חדש!

מג'יק טאץ',
הוא קרם גוף שנוצר לטיפוח עורך. נספג בקלות, שומר על לחותו הטבעית של עורך ומעניק לו מגע רך ומלטף.

מג'יק טאץ',
מבשם את הגוף בניחוח נעים הנשמר לאורך זמן.

תמצית הבושם שבקרם מיוצרת ע"י "דייבודאן" – שוויץ, יצרני התמציות לכמה מן הבשמים הנודעים בעולם.

חדש!

מג'יק טאץ' באריזת מוס

מג"יק טאץ'
באריזת מוס חדשנית, נוחה וחסכונית או בבקבוק פלסטי באריזת קרטון.

מֶג'יק טָאץ'
מגע הקסם של גופך

magic touch

להשיג בפרפומריות המובחרות, בתי הכל־בו ורשתות השווק.
שווק: ש. שסטוביץ בע"מ.

התבלין הטוב ביותר לאוכל טוב

הצוות של לרום קלאב הוטל טבריה, מלון הנופש החדש של רשת "לרום", יודע שכאשר אתה בחופשה של 5 כוכבים אינך רוצה לאכול. אתה רוצה לסעוד.
איננו מתכוונים רק למסעדת היוקרה המגישה לך, במיטב גינוני הטקס, תפריט מגוון של מעדנים (לשף שלנו זכות מלאה על כוכב אחד לפחות). או למסעדת הגריל על שפת הבריכה המגישה מבחר דגים ובשרים לפי טעמך ויינות מובחרים.
ארוחת תבוקר, למשל. אנחנו ממליצים לך לא לנסות לטעום את כל המבחר בבוקר אחד. אתה עוד עלול להחמיץ את פעילויות הנופש שתכין צוות הבידור שלנו.
או הגלידריה היפה הנמצאת על הגג מעל הבריכה ומשקיפה גם היא אל נוף הכנרת. לא רק הואפל האמריקאי שתזמין כאן יעניק לך תחושה שתפסת אמריקה.
כי בלרום קלאב הוטל טבריה דואגים שכל ארוחה, מלאה או חטופה, תשאיר אותך שבע רצון. הן מן התפריט והן מן השרות. אתה יודע שזהו החבדל אשר יבטיח לנו כי נראה אותך מתארח אצלנו פעם נוספת.

להזמנות פנה אל סוכן הנסיעות שלך.
לקבלת מידע פנה אל לרום קלאב הוטל טבריה בטלפון
06-791888, או למשרדי רשת לרום בטלפון 03-296571.

לרום
קלאב הוטל
טבריה

TON SUR TON

TON SUR TON
PARIS

חיקי טון סור טון מיוצרים ע"י "חגור"

לודזיה רוטקס
בגדי טון סור טון מיוצרים בלעדית ע"י לודזיה רוטקס ומעכשיו גם לילדים

סגנון

14
זהר אהליאב:
קרינוליות בלה־טראוויאטה

17–16
מנחם תלמי:
תחנה בדרך הסרטן

20–19
אבי דר:
חצי מטר אנציקלופדיה

31–30
אסתר אדלשטן:
אוטיסטים. לא מפחידים.

33–32
דבורה שפירא:
בתוקף מעמדו של בעלה

37–36
שפי גבאי:
אני, המלך חסן ה־2

עורכות:
חמר אבידר וליאורה עיני

עיצוב ועריכה גרפית:
ברמית ארלר, רותי בואי

מודעות: נילה שניידר, סימה בללי
טלפון 439474 (03)

מנהלת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות למעריב ©

סיפור השער:

על כובע הפירות של קרן מנוסי ודרור בנויש ועל כובעים "משוגעים" אחרים כותבת עליזה עולש בעמוד 38.
איפור: מירב בן־נתן
דוגמנית: מיכל שנהב
צילום: יריב ארז

אותנו זה לא הצחיק

בנשים, שיקיריהן עברו ניתוח כריתת סרטן, צר היה לנו לקרוא את אופי הביטוי של שושנה וינגר על הסרטן שלה ("סגנון" מס' 152). רבים וראי מרגישים כמונו.

טוב לו לאדם שיכול לראות את ההומור בכל מצב אנוש, אבל לתת את הרושם שאין כאבים, אין דאגות ואין דכאון – זה אינו אמיתי. אנחנו מלאי הערכ לכל אותן נשים שהתמודדו כמשבר הזה בחייהן ושיקמו את עצמן. דוגמתן האישית מעודדת את חברותיהן הרבה יותר מאשר הצחוק המאולץ של גב' וינגר.

קבי כפר־עציון — כרמל דנציגר, סוגי סם, לאה וריבר

סבל מיותר

במקרים רבים מתבקשים חולים לקחת בעצמם את תוצאות הבדיקות שעברו במעבדות או במרפאות האזוריות. מלבד הסבל לחולים, שחלקם הגדול קשישים, הרי כך ניתנת להם גישה לפירוט מצבם הרפואי. זה עלול במקרים מסויימים, לגרום להם חרדה וסבל.

מן הראוי כי תוצאות הבדיקות יועברו ישירות לרופא המטפל או אל המרפאה המטפלת.

תל אביב — אלי אלון

השחרור היה מזמן

ליומן אחר מסדרת יומני "כרמל הרצליה" ו"גבע", שהוקרנו בטלוויזיה ביום העצמאות, יש משמעות בימינו: מובאת בו כתבה על שילוב האשה בעבודה, גם כמוסכניקית וגם כרופאה, לתשומת לב הצעירות המשתחוות בתודה על מעמדן בפני הפמיניסטיות, ולא יודעות שכל השחרור הזה עמד לרשותן לפני בוא המשתחררות.

חיפה — אריה בר

מיתה כפולה

כל הכבוד לאלמנות הסופרים בינה אופק ועדנה שבתאי אשר קמו ומחו בוועידת הסופרים על קיפוח בעליהן בחלוקת התמלוגים. יש לקוות כי זעקתן על ש"פעמיים המיתו את הבעל", פעם במותו הביאולוגי ופעם בהתעלמות ממה שמגיע לו – תמצא אוזן קשבת אצל שר החינוך והתרבות.

ירושלים — יעל בר־סבר

דעה אחרת

יש להקים מאגרי נשים

קראנו בהנאה מהולה בצער את הפרסום על מינויה של הגב' שושנה ויינשל לתפקיד מנהלת הסניף המרכזי של בנק לאומי בת"א. הנאה – על שסוף סוף זכה בנק לאומי לכך שאישה תחדור למתחם הגברי של מערכת ההנהלה המרכזית בבנק. צער – על כך שהגב' שושנה ויינשל הינה עדין בגדר היוצא מן הכלל, המלמד על הכלל כולו.

במקביל התבשרנו בימים אלה על פסיקתו של בית המשפט העליון בארה"ב, אשר קבע כי יש להכשיר ולאשר העדפה מכוונת של שוים, במקרה הנדון, כאשר מטרת העדפה זו הינה לבטל מצב קודם של אפלית נשים בקבלת תפקידים (לרוב בכירים) בעבר. אך בעוד אנו שואבים עדוד למקרא פסיקתו של בית המשפט העליון בארה"ב הרחוקה, לא הופתענו כמובן לגלות, כי לאחר שסוף־סוף מונו חברים לוועדה המייעצת וחברים למועצה המייעצת של בנק ישראל – לא נבחרה לגופים אלה ולו אשה אחת.

ולהזכירכם – תפקיד בנק ישראל להסדיר ולכוון את מערכת האשראי והבנקאות במדינת ישראל, אשר הנשים מהוות את מחצית האוכלוסיה בה.

החברה הישראלית כבר התנסתה בקידום מכוון ומודע. לדוגמה: קידום בני עדות המזרח – מתוך מטרה להביאם לשוויוניות ולהשגיות. איש לא יטיל ספק בכך, כי כלל החברה הישראלית יצאה נשכרת מקידום זה. המטרה החייבת לעמוד נגד עיני החברה כולה היא קידום מירב נשים לעמדות, אשר למוצבים בהן יש הכוח לקבל החלטות, המעצבות את אורח חיינו לטוב ולרע. ורק נצביע על מספר מוקדים כאלה: בטחון, כלכלה, חנוך, בריאות, דת.

עד עתה היה שם המשחק „חפש את האשה" – אך בין אם חיפשנו נשים בממשלה, בכנסת, בראשות משרדי ממשלה, בצמרת מפעלים כלכליים, בראשות מוסדות אקדמיים, בראשות רשויות מקומיות – והרשימה ארוכה – הרי נסיוננו למצוא נשים במקומות אלה נדון מראש לכשלון. קיים „נומרוס קלאוזוס" של נשים (עם כל הקונוטציה השלילית של מונח זה), ובמקומות מסויימים אף קיים „נומרוס נולוס" של נשים, דהיינו מצב של „אין נשים" במשרות הנ"ל.

לדעתנו, הגיעה העת לבצוע שינויים מרחיקי לכת, ולהנהגת כללי משחק חדשים, בשם „הצב את האשה". בכל עת אשר תתפנה משרה ניהולית בכירה ו או משרה כלכלית בכירה, יהיה על המאיישים האחראים על איוש המשרה לבדוק תחילה אם יש אשה המתאימה ונכונה לקבל עליה משרה זו – ואזי תינתן לה זכות קדימה.

בימים אלה טרם יבש הדיו על תקון חוק המחייב מינויים של לפחות שני דירקטורים מטעם הצבור בחברות הציבוריות. ע"פ הערכה מינימלית מדובר בכ־250 חברות, דהיינו בכ־500 דירקטורים נציגי הציבור. נראה לנו, כי חייבת לקום דרישה נרחבת לכך שבמינויים כאלה תנתן עדיפות מכוונת וראשונית לנשים – וזאת במטרה לתקן עוות קשה במצב הנוכחי בו קיימת אפליה קשה של נשים בקבלת תפקידי דירקטוריות.

אם ישאל השואל – מאין תבואנה הנשים המועמדות למשרות השונות? דעתנו הינה, כי יש להציב בפני כל ארגוני הנשים, וכן בפני כל הנשים הפעילות הן במפלגות השונות על כל גוני הקשת הפוליטית וכן במוסדות אקדמאיים וכד', אתגר של המצאת „מאגרי נשים". ייעשה סקר ארצי במימון ממשלתי, או בכל מימון מתאים אחר, בו ירוכזו נתונים לגבי נשים בעלות כישורים הולמים ונכונות ליטול עליהן תפקידים הטומנים בחובם קבלת אחריות רבה, וכאמור בכל עת בה תתפנה משרה מסוג זה, תהא חובה לפנות תחילה לבירור אם מצויה אשה המסוגלת ורוצה ליטול עליה משרה זו – ותנתן כאמור עדיפות מכוונת לקבלת נשים.

נראה כי בית המשפט העליון בארה"ב הבין את אשר טרם הובן בחברה הישראלית: ככל שהדברים נוגעים לקדומן של נשים – ניתן לגשר אך ורק באמצעות מתן העדפה, עידוד ותמיכה מכוונים.

תל־אביב — עו"ד רבקה מלר (אולשיצקי)

מועדון מטיילי מעריב

מרכז אירופה
לגלות עולם נסתר עם מדריכי נאות הככר

יוגוסלביה לעומק
16 יום. במסלול הקלאסי
23.6, 7.7, 21.7, 2.8, 9.8, 2.9, 15.9, 6.10

הונגריה יוגוסלביה
18 יום. מהדנובה ועד לחוף האדריאטי
7.6, 5.7, 19.7, 2.8, 9.8, 20.9, 4.10

יוגוסלביה אוסטריה
17 יום. לאורך האלפים
14.6, 12.7, 2.8, 13.9

הונגריה יוגוסלביה אוסטריה
23 יום. הטיול המקיף
23.6, 28.7, 8.9

ביצוע: נאות הככר

משפחה

שרות „מעריב"

רונלד וננסי, מירשם לאושר

נשיא ארה"ב ורעייתו חוגגים 35 שנות נישואים מאושרים. לרגל האירוע התראיין רונלד רייגן בנושא. "בלעדיה היה הבית הופך להיות המקום הגלמוד ביותר בעולם", מעיד הנשיא על אשתו.

שלושים וחמש שנות נישואין זה לא צחוק. ביחוד לא אצל שחקנים, שאינם ידועים בהתמדה רבה בתחום הזה. ובכל זאת, ננסי ורונלד רייגן עשו זאת.

בחודש שעבר מלאו 35 מאז נישאו השניים, בטקס פרטי בכנסיה קטנה בעמק סאן פרננדו. הם לא חלמו אז, כאת מחצית העשור הרביעי שלהם יחד יחגגו בבית הלבן בוושינגטון. לרגל האירוע התראיין נשיא ארצות הברית לעתון „גוד האוסקיפינג". להלן חלקים מהראיון:

מה היתה תרומתה הגדולה ביותר של הגברת ריי-גן לך, כבעל וכנשיא, ומהו המירשם שלך ל-35 שנות נישואין מאושרות?

קשה להתמקד בתרומה אחת ויחידה שלה. אחד הדברים שאני אוהב בננסי זו הרבגוניות שלה. היא מוכנה ברצון לצבוע את הגדר בחווה, ממש כשם שהיא מוכנה לארגן ארוחת-ערב ממלכתית רשמית.

כגברת הראשונה, ננסי לקחה על עצמה להפוך את מאבקנו בסמים למסע-צלב לאומי. היא התחילה בכך זמן רב לפני שזה הפך לסוגיה פוליטית, ואני חושב שננסי ראויה להמון הערכה על שרתמה את העם האמריקני למערכה נגד הסמים. צעיר אחד שאל לעצתה של ננסי, מה לעשות כשמישהו מציע לך סמים. תשובתה היתה כל כך פשוטה וקולעת! היא אמרה: „פשוט אמור לא". היום ישנם ברחבי ארצות הברית 12,000 מועדוני „פשוט אמור לא", המעודדים את הצעירים לחסוך מעצמם וממשפחותיהם את הכאב, את הסבל, וכן, אפילו את המוות שעלול להיגרם בגלל השימוש בסמים. אני מאוד גאה בה.

אך כל זה אפילו לא מתקרב להגדרה מה היא באמת בשבילי, ואינני יודע האם אוכל לענות בצורה מספקת על השאלה. איך זה להיות נשוי לננסי? מהו המירשם ל-35 שנות נישואין מאושרות? חוששני שאין בפי תשובה. כיצד אפשר להסביר, שמישהי היא החלק הטוב ביותר בחייך, שאינך מסוגל אפילו לתאר את החיים בלעדיה?

אני מתגעגע אליה אפילו אם איננה רק לילה אחד – כי אז הבית הופך להיות המקום הגלמוד ביותר בעולם. כשהיא בבית אנחנו נפרדים בנשיקות, אפילו כשאנחנו בסך הכל הולכים לחדר אחר.

איך אתה רואה את עתידה של המשפחה המסורתית - אבא, אמא וילדים שגרים יחד בבית אחד?

למרות המתחים הגלויים, האמריקנים עדיין מחויבים למסגרת המשפחתית. סקר גאלופ הראה, ש„חיי משפחה טובים" הינם הערך החברתי מספר אחד אצלנו, מעל הבריאות, הכבוד העצמי וחופש הבחירה. עובדה זאת מראה, שהאומה שלנו, אחרי כל ההתנסויות החברתיות שעברו עליה, מקדמת בברכה את החזרה אל השכל הישר. הצורך בקשרי משפחה הוא עמוק מאוד. אני מאמין שעובדה זאת, יחד עם רוחנו העשויה בלא-חת, תסייע לנו להתגבר על שגיאות העבר ולחזור לחיי המשפחה כפי שהיו בעבר.

האם המספר ההולך וגדל של המשפחות החד-הוריות מהווה בעיה לאומית?

זה תמיד טראגי, כאשר בגלל מוות, גירושין או נטישה, ילד מאבד הורה. הרבה הורים יחידים במצבים האלה עושים מלאכת גיבורים בספקם השגחה הורית לילדיהם. עם זאת, כפי שרוב גדול של אמריקנים מבינים, מצב זה לעולם אינו יכול להיות אידיאלי.

נכון שילדים רבים מתגברים על אובדן הורה אחד, ולפעמים אפילו שני ההורים. אך הצורך והרצון באם ואב גם יחד אינם יכולים להיעלם מן הטבע האנושי.

אמהות, אבות, סבים וסבות, בפעולה משותפת, מעבירים את התרבות שלנו לדור הבא ומטפחים את תכונות האופי שיוצרות אזרחים טובים. אם כי תמיד יהיו מקרים יוצאי-דופן, אני מאמין ששני הורים טובים מאחד. ■

מועדון מטיילי מעריב

לגלות עולם נסתר עם מדריכי נאות הככר

דרום אמריקה

המסלול המקיף

32 יום. אקוודור, פרו, בוליביה, ארגנטינה וברזיל

14.7, 22.9

המסלול האטלנטי

20 – 23 יום. לברזיל וארגנטינה. 30.7

ביצוע: נאות הככר

לקבלת פרטים: [illegible]

רגע, חושבים!

ארט בוכוואלד

אהבת נעורים

מודעת הפירסומת האהובה עליי [illegible] של חברת הטלפונים AT&T [illegible] גבר ואשה אפורי שיער, [illegible] והטקסט אומר: "חזר [illegible] לבריטניה. היא היתה אהובת נעוריך. [illegible] רצית להינשא לה. ולמרות שכל כך [illegible] עליך מאז עזבת את לונדון, מאז נפרדת [illegible] שמורה לך פינה חמה בלב בשבילה. למה [illegible] ותגיד לה?"

ניגשתי לבית דאלינסקי, וראיתי את מריאן [illegible] בקבוקי קטשופ לכיוון הארי, שהתחבא מאחורי [illegible] "מה קורה?" התעניינתי.

מריאן הסבירה: "הוא צילצל לאהובת נעוריו בלונדון".

– "אני לא מאמין, הארי. בכלל לא ידעתי [illegible] אהובת נעורים בלונדון".

"פגשתי אותה פעם בפאב", השיב לי הארי. "[illegible] הייתי מכיר אותה אם הייתי רואה אותה היום".

"האם אמרת לה בטלפון שהיא הנערה [illegible] להינשא?" ביקשתי לדעת.

"אתה מוכרח לומר לאשה משהו כזה, כדי [illegible] להרגיש יותר טוב", ענה לי.

מריאן זרקה על הארי צנצנת חרדל.

"הארי, מה לכל הרוחות אתה חושב לעצמך, [illegible] לאהובת נעורים אחרי 47 שנות נישואים?"

"קראתי את המודעה בעתון, אמרו שם [illegible] לצלצל לאהובת נעוריך תמורת 64 סנט בלבד. [illegible] שמגיע לה שאוציא עליה כמה גרושים. כבר [illegible] כלום, חוץ מהרבה זכרונות נפלאים".

קערת הסוכר המריאה לרוחב החדר.

"למה לא התחתנת עם מתילדה, אם היא היתה [illegible] אהובת-נעורים מוצלחת?" צעקה מריאן לעבר הארי.

"היא לא היתה הטיפוס שלי. הגישה לי תה [illegible] ולילה, עד שהבטן שלי התנפחה. היא אולי [illegible] אבל חזרה על עצמה כל הזמן".

"אל תעשי את זה", אמרתי למריאן, שעמדה [illegible] בהארי את המנורה העומדת. "אני רוצה לדעת [illegible] מתילדה אמרה כשדיברת איתה בטלפון".

הארי אמר: "אמרתי לה שזה אהוב נעוריה, [illegible] אמרה, 'הללו, פרד'".

"הבחורות האנגליות אף פעם לא יודעות [illegible] את השם הפרטי של הגבר שלהן", העירותי.

"ואז", המשיך הארי, "אמרתי לה שעדיין [illegible] בלבי פינה חמה בלב בשבילה".

"זה בטח מאוד שימח אותה", אמרתי.

"אני לא בטוח, כי באותו רגע מריאן שלפה [illegible] הדקל מהעציץ ותחבה אותו למכנסיים שלי".

– "זה נשמע כאילו מריאן לא היתה מרוצה [illegible] מהמודעה של חברת הטלפונים".

"לחברת הטלפונים יש חוצפה לרמוז, שבעלים נשואים-באושר מטלפנים לאהובות-הנעורים שלהם ואומרים להן שהם עדיין שומרים להם בלבם פינה חמה", אמרה מריאן.

אמרתי: "חברת הטלפונים עושה בזמן האחרון [illegible] מוזרים ביותר. לא אופתע אם בקרוב הם יפרסמו [illegible] שתעודד גרושים וגרושות להתקשר ולצעוק זה על זה [illegible] בטלפון. השיחה עלתה לך הרבה כסף?"

– "היא עלתה לי יותר ממה שאתה חושב. מריאן עלתה על הקו וסיפרה למתילדה מה היא הפסידה [illegible] השנים האחרונות. מריאן מאז ומתמיד ידעה כיצד להרוס שיחות טלפון של אנשים אחרים". ■

3.5.87. התאבדה בפריס. דאלידה. בת 54. 800 שירים, 85 מיליון תקליטים.

משה לרר

דאלידה

דאלידה לא היתה צריכה לשלוח יד בנפשה, אלא אם כן ההתאבדות – "המוות שבאופנה" אצל רבים מהכוכבים – הוא אקט כל כך חזק, חזק אף מדאלידה.

לדאלידה – עד כמה שקראתי – לא חסר כסף ולא רכוש. חסרו לה, אולי, ידידים, כאלה שאינם נקנים בכסף.

ואף על פי כן – דאלידה לא היתה צריכה למות. לא כך תיארתי לעצמי את הסתלקותה מן העולם הזה. אני זוכר דאלידה אחרת.

לפני הרבה שנים, במדריד, באחר-צהריים שטוף שמש של חודש מאי, ראיתי אותה לראשונה. היא לא היתה בודדה. חגורה עבה מאוד של אנשים היתה סביבה. הצלחתי להתקרב, לא יותר. מעבר לזה – כבר לא איפשרו לי.

לא שמעתי את דבריה. לא היה צורך. תנועות ידיה אמרו הכל. היא ניצחה על מקהלת הגברים – והיו שם הרבה מאוד מתנדבים לצורך העניין – בבטחון ובכשרון המאפיינים את זובין מהטה.

שערה, משהו דומה לזה של ריטה הייוורת', גלש מצד לצד. שיער שנולד לצילומי פרסומת, כאילו היו צלמים במקום. ואכן היו. איך אפשר לא.

היא חילקה פקודות ואז, כבמטה קסם, נפוצו הגברים לכל עבר. הנה הצ'אנס שלי. איפה. אחרים תפסו את מקומם. שוב נותרתי בצד. מילא, לא התאכזבתי. ראיתי אותה. ראיתי את דאלידה שאת שיריה אהבתי והיכרתי.

במסגרת של תקופה – יש לדאלידה אצלי מקום טוב באמצע. דאלידה בשבילי זה כמו ביל היילי ב"רוק סביב השעון", שארל אזנאבור ב"לה מאמא" ו"שתי גיטארות", אראמו ב"טומבה לה נאז'ה" והימים הראשונים של הרביעיה המפורסמת מליברפול.

ללא ספק – שמעתי זמרות טובות ממנה. מה בכל זאת משך אותי אליה? – אולי החיספוס שבה, האנגלית-צרפתית-איטלקית שנשמעה מפיה, בהיגוי מזרחי כבד. אולי אותו אהבתי.

אהבתי, כי דאלידה זה אני, ולכן היא לא היתה צריכה למות. ■

אבי דר

גומר מוקדם

שש בבוקר. שעה טובה להשכמה, אם יש לך הרבה דברים לעשותם בהמשך היום. הכל על הזמן שמתבזבז בתנומה והתכרבלות בין המצעים. ביחוד כשאתה מתעורר לבדך.

יום יפה יהיה היום, אומר החזאי. שמש של תחילת קיץ המתאימה לחליפה הקלילה שהמתינה כל החורף בפאתי הארון, צוברת אבק על בד הקשמיר וממתינה להזדמנות הראשונה. היום זה יומה. לכבודה יוציא גם כותונת תכולה חדשה שקיבל ליום ההולדת האחרון. ממי זה היה?

הזכרון מתחיל לתעתע בו בזמן האחרון, שמות ואירועים מהעבר מתערבבים עם ההווה. מזל שבפיננסים הוא לא מחליף שערים ומחירים. כל יועצי ההשקעה בסניף הבנק "שלו" משתהים נוכח בקיאותו הרבה במצב שוקי ההון בארץ ובעולם. הדולר המתדרדר והמארקים שלו שעולים וצוברים ריבית, מניות הנפט שעשה בהם קפיטל לא קטן לאחרונה, בניגוד להזהרתם של הפקידים בסניף. היום יכנס לשם כמנצח: "נו, הרי אמרתי לכם שהריבית תרד?"

מקלחת מהירה, דאודורנט בריח יארדלי גברי שאהב עוד מימי הצבא, גילוח יסודי – גם כשהיה מנהל כספים זוטר הקפיד על הופעתו החיצונית – על העניבה להתאים ולא לבלוט, חגורת עור בגוון דומה לנעלים המבריקות, שבחר מתוך שורה נוצצת של זוגות העוברים הברקה מדי יום שישי. בזמנו, אף פעם לא התבייש להעיר לדירקטוריונים, גם לבכירים ולמכובדים שביניהם, על חוסר טעם בגרביים לבנות/ירוקות או שומו שמים אדומות. לדעתו, מנהלים בכירים, מהוגנים ומעונבים, חייבים לתת דוגמה לשאר הפקידים והלקוחות.

השעה שש וחצי והוא כבר מוכן לצאת לדרך. מאז שנשאר לבד בדירתו צימצם את ארוחת הבוקר לכוס קפה ועיון מדוקדק בעיתון הבוקר. עוד ריפרוף במדורי הכלכלה של עתוני הערב מאתמול, תיק עור שחור קטן בידו, ויצא מדירתו המשרה עליו אווירת נכאים לעומת החיים התוססים במשרד ובבנק. מגדל דירות עם שומר סף, בריכה, הסקה ומיזוג מרכזי, והרבה שכנים בודדים כמותו.

גבר צנום, שער מאפיר, חליפת עסקים שנתפרה אצל חייט צמרת תל אביבי שאיש מחבריו החדשים לא שמע עליו, אדם שמחשב בראש תוך שניות תשואת של אגרות חוב והשקעות לטווח ארוך בשוק המט"ח הבינלאומי, גאון פיננסי בזמנו. היום הוא גמלאי, התאלמן לפני שנתיים, הבן והנכדים יושבים בקליפורניה, נפגש בחורף עם החברים במסדרונות קופת החולים ועל הספסל בבנק. חברים חדשים. עם עמיתיו לעבודה לשעבר אין הוא נפגש עוד. כועס על כי חשבו שיצליחו להסתדר בלעדיו. רק חיכו שימלאו לו שישים וחמש.

מצא לו חברה ועיסוקים חדשים. חוג לברידג', חוג מטיילים, אוניברסיטה עממית ופתוחה, קפה בוקר שני ב"אקסודוס", טיפול בהשכרת דירתו של הבן, ניהול תיק השקעות של מספר ידידים חדשים והרבה זמן פנוי.

מתעורר בבוקר מוקדם, כהרגלו מהתקופה שעבד כמנהל בחברת ביטוח, ומנסה למשוך עוד יום.

חבל שהיום נגמר לו כבר בתשע בבוקר. ■

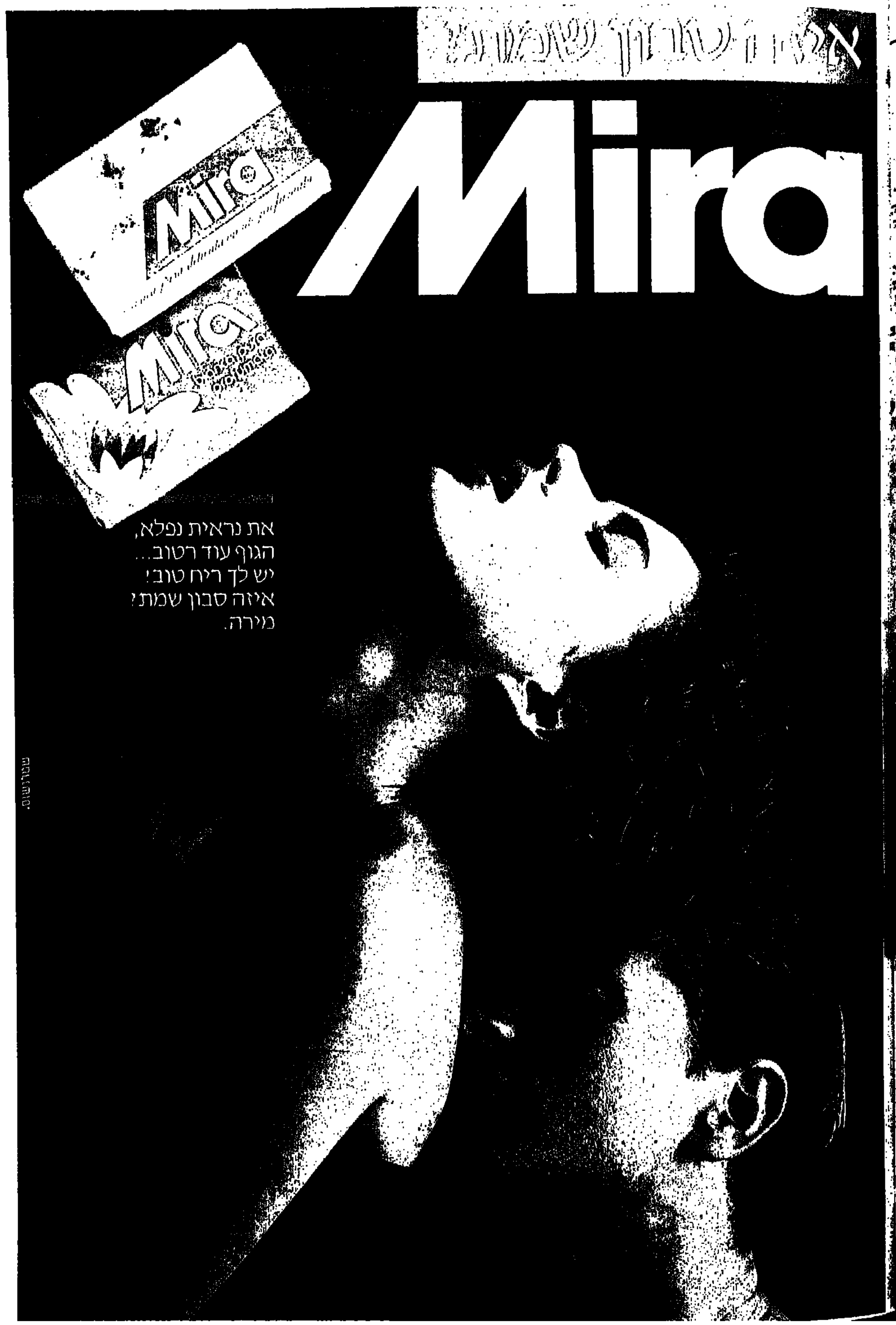

קורים דברים

הנבונים חוגגים

במסיבת בר־המצווה ליד בריכת השחיה במושב שורש של ארז נבון בנם של אופירה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, ניראו זה בצד זה שרים וחברי כנסת מחוייכים וידידותיים כאשר מספר שעות קודם לכן כמעט "הלכו מכות" בדיונים על פירוק הממשלה והוועידה הבינלאומית. איך הם יכולים? ח"כ שמחה דיניץ השיב: "לא כולם יכולים. אני – לא. כאשר יש לי דין ודברים חריפים עם אחד מחברי הכנסת – הרי יום־יומיים לאחר מכן איני חוזר עימו לעסקים כרגיל..."

האורחים, שמספרם נאמד בלמעלה מאלף, ניצבו בשורה ארוכה ללחיצת ידי הנבונים. לאחר כשעתיים, כאשר תהליך לחיצת הידיים עדיין נמשך – הביע אחד מהאורחים את "רחמיו". "אין מה לרחם עליהם. בבית הנשיא הם התאמנו יפה־יפה לקראת היום הזה", אמר אורח אחר. ■

תמר אבידר

ועכשיו אביה תהיה בסרט

במסעדה של בית־לסין, אחרי בכורת "הקיץ של אביה", הצגת היחיד של גילה אלמגור, על־פי הספר שכתבה. הרבה עיניים אדומות, הרבה נשיקות וחיבוקים. השולחנות ערוכים כמו לבר־מצווה או חתונה. ובני גאון, מנכ"ל הקו־אופ המפעיל את המסעדה הזאת, לוחש לאלמגור באוזן "זו מתנה בשבילך".

יותר מ־30 שנה שהיא במקצוע "ופירגון כזה אדיר גם מתוך המקצוע וגם מבחוץ, אני לא זוכרת", היא אומרת. "הבית מוצף בפרחים. אני מקבלת טלפונים ומברקים גם מאנשים שאני לא מכירה".

אחרי ההצגה, יש הרבה שאלות. אנשים רוצים לדעת איפה נגמרת האוטוביוגראפיה של גילה ומתחיל הסיפור. "חלק מציאות, חלק דמיון. לא רוצה לגעת בענין. יש דברים שאני לא מוכנה להתייחס אליהם, זה מאד פרטי, נוגע בנקודות כואבות", היא אומרת.

עכשיו, אחרי החגיגה הגדולה, המשימה הבאה שלה זה סרט. עוד בשנה שעברה, כשיצא הספר שכבר הודפס בארבע מהדורות, היא אומרת, חשבה על סרט. התסריט כבר מוכן. "עם הצלחת ההצגה יהיה לי קל יותר להרים כסף", אומרת אלמגור, שמתכוונת גם להפיק את הסרט הזה וגם לשחק בו את האמא שלה. "אני אהפוך כל אבן בארץ, עד שאמצא את הילדה שתשחק את אביה. אחת כזאת שהעיניים שלה ירדפו אותך גם אחרי שראית את הסרט".

גם איצ'ה מכבוש בא לשמוח עם גילה אלמגור. צילום: הנס אנגלסמן

ובתוך כל ההתרגשות, היא לא שוכחת לחלק קרדיטים: "לנועם סמל שדחף אותי לדבר הזה. לא העליתי בדעתי שבכלל אפשר לעשות מזה הצגה. הוא פשוט לא הניח לי. לאיציק ויינגרטן הבמאי, שעשה עבודה אדירה. ולד"ר יואל אנגל והפיזיותראפיסט אורי כהרב, שהעמידו אותי על הרגליים אחרי שקרעתי את השריר. בלעדיהם לא הייתי מצליחה לעמוד על הבמה". ■

אירית רוחם

הכוכבים מבולבלים

מועד פתיחת תערוכתה של הציירת לאה ליפשיץ ב־21 ליוני (בגלריה אוגרית) נקבע בהתחשב עם שני גורמים: מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, ומצב הכוכבים.

לאה ליפשיץ. לפי התחזיות

האסטרולוג־הבעל הרצל ליפשיץ הזמין את מר פרס לתערוכה והציע לו למבחר מספר תאריכים בהם הכוכבים אינם מבולבלים כפי שהם בעונה זו. פרס בחר את היום. בהזדמנות זו קובע ליפשיץ: "לפי התחזיות שלי הממשלה לא תיפול, מן הוועידה הבינלאומית לא יצא דבר. עכשיו זוהי תקופה לא טובה להחלטות גדולות. הכל מתבלבל". ■

תלמה הדר

הנוף של חיפה

גם בחיפה יודעים לחגוג. מתברר. הזמינו למסיבת הפתעה לכבוד יומולדת של בלונדית אחת מחיפה, כרמל שבתאי. המזמינה,

קשה להאמין. אך זה קרה במסיבה בחיפה. סוזי מברזיל ביכבה. צילום: אירית רוחם.

דווקא מתל־אביב, הבטיחה "מסיבה אגדה". הסבירה שהגברת החוגגת כך וכך שנות חיים על־אדמות, נחשבת למי שמעורה בחיי החברה החיפנים. אפילו הכתירה אותה בתואר הכבוד "הפנינה רוזנבלום של חיפה". שיהיה.

נסענו. ה"אגדתיות" המובטחות, התמצתה בעיקר בנוף הנהדר שנשקף ממרפסת הדירה החוגגת. הנוף בחיפה, יפה כמעט מכל כיוון שתסתכלו עליו. ואז, באמצע־המוסיקה והריקודים, פתאום היה גם על מה להסתכל בתוך החדר. קוראים לה סוזי והיא מברזיל. מופיעה בערבים במועדון אחווה, עם עוד שניים או שלושה פרטנרים שחומי־עור, מברזיל גם כן. העינטוזים והלבוש המינימלי של סוזי (בברזיל הן מתלבשות ככה לשפת הים) העלו את מיפלס השמחה במסיבה – וגם את הלחץ־דם, לאי־אילו. וזהו. ■

אירית רוחם

סוס בשגרירות

הגיעה מוושינגטון לביקור קצר בישראל: אסתר קופרשמיט, פעילת המפלגה הדמוקראטית, מי שבביתה נערכים מיפגשים לא־רשמיים בין שגריר [illegible] בארה"ב מאיר רוזן, לבין [illegible] ממדינות שאין ישראל מקיימת עמם יחסים דיפלומאטיים. קופרשמיט, אשר בבעלותה כתב־עת מקצועי לגידול [illegible], הופתעה באחרונה כאשר [illegible] לשגרירות ישראל בוושינגטון, שם נערכה לכבודה מסיבה, ובמסגרתה הוענק לה [illegible] גזעי שנשלח מישראל על [illegible] הבניה ומגדל הסוסים [illegible] פיליץ. הסוס, אשר קנייתו נתאפשרה על־ידי תורם מבולטימור, נתרם בו במקום על ידי קופרשמיט למטרות [illegible]. היתה זו הפעם הראשונה [illegible] הוכנס סוס לשגרירות. [illegible] קופרשמיט הגיעה לישראל [illegible] שחזתה בהפקה הגרנדיוזית של האופרה "אאידה" בלוקסור, מצרים. ■

תל[illegible]

רקדו עם כל הל[illegible]

שים לב ללב: (מימין) ד"ר [illegible] (מנהל מכון הלב, הרמב"ם), [illegible] (יו"ר האגודה), ד"ר אבינדר (מנהל מכון הלב, רוטשילד) וד"ר אברהם [illegible] (מנהל מכון הלב, כרמל).

רבקה דווידס היא מה שקוראים "אשת חברה" בחיפה. [illegible] ניתן למצוא (כמעט) בכל אירוע התנדבותי. ה"בייבי" האחרון שלה הוא אגודת "שים לב ללב" – לפיתוח המודעות למחלות הלב, בשיתוף מכוני הלב [illegible] חיפה. באירוע האחרון של האגודה, קרי: רבקה דווידס, בתוקף היותה יושב ראש האגודה, נאספו 45 אלף ש"ח והקהל המכובד רקד עד עלות השחר. ביניהם: ראש העיריה [illegible] גוראל, ומנהלי שלושת מכוני [illegible] בבתי החולים רמב"ם, כרמל ורוטשילד. ■

קורים דברים

סולנית: אסתי קינן – יונה הנביא.

במעי הדג

עלילות יונה הנביא, שמצא עצמו בין שני קטבים של ציות והתמרדות של משאלת מוות ושל לידה מחודשת, שימשו חומר גלם לאופרה קאמרית בהלחנתו של אנדרה היידו, שנכתבה במיוחד עבור מקהלת הנוער "העפרוני". האופרה, שנכתבה והופקה בסיוע קרן דורון וקרן ת"א לספרות ולאמנות, תועלה במסגרת פסטיוואל ישראל. זוהי "הפקה נשית": הבימוי בידי גבי אלדור, הניצוח בידי מיה שביט, התפאורה והתלבושות בידי מיכל גמזו, הסולנית היא אסתי קינן, ונגנית הפסנתר היא טניה בוריסקובה. המפיק הוא גבר: ירון אדירי. ■

זהר אהליאב

שתי דוגמניות, האחת יהודיה ענת דווידוב (שחורת השער) והאחת ערביה מרים דארוויש (בהירת השער), מדגימות את התכשיטים המוסלמיים. צילום: שי וכאי (באדיבות "כל העיר").

חפסה קוסם

הקוסם יוריני מסוגל לעשות במעט הכל, לקרוא מחשבות אנוש להזיז חפצים ללא מגע יד, לאלף את כלבו שיעשה טריקים שונים ומשונים. הוא הגדיל לעשות בשנה שעברה, כשהצליח לפרק סנדוויל דנוור שלא בשיטה הקונבנציונלית, אך רק אישה אחת הצליחה להפעיל את קסמיה עליו: "רוולי", שניחנה בכישורים דומים לשלו. הזוג המפחיד הזה נפרד לפני שנה ומאז לא נראתה אשה לצידו של יוריני. עכשיו מסתבר שנאוה לונגרמן, חיילת בת 19, הצליחה אף היא להפעיל את קסמיה על יוריני, והשניים נראים צמודים־צמודים זה כחודשיים. ■

זהר אהליאב

אבנה ומזמור להיכל.

הפסל מחכה לכם

[עמי אבנת, 48, בוגרת מכון "אבני", עובדת בסגנון פיגורטיבי מופשט, הציבה לאחרונה פסל בשם "מזמור להיכל" ברחבת בית התרבות בנצרת עלית. הפסל יצוק ברונזה, גובהו כ־4 מ', משקלו כ־½1 טון – בקיצור, אי אפשר שלא לראות אותו. אבל איש ממשרד השיכון בירושלים (המזמינים) ואיש מעירית נצרת לא היה נוכח בטקס הצבת הפסל. ■

יופי של תערוכה

תכשיטים בני אלף שנה מוצגים עתה לראשונה בתערוכה של "תכשיטים מוסלמיים" במוזיאון ישראל בירושלים. מוזיאון ה"מטרופוליטאן" בניו־יורק וה"לובר" הצרפתי שינו ממנהגם ואף הם הסכימו להשאיל פריטים מוסלמיים לתצוגה בישראל, וזאת למרות החשש מתגובת העולם המוסלמי – אם כי, בשל סיבה זו, לתערוכה עצמה סרבו לבוא.

במוזיאון מסרבים למסור את ערכם הכולל של המוצגים, אבל הם נאמדים בעשרות מיליוני דולרו ■

אילנה באום

נאוה לונגרמן ויוריני. צמודים חדשים. צילום: זהר אהליאב

חאפלה עיראקית

בשביל אבלין שמי, לארח כמה עשרות נשים ביום של כיף אצלה בבית, זה ענין שבשיגרה. יש לה הרבה חברות וכשנחה עליה הרוח, היא מזמינה אותן אליה הביתה לחאפלה רבתי שמתחילה בשעות הצהריים ונגמרת בערב, כשכולן מתעייפות. בשבוע שעבר, אירחה כ־50 נשים, כמעט כולן יוצאות עיראק, כמו בני משפחת שמי.

חיים שמי, קבלן משגשג ומצליח ואשתו אבלין שעובדת איתו בעסק, גרים בבית גדול ברמת־גן. בסלון המרווח שלהם התמקמו אותו יום שני נגנים. האורחות, מטופחות ואלגנטיות, רקדו ושרו במשך כל שעות אחה"צ. היתה גם זמרת, שדית אל־כרמל, ששרה שירים מצריים. ובין ריקוד לשיר, אכלו קובה וסמבוסה, דגים ומיני ממולאים.

אבלין שמי (בכחול), לילית נגר, אייל וחיים שמי. חלק מהשמחה זה האוכל.

שפע מדהים של מעדנים לתפארת המטבח העיראקי. אשת השגריר המצרי, נגואה בסיוני, לא נגעה באוכל בגלל צום הרמאדן. לילית נגר התמוגגה מכל ביס, למרות הדיאטה.

תלבושות ותכשיטים כמו שנראו שם באמצע היום על כמה מהנשים, אפשר אולי לראות רק בערבי הגאלה החגיגיים ביותר. אחת מהן, לדוגמה, ענדה מחרוזת פנינים מהממת עם סוגר ענק מלא. ביהלומים. אמיתי כמובן. חבוח הביטוח, כך סיפרה, מסרבת לבטח את העדי הזה. כי מלבד שלל האבנים היקרות, מדובר כאן גם בעתיקה שאין לה מחיר. תכשיט בן 100 שנה לפחות, שעובר אצלה במשפחה. לא, היא לא מפחדת להסתובב ככה חופשי עם האוצר הזה שמונח לה בנונשאלאנטיות על הצוואר. יש לחוית, שבעידן זה של פופולריות החיקויים הנוצצים, אנוש לא מעלה בדעתו שהתכשיט המפואר שעונדת הגברת יכול לחפור משהו למיליונר.

ומצאת כאן השמנה של נשי העדה העיראקית, הסבירה ריטה דוד, המתמודדת השבוע על תפקיד מזכירות נעמת רמת־גן. "את המנהג הזה של נשים חוגגות לחוד וגברים לחוד למדנו מהערבים העשירים בעיראק. קשה לתאר איזה תלבושות ואיזה תכשיטים מפוארים היו רואים שם", היא אמרה.

את הקומה, פטעות ודברי מתיקה, הגישו לאורחות אחרי הופעתה של רקדנית הבטן, דפי גולדמן, שגם מלמדת בסטודיו למחול ותנועה של אייל שמי. אייל, אחד מחמשת הבנים של אבלין וחיים שמי, משתתף עכשיו בתוכנית הטלוויזיה ערבית שמנחה במוצ"ש לילית נגר. הוא מדגים עם לצופים שיטות חדשות בהתעמלות. ■

אורית רותם

אריק אייל לאידומן דק נורה. צילום: מישל קרמרמן
למעלה: אתי שושני (מידה 48) ושרי חן (מידה 52). צילום: זהר אהליאב.

דוגמנים במידה

אחורה

אדם זקוק לאומץ כדי להופיע כדוגמנית כשהיא נראית כמו פרסומת של שומרי משקל בתצלום ש"לפני", אחת כזאת היא אתי שושני שעברה לפני מספר שנים קורס דוגמניות למידות גדולות אצל מירי זמיר ועתה, עם שיבתה של "האשה המלאה", היא נחנית להופיע בתצוגות. גם אביק אניל, בוטיקאי לבגדים יד שניה, אינו בעל גזרת של דוגמן אך דמותו יוצאת הדופן משמשת השראה לאופנאים וצלמים רבים.

זהר אהליאב

דויד גרושפיין וסוזן מקוילה. למי מגדיע הויל. צילום: זהר אהליאב.

הפלייבוי

האוסטרלי הגיע

איש העסקים האוסטרלי דויד גרושפיין מנהל מזה שנים רומן עם מדינת ישראל, כשהגעגועים תוקפים אותו הוא עולה על מטוס ונוחת במוקדי הבילוי של תל־אביב. בעבר ניהל דויד רומן עם פניה רוזנבלום. הפלייבוי הקשיש הגיע לפני זמן קצר לישראל בחברתה של הדוגמנית האנגליה סוזן מקוילה ונראה שהפרש הגילים לא מפריע לשניים. ■

זהר אהליאב

קרולין לנפורד (מימין) ואילנה אביטל. בכל זאת – אחיות. צילום: קוקו

בהתקפילב קל על בכות המחזה "שידוכים" לגוגול, שלומת טוב, חודה, חרופא פקד עליה מנוחה למשך שש שבועות, לכן היא לא חוזרת להופיע ב"שידוכים". ■

תלמה חדר

פייטון פלייס

בתל־אביב

מזה שבועות אחדים מתחלכות שמועות בדבר הפירוד בין הזמרת אילנה אביטל ובעלה האמרגן שלמה צח. למסיבה שנערכה לרגל הוצאת תקליטה השלישי, במסעדת "לוטוס", הופיעה אילנה בגפה ובעלה הגיע בשעה קודם לכן. הם ישבו בנפרד כל הערב ונראו אמודים רק לצרכי צילום.

למסיבה הגיעה גם השחקנית קרולין לנפורד, שנפרדה שנית מבעלה־לשעבר אפי דיין לאחר כחודש ימים. קרולין נראתה מאוששת, המעבד והמלחין חורי פראור בא בגפו, אשתו ענת נשארה בבית ובשעת לילה מאוחרת התקשרה למסעדה, לברר מדוע מאחר בעלה לשוב. לעומת כל הפרודים הללו נראתה תמי בן־עמי במיטבה לאחר הפירוד הקצר, כשהיא ענודה על כתפו של ידידה הגינקולוג קובי זר. היא נכנסת והפריחה חיוכים ונשיקות לכל עבר. הזמר אדם הופיע בחברת ידיד. מתאירופים שהיו, ועוד יהיו מהמסיבה הזאת, ניתן יהיה למלא את הכרך השני של פייטון פלייס. ■

אלי זוהר

מקבלות את פני האורחים (מימין) רחל דיין, זקלין פיירה אשת שגריר צרפת ופיני צימרמן. צילום: חנס אוגלסמן

הצרפתים בעד

הגיל הרך

קרן "הודמנות שווה" ערכה אירוע התרמה בשבוע שעבר ביפו, בבית השגריר הצרפתי, אלן פיירה. זה התחיל בקוקטייל על הדשא, המשיך בתצוגות אופנה בתוך הבית.

כמה עשרות, בעיקר נשים, רובן תושבות כפר־שמריהו והרצליה פיתוח, לחצו ידיים לשלוש המארחות שהמתינו להם בפתח: אשת השגריר ז'קלין פיירה, שוידפה את חברתה רחל דיין ופיני צימרמן, המשמשות יו"ר הנהלת הקרן.

את נאום הפתיחה של האירוע נשאה עמליה קורדמן, המייסדת והמנהלת הכללית של הקרן, היא דיברה צרפתית, כדי שבעלי־הבית יבינו. את החסברים בעברית סיפק אליעזר שמואלי, הממונה עם יושבי ראש הקרן.

היו שם, בין היתר: אורה נחרם ומרדכי מאיר, איה דינשטיין, ויטה רוזוב, נלה יעקובי, ליאורה לודאו, אריאלה עוקאשלי, רותי גלעדי ושגרירי יפן, שבדיה וחוף השנהב. כרטיסים נמכרו ב־100 ש"ח לאחד, תרומה לקרן שתינה אגודה ציבורית, אשר מטרתה לקדם ולפתח את החינוך בגיל הרך. ■

אורית רותם

"אויס שידערן"

"אויס שידערן" (אין שידורין) – קבוצת שחקנית תיאטרון חיפה רותו שול, לאחר שלקחתה

קורים ... באוויל

מיטות מלכותיות נפרדות

הם מתראים לעיתים רחוקות, מדברים מעט זה עם זה ואינם ישנים יחדיו: ידיעה אינטימית מרעישה זו מחדר המיטות של הנסיך צ'ארלס ורעייתו דיאנה, מביא הירחון הגרמני "בונטה"; כל ביקור רשמי ממלכתי עם חדרי שינה נפרדים. הם מביעים משאלה משותפת: מיטות נפרדות.

לפני ארבע שנים, בביקור הרשמי באוסטרליה, ניראו הדברים אחרת והיה צורך לגייס בעבורם במהירות מיטה צרפתית זוגית. כיום הם מופיעים יחדיו רק כאשר הפרוטוקול מחייב. אפילו את היום אין הם מתחילים ביחד. דיאנה קמה ב־7.30 לשחיה בבריכה המלכותית ולארוחת בוקר דיאטטית — הנסיך מתפנק עד 8.15 ומתעורר לקרואסונים חמים המובאים אליו ע"י משרת האישי.

האסטרולוגים אכן צדקו כבר באירוסין ניבאו כי זה לא ילך. בחופשת הסקי נשאר הנסיך בחדרו עם ספר קריאה כאשר הנסיכה נראתה שלוש פעמים מרקדת בדיסקו. בחופשת הקיץ הקודמת, כאשר השתזפה דיאנה בשמש אצל הנסיך קארלוס בספרד, נמאס לצ'רלס והוא טס לדוג בסקוטלנד ונראה שקוע עד לברכיו במים — ומהרהר.

על מה חשב? על חיי נישואיו, על ילדיו או על צמחיו האהובים בארמון בקינגהם, שהם אולי האחרונים הנשמעים לו מבלי להתמרד? ■

צ'רלס. מה הוא חושב?

דיאנה. מה היא עושה?

ג'קסון ישיר לנו בובה

מייקל ג'קסון יש רק אחד. שכחנו כבר את החמישיה וגם האחות אינה קשורה לעניין. עולם הצעצועים החליט שאם מייקל יודע למכור תקליטים אולי יעשה משהו גם בענף הבובות. לאחרונה הופיעה בחברת "אידיאל" סדרת בובות חדשה, תחת השם "חיות המחמד של מייקל" (michael's pets). בסדרה 10 בובות רכות וחביבות: דוב, שימפנזה, למה, צפרדע, יען, נחש, ארנב, ג'ירפה, כלב וכלב שמירה. בעלי חיים אלו אמורים להקביל לגן הפרטי והאמיתי של למייקל ג'קסון. לאריזה בת נמכרות הבובות מצורף תקליטון של 7 אינץ', עם הדפסה על גבי התקליט של מייקל וחיה אמיתית. גם השירים שעל גבי התקליטון אמורים להיות חייתיים.

מייקל ג'קסון. שר כל הדרך לבנק.

ואם הלכו על מייקל ג'קסון בגדול, זאת אומרת ישנן תוספות לסדרה. יש חיות מיניאטוריות היצוקות פלסטיק, חיות אחרות שניתן לחזיז חלקים מגופן ואפילו דמויות קטנטנות על הבגדים הספרים והשיער. מסע הפרסום, שכבר החל, מספר על ה"מייקל מאניה" שיחללו הבובות ושפע מוצרי הלוואי שאוד צפויים לנו: בגדים, ציוד ביתי, כרזות, מחברות, מתנות שונות ומה לאו

מובן שהופעותיו הרבות של מייקל ג'קסון על [...] למנוע הפתעות [...] טלוויזיה מצויירת בכיכובו, שתצוייר ותופק באותן הידיים שהביאו לעולם את מיודעינו הדרדסים. ■

בועז קוסטר

אלכסיס אוהבת להתחתן

ג'ואן קוליוס וביל וויגס. בעל מספר 4

ג'ואן קולינס, הכוכבת הבריטית, הלא היא אלכסיס מ"שושלת", התחתנה על המסך הקטן, התגרשה בחיים מפיטר הולם — ועתה, כך מנבאים ידידיה, היא בדרך לנישואין עם בעל מספר 4 שלה: בעל חברת בניה בשם ביל וויגיס, , המכונה "בונקר". השנים צולמו בפתח המסעדה האופנתית בלונדון סאן־לורנצו. באותו ערב ניראו שם גם פארה פוסט ובעלה ריאן אוניל, וכן ג'רי הול, בת זוגו של מיק ג'אגר. ■

צילום: גאמא

פרקליטת הדיסקו

לכל תקליט יש שני צדדים. גם לזהו מצדו האחד, התיכה בלונדית בשמלה אדומה צמודה, זמרת דיסקו־פאנק מצליחה, בת 27, שכבר בתקליטה הראשון זכתה להצלחה עצומה בשווייץ. שמה — סליה סוואן. והצד השני: עורכת דין רצינית, המופיעה בבית המשפט של ז'נווה בגלימה שחורה, מרכיבה משקפיים כדי לעיין בתיקים. שמה אריאן ראובר. גם היא בת 27, וזה לא פלא, כי השתיים הן אחת, ששמה האמיתי הוא אריאן ראובר.

את הסיפור על הזהות הכפולה זמרת־פרקליטה אנחנו יכולים לפרסם, רק לאחר שעורכת הדין הצעירה עמדה בתחקיר של לשכת עורכי הדין המקומית. היא פנתה ללשכה, לאחר שהסיפור דלף לעתון השווייצי "לה מאטן", שביקש לפרסם אותו. היא התחננה שיחכו, עד שיאושר לה הדבר, כי לא במקרה הוציאה את התקליט בשם בדוי: בעבר כבר [...] אם כי לעמית אחר אישרה הלישכה להתפרסם בתור חלילן בתזמורת.

נשיא הלישכה שמע את התקליט, ראה את העטיפה ואישר לה להתראיין. הסיפור התפרסם בעמוד הראשון של העתון, עם תמונה, בה רואים את אריאן עם התקליט ביד, ניצבת על מדרגות היכל המשפט של [...] העיסוקים שלה. התקליט שעוד קודם הפירסום נמכר בעשרות אלפים עותקים, נמכר יותר טוב.

בתקליט שרה סליה־אריאן באנגלית, בבית המשפט היא מופיעה בצרפתית ואנחנו שמענו את הסיפור בעברית. הצעירה היפה, שאותה צילמנו בעת ביקור בישראל, היא אחת משתי בנותיה של שרי רופא, סופרת "מעריב" בז'נווה. איך הגיעה לשני העיסוקים? "מילדות חלמתי להיות זמרת, מילדות חלמתי להיות עורכת־דין. למדתי משפטים ועד התקליט שרתי רק במסיבות סטודנטים או בנשף השנתי של הלישכה. מישהו ששמע אותי סיפר לי כי סי.בי.אס. מעוניינת להוציא תקליט דיסקו באנגלית. ניגשתי, נבחנתי — וזהו. יש הצלחה, יופי, אבל לא אחליף מקצוע, השירה היא תחביב, אני עורכת־דין".

אריאן ראובר. מקום טוב במצעדי הפזמונים. צילום: שמואל רחמני

כמבינה במשפט, ידעה היטב לעמוד על זכויותיה באשר לתנאי ההקלטה: הקפידה על המלים, על העטיפה, על צורת ההגשה, כדי לא לפגוע בשמה הטוב ובוקרת המקצוע, אם תיוודע זהותה. כבוגרת בית־ספר יוקרתי בשווייץ, לא התקשתה למצוא שם בדוי, מתוך יצירה ספרותית נודעת מאת מרסל פרוסט. נראה כי שילוב של דיסקו וספרות קלאסית הולך טוב, סליה סוואן צועדת במקום טוב במצעדי הפזמונים בשווייץ והתקליטים כבר נמכרים גם במקומות אחרים באירופה ובניו־יורק. מאדונה יהודיה מז'נווה. ■

תהילה עופר

המכונית של הגבוהים

המכונית של המנצחים

המכונית של העמוסים

המכונית של המכייפים

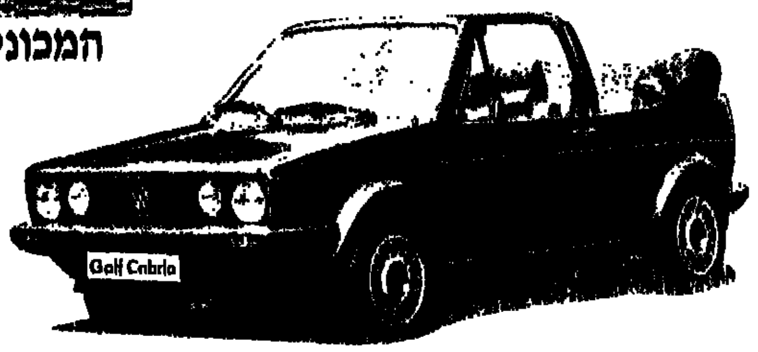

המכונית של הנופשים

עם קצת יוזמה ומזרון גומאוויר אפשר להתקין בגולף מיטה שגודלה 120×185 ס"מ

גולף 1 ויחיד

כאן אתה יודע מה אתה קונה

גולף 1.6 ל' — 37,407 ש"ח
גולף 1.6 ל', אוטו' — 40,199 ש"ח
גולף 1.3 ל' — 34,643 ש"ח
גולף קבריו 1.6 ל' — 52,817 ש"ח
גולף G.T.I 1.8 ל' — 65,356 ש"ח

לפי מחירון 6/87, כולל מע"מ לא כולל הפקדה.

בלבדי בפולקסווגן:
שרות־בקרה־תקופתי אחת ל־30,000 ק"מ או שנה, מה שבא קודם. מועדי החלפת שמנים - עפ"י הנאמר בספר הרכב. לכל פולקסווגן אחריות לשנה ללא הגבלת ק"מ, 3 שנים אחריות לצבע, 6 שנים אחריות מפני חלודה ואחריות כללית מורחבת עפ"י תנאי ממעלי פולקסווגן.

צ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ, יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי. סוכנויות בכל הארץ ומוסכים מוסמכים מקו שמונה ועד אילת.

סגור

זהר אהליאב
צילום: סקופ 80

השמלות של לה־טראוויאטה. קוטר 1.5 מ'. 30 מטר בד כל אחת.
צילום (בעת החזרות): סקופ 80

ה תלבושות של לה־טראוויאטה הישראלית מפוארות יותר מאשר בלה־סקאלה

קרינולינה במשקל חמישה־עשר ק"ג

"חבל שלא נולדתי בתקופה ההיא", אומרת זיוה שירי, אחת מנערות המקהלה, שמדדה את שמלת הקרינולינה בדרכה לאולם החזרות. גם אלכסנדר דיומא הבן, מחבר "הגברת עם הקמליות" שעל־פי ספרו הלחין ג'וזפה ורדי את האופרה "לה טראוויאטה", היה נאנח בסיפוק למראה התלבושות המפוארות שעוצבו ע"י טים ריד וצוות עוזריו, עבור ההפקה החדשה של "האופרה הישראלית החדשה" בפסטיוואל ישראל.

טים ריד בן ה־34, מעצב תלבושות שעבד בבתי האופרה של פאריס, מאדריד ואמסטרדאם, הצליח מעבר לציפיותיו שלו עצמו. ריד, שחקר את התקופה, יצר על הבמה מראה קלאסי של המאה ה־19 מעובד באינטרפרטציה אישית. העצבות, הקדרות והפאטאליות באהבתה הבלתי־ממומשת של גיבורת המחזה ויולט, העניקו לו השראה הבאה לידי ביטוי באוסף מרשים של תלבושות בשחור ובכסף, שילוב של אלגנטיות ועצבות.

טים ריד ועוזרו משה שיני עמלו רבות בחיפוש אחר בדים תואמים, שנמצאו לבסוף בחנותו של אבו־כלף בעיר העתיקה. הם דקדקו עד לאחרון הפרטים ולכן כל שמלה מעוצבת באופן אינדיבידואלי.

השמלות, הקרויות בשפה מקצועית "קרינולינות", עשויות מ־30 מ' בד כל אחת, והבדים ששימשו אותם הם קטיפה, דמשק, טאפטי, משי, שיפון ותחרה. כל קרינולינה בנויה מחמישה מעגלי מתכת שקוטרם נע מ־1,5 מ' בבסיס הרגל עד 70 ס"מ בירכיים. מעליהם נלבשת חצאית היוצרת את אשליית הנפח ומסתירה את מעגלי המתכת. מעל החצאית נלבשת השמלה עצמה, התפורה משתיים או שלוש שכבות בד, כל שמלה מעוטרת בתחרות סרטי כסף ורקמה ושזורה פרחי־כסף (רמז לקאמליות), שנעשו בעבודת־יד ע"י מירי גרוס. באלה יש עשרות וכל פרח הוא מלאכת מחשבת. התוצאה המרשימה הניעה את ריד לקחת עמו את מירי גרוס לפסטיוואל אוקספורד בעוד כשבועיים.

גולת הכותרת היא שמלת הקרינולינה של גיבורת האופרה, ויולט, המגולמת על־ידי זמרת האופרה ילידת מילאנו מריס גאוצ'י. השמלה הזאת עשויה מבד שיפון ורקומה באלפי חרוזים ופיאטים בצורת ורדים. הקרינולינה הזאת, השוקלת 15 ק"ג, דורשת מיומנות רבה בלבישתה. די בתנועה לא נכונה וגאוצ'י עלולה להשתטח אפיים ארצה, או להילופין – להעיף הצידה את העומדים לידה.

גם הגברים לא יצאו מקופחים. להם נתפרו פראקים מאריג צמרי שחור, חולצות משי, ווסטים תואמים ונעלי לכה שחורות. להשלמת האותנטיות דאגה עדה ופאל, שעיצבה תכשיטים תואמים ובתוספת הכסיות האלגנטיות ושאר האביזרים מתקבל מראה מדהים ביופיו, וכפי שהתבטאה זמרת האופרה המופיעה בתפקיד ויולט, מריס גאוצ'י: "התלבושות מפוארות ביותר ובחלקן עולות על אלה שראיתי בלה־סקאלה". ■

מנחם תלמי
צילום: ראובן קסטרו.

פרופסור ברכה רמות, נודעת גם

ברכה רמות, רופאה וחוקרת נודעת בתחום ההמטולוגי. לדבריה, להיות רופא טוב זה להיות גם בן־אדם. היא מיישמת באישיותה את שתי התכונות הללו.

תחנה בדרך הסרטן

לאחר עבודה של 30 שנה, מציינת פרופ' ברכה רמות הישג נוסף במלחמתה בסרטן: בתל־השומר נפתחת היום יחידה לאונקולוגיה המטולוגית, לאישפוז יום לחולים הזקוקים לטיפול אגרסיבי. כיום יש לחולי לואקמיה, בעיקר צעירים שמחלתם אותרה בזמן, סיכוי של 60–80 אחוזים להחלמה. פעם היה הסיכוי אפס.

זה התחיל בשנת 1957 משולחן אחד שניצב בצריף בנק הדם של בית החולים בתל השומר. זה התחיל עם רופאה צעירה אחת ושני טכנאים. משהו צנוע, מאוד לא יומרני. איש לא שער אז לעצמו כי במרוצת השנים יקום ויתפתח מן המקום הנידח והמאולתר הזה המכון ההמטולוגי הגדול ביותר במדינה ושאותה צעירה תהיה לאחת מאנשי הרפואה המובילים בתחום הרפואה ההמטולוגית.

זה התחיל משולחן אחד, בלי החלטות פורמאליות, ללא תיקצוב מיוחד. אף אחד מן המעורבים לא תלה ב"עסק הקטן" ההוא תקוות מיוחדות. באף אחד זה לא [illegible]. לאף אחד זה לא הפריע. היחידה החצי־פרטיזנית הזו צמחה לה בשקט.

זירת קרב

היום, לאחר שלושים שנה, נפתחת באגף החדש של המרכז הרפואי על שם שיבא בתל־השומר היחידה החדשנית לאונקולוגיה המטולוגית, המיועדת לאשפוז חולים הזקוקים לטיפול כימותראפי אגרסיבי. היחידה החדשה מותאמת במיוחד לטיפול בלואקמיות חריפות ולימפומות, הדורשות טיפול אגרסיבי. זוהי עוד זירת קרב במלחמה הבלתי־נלאית במחלות הסרטן.

כמה מאלה שהתחילו את המלחמה הזו ליד אותו שולחן בצריף בנק הדם הישן ואחרים שהצטרפו במרוצת השנים, יתייצבו היום יחד עם קרואים אחרים, לחנוך את היחידה האונקולוגית־המטולוגית החדשה, המכילה עשר מיטות. אלא שרק חמש מהן יופעלו. לא חסרים חולים הנזקקים להן. חסר רק התקציב הדרוש להפעלתן. זהו חלק מתמונת הרפואה החולה שלנו, שמצבה מחמיר והולך.

בראש המכון והיחידה הזו עומדת – מאז אותם ימי בראשית של השולחן היחיד בצריף בנק הדם – פרופ' ברכה רמות, רופאה וחוקרת נודעת בתחום ההמטולוגי. אותה אשה נמרצת, פרופ' ברכה רמות, העומדת גם בראש המרכז לביולוגיה של הסרטן באוניברסיטת תל־אביב ומשמשת באותה מוסד כפרופסור לרפואה פנימית והמטולוגית, נולדה בליטא, הגיעה ארצה מרוסיה ב־1948, הצטרפה לקיבוץ להבות־הבשן ומשם גוייסה לפלמ"ח כחובשת. היא הצטרפה למחזור הראשון של בית הספר לרפואה, שנפתח בחסותו של צה"ל וסיימה את חוק לימודיה בירושלים. לאחר מכן השתלמה בארה"ב בתחום ההמטולוגי ועם שובה ארצה התקבלה בתל־השומר והחלה בהקמתה של היחידה שבראשה היא ניצבת כיום.

יחד עם היותה אשת קריירה פעלתנית, רופאה נמרצת, חוקרת בעלת מוניטין בין־לאומי ואדם הנאבק על עמדותיה המקצועיות מבלי לחשוש להטיח את האמת שלו בכל פורום של הממסד הרפואי והרפואי־פוליטי, פרופ' רמות היא מה שנקרא "טיפוס עממי", אשת רעים להתרועע, נעדרת גינוני שררה, עם פה ושם גחמות נשיות. בצד היותה רופאה בכירה ואשת אקדמיה פעלתנית, עם מעורבות ציבורית החורגת לעתים מהתחום הצר של הרפואה, היא נודעת כ"אידשע־מאמא" לילדיה וכ"סבתא משוגעת" לנכדיה.

בהתייחסות לחולים ולסביבתם היא רואה חלק בלתי נפרד מן המעשה הרפואי ואומרת כי כל רופא, ובפרט אם הוא עוסק בתחומים רגישים כמו סרטן, חייב להתייחס לא רק אל המחלה אלא גם לחולה ולמשפחתו, להבין את מצוקתם ולעשות הכל כדי להרגיעם, לאפשר להם – מבלי שהדבר ייראה כפגיעה בכבודו ובמעמדו – להתייעץ עם רופאים אחרים במידה והם חשים צורך בכך. להיות רופא טוב באמת, היא אומרת, זה להיות גם בן אדם. אומרים עליה שהיא מיישמת באישיותה את שתי התכונות הנזכרות. אומרים עליה שהיא אשה מאוד רצינית, שאינה מאבדת את חוש ההומור שלה ואת הרכות הנשית על אף שהיא שרוייה ופועלת מרבית שעות היום בעולם קשה ומיוסר, שכולו מכאובים ודמע ותפילות נואשות שלא תמיד נענות.

סבל מיותר

מזה שנים שפרופ' רמות חותרת ונאבקת ליישום שיטת הטיפול האמבולטורי וטיפולי יום לחולי הלואקמיה, וזאת כדי לחסוך מצד אחד משאבים ומצד שני סבל מיותר מהחולה ומשפחתו. במערכת הרפואית שלנו, אמרה פרופ' רמות באחת מהרצאותיה, קיימים כמה אבסורדים הזועקים לשמים. אחד מהם הוא הביזבוז בימי אישפוז. כתוצאה ממערכת העיוותים התקציביים זול יותר לאשפז חולה מאשר להעניק לו פתרונות יעילים ומהירים יותר. האישפוז הבלתי־הכרחי הוא פתרון כפוי לחוסר תקציב. זוהי הכבדה על החולה ועל תקציב המדינה שאין לה שום צידוק רפואי. במכון שלנו נעשים כל המאמצים להמנע מהפתרון ה"קל" הזה.

מאבק מקצועי אחר שהיא מנהלת הוא נגד ההפרדה הקיימת ברוב מוסדות הרפואה בין המטולוגיה של ילדים להמטולוגיה של מבוגרים. היא סבורה שכדי לעקוב אחרי המתרחש בשטחי המדע השונים, וביחוד בתחום ההמטולוגי, שההתקדמות בו היא אינטנסיבית ביותר, חייבת להימצא מאסה של מומחים המסוגלים, לעקוב ולהתעדכן בכל, ללא הבדל גילו של החולה. אני נגד בוטיקים במקרה זה, אמרה באחת מהרצאותיה, אני בעד סופרמרקט גדול שיהיו בו מאגר רופאים גדול, שיהיו בו כל המשאבים וכל האינפורמציה העדכנית, שאינה מסווגת לגילים. בתוך המאגר הגדול הזה ניתן לעשות את ההפרדות הדרושות, כמו יחידה מיוחדת לילדים, עם מורה מסייעת, משחקים וכו', כפי שזה קיים אצלנו בתל־השומר.

חידוש ההשתלות

שדה־מערכה אחר בו היא "מככבת" הוא מאבקם של רופאים רבים לביזור המוקדים בהם ניתן לבצע השתלות מיח־עצם לחולי הלואקמיה. בגלל עמדת משרד הבריאות וחוסר תקציב נסגרה יחידת ההשתלות בתל השומר. לדעת פרופ' רמות – והיא טוענת שזוהי דעתם של מרבית הרופאים ההמטולוגים בארץ – השתלת מיח־העצמות היא חלק אינטגרלי של הטיפול הכוללני בחולי לואקמיה ולימפומות ואין לייחדו למרכז אחד בלבד. המאבק על העקרון הזה עדיין מתנהל ובינתיים מי שמפסיד הם החולים. המכון החדש שנפתח היום מאפשר חידוש ההשתלות בתל־השומר ופרופ' רמות מקווה כי בסופו של דבר ישתכנע משרד הבריאות בצדקת עמדתם של מרבית הרופאים והמכון החדש יוכל אכן לעסוק גם בכך.

אבל כל אלה הם מאבקים מקצועיים פנימיים. המאבק החשוב יותר הוא נגד הסרטן. לדברי פרופ' רמות, אם כי הדרך עדיין ארוכה, ניתן להצביע על הישגים מרשימים ומעודדים, בפרט כשהמדובר בתחום ההמטולוגי. כשהייתי רופאה צעירה, היא אמרה באחת מהרצאותיה, תוחלת חייו של חולה לואקמיה היתה חודשים ספורים. היום – בעיקר כשהמדובר בחולים צעירים שמחלתם אותרה בזמן – יש סיכויים של בין ששים לשמונים אחוז להחלמה מלאה. וזה עדיין לא סוף פסוק. כדי לקדם את הטיפול ולהגדיל את הסיכויים יש לטפל בחולים אלה ביחידות נפרדות ומיומנות ולא במסגרת הכוללנית של המחלקות הפנימיות. המכון החדיש, שנפתח היום, עם מיטות האישפוז שבו, היא אכן דרך בכיוון הזה.

רפי יעקובי
פסיכולוג

פנים פנימיות

תורשה זה לא הכל

תשובה לאלה המטילים ספק ביכולתם של ההומוסכסואלים להשתנות.

משפט כמו "המוסכסואל יכול להשתנות" מצליח להחריד את מנוחתם של אי אילו מקוראי המדור. בעקבות תגובות אחרות, עלי להוסיף מספר השלמות.

התגובות הינן של אלה הרובצים תחת חסות מטריה מגושמת של "אין מה לעשות". פה ושם מישהו טרח גם להזכירני, כי מחקרים גילו שהומוסכסואליות באה בתורשה. כלומר, זו גזירה שיש לקבלה ואין מה לטרוח לשנותה. ובכן, אישית אין עוד בכוחו למנות כמה הומוסכסואלים השתנו, או עשו הסבה מקצועית. מכל מקום, מדובר ברבים מאד, וזוהי עובדה. איני יודע מה אתם יכולים לעשות עם המחקרים שלכם, כביכול, אך לפחות אתם מתבקשים להעמיד לנגד עיניכם, בנוסף עליהם, גם את העובדה הזו.

ובכך עוד לא נאמר, שכל הומוסכסואל יכול להשתנות. שינוי יסודי תובע הצטברות של מיומנויות אחרות ורתימתן למטרה אחת. כמו שבדק־בית יסודי תובע שילוב של בעלי מקצוע שונים להשגת המטרה.

אפשר לומר שיש בתגובותיכם איזושהי נימה של חרדה היסטרית כאילו שכל ההומוסכסואלים בגדו בכם. כביכול קפצו מן המסגרת שלהם, השתנו, והשאירו אתכם בעולם ההטרוסקסואלי האיום הזה. אז אולי מידע זה ישמח אתכם יותר. למרות שציינתי, שהומוסכסואלים רבים משתנים, הרי רבים עוד יותר אינם משתנים. כלומר, רוב ההומוסקסואלים אינם משתנים. ובכלל, גם רוב הלא־הומוסכסואלים אינם משתנים. הנטיה הרווחת מבחינה סטטיסטית היא, לא להשתנות. טירחת השינוי מייגעת, והרי ידוע לנו שרוב הבריות עצלים.

מעטים ביותר הינם בעלי תרבות שינוי. כשם שמעטים בלבד הינם בעלי תרבות טיפוח השיניים. עד שלא ממש כואב – לא ניגשים לרופא שיניים. כך גם מרבית האנשים הטורחים להשתנות הם הללו שמאד כואב להם והם נאלצים להשתנות. כלומר, אם אתה הומוסכסואל ומרוצה מחייך, בוודאי שאין לך סיבה, מן הסיבות המקובלות, להשתנות. אם נחוצה לך מטריית הרוב הסטטיסטי, אז ללא ספק יש לך אותה, בקרב ההומוסכסואלים. זוהי, כאמור, עובדה, שמרביתם אינם משתנים. וכאמור, לא בגלל תורשה כלשהי, אלא משום שזו דרך האנשים שלא להשתנות. סתם כך. ובכלל, גם מטריית התורשה הינה מגושמת ביותר. מושג שהפך לאכסניה לכל מיני דברים, שאנשים דוחסים לתוכה על מנת לחסוך מהם יגיעה...

איני יודע אילו מחקרים קראתם, אך לא נראה לי שטרחתם להתעמק בהבנת העניין או בהבנת עצמכם. אינכם מבדילים בין מרכיב התורשה, כפי שהינו בא לידי ביטוי בצבע העיניים, העור, מבנה העצמות, צבע השיער, לבין השראה פסיכולוגית, המצוייה לעיתים בין הורים לבין ילדים. את מבנה העצמות שלכם עליכם, לפי שעה, לקבל כנתון. אך אופני התנהגות נקנים ונרכשים ונלמדים מתוך זיקות בינאישיות חזקות, שיש לנו עם אנשים קרובים. והללו, בהשקעה זו או אחרת, ניתנים לשינוי. ובכלל, כשמוצאים במשפחה מסויימת ריכוז גבוה מן הרגיל של הפרעות נפשיות, מיד אנו נמשכים אל רעיון התורשה כמסביר עובדה זו. אך זה לא כל כך פשוט.

לצעיר קל יותר

סביר יותר להניח, ששני גורמים אחרים משחקים פה תפקיד מכריע. האחד – תהליכי ההזדהות הרגילים. כאשר בתהליך הזה הילד לומד לקשקש את שטויות המבוגר המופרע, או לומר להתנהג כמותו. והשני – כשיש היתר מצד גורם חשוב במשפחה להתנהגות מסויימת. הוא עצמו אמנם לא נראה משונה, אך במחיצתו אפשר להתנהג בכל מיני צורות, שרק הוא מאפשר אותם.

מי שנחשף להשראה הזו במשך שנים, בוודאי שלא קל לו להשתנות. אני רואה את מעשה השינוי כמו לימוד שפה חדשה. קל יותר ללמוד שפה חדשה כאשר אתה צעיר, וקשה יותר ללמוד שפה חדשה כאשר אתה לא כל כך צעיר ונוח לך לדבר בשפתך הישנה. בשפת האם שלך.

אך גם זה, כמובן, אינו מסביר את כל שורשי התופעות. כלומר, יש אולי גם מרכיבים תורשתיים, אלא שענייני התורשה לא פוענחו באופן מושלם. והלא־ידוע עולה בהרבה על הידוע, וקשה להוציא מתוך ידע זה מסקנות סופיות ותבוסתניות מן הסוג שהבאתם במכתביכם. כאילו שהתנהגות ההומוסכסואלים, שבעיקרה היא "היתקעות" בתחומים אחרים בגיל התבגרות מתמשך, זהה בטבעה לתופעה של מי שנולד, למשל, גמד. גמד זוהי יצירה תורשתית, או, שיבוש תורשתי, שנלווים אליו סממנים נפשיים. ההומוסכסואליות ותופעות אישיותיות אחרות הינם פרי התהוות חינוכית ותרבותית. אולי פה ושם בתוספת של סממני גוף אחרים, מאילו שאנו זוכים בהם בתורשה.

ועכשיו, לפני שנשתרע בחפזון על מזרן מידע זה ונרבוץ עליו, בואו ונסבך את זה עוד יותר. מצד אחר נמצא, שמרכיבי תורשה מובהקים ניתנים לשינוי. כיום, רבים מסרבים להשלים עם פגמים, הנחשבים כתורשתיים. המנתחים הפלסטיים, למשל, מופקדים על שינוי גזרות הטבע. זו אמנם איננה יכולת בלתי מוגבלת לשנות את הטבע, אך מכל מקום, יש באמתחתם הישגים די מרשימים. ומצד אחר – לא כל תופעות הנפש ניתנות לשינוי.

ומאחר שלא נתבקשנו לבחור את מקום הולדתנו ואת הורינו, מסתבר שנקלענו עם לידתנו לא רק למורשת גופנית כזו או אחרת, אלא שאנו נחשפים גם לאישיותם של הורינו ולסביבתנו המיידית. לפ... מפליא בכלל, שיש המתייחסים לגזרה כפויה ... לתורשה גנטית, וברור שעד נקודה מסויימת ... חות שלנו אין מקום לשאלה מה קדם למה, ... התרנגולת. ההורים מטילים את צאצאיהם לעולם ... עצבים במידה לא מבוטלת את ההתנסויות הה... שלהם. קשה, כמובן, לשים את האצבע על ה... המדוייקת בהתפתחות, מקום בו אנו הופכים ל... לזהותנו הגורלית. מכל מקום, אנו מי שאנו ... בגלל הורינו, אלא גם בגלל ההסכמה שלנו להיות שאנו.

לוויתן ושור הבר

את העבר שלנו עלינו לקבל כעובדה נתונה. ... בסרטי מדע בדיוני ניתן לחזור במכונת הזמן לאח... ולשנות את העבר. ומובן, שחלק מעברנו נצרב ... ונשמר בנו כחלק מזהותנו העכשווית. אם נשוב ... מת השפות, יש בוודאי הבדל בין מי שעלה לארץ ... כתינוק, לבין מי שעלה לארץ כקשיש. המבוגר ... אולי שפה חדשה חדשה, אך לעולם לא יהיה ישר... באותה מידה שיליד הארץ הוא ישראלי. כך ... ההשתנות ומימדיה האפשריים באישיות הינם ... מאדם לאדם ולא ניתן לדבר על כך בהכללות ...

אז אנא, אל תהדפו את הסיכוי לשינוי בגלל ... סקירה רופפת בעיתון אודות מה שקרוי מחקר.

דורותי ז"ל שלא סבלה נחת מהתנהגותי כנער, ... רה בפני לא פעם בפרטי פרטים מה מוזמן לי ... הבא ומה שצפוי, לעומת זאת, לקרות לילדים ... אגב, אני, שלא רעבתי ללחם, לא יכולתי להתרש... הפרס הגדול בצורת לוויתן ושור הבר.

ידעתי כבר להאזין לסיפוריה של דורותי בלי להת... כח, כדי שלא להכביד עליה. אך פעם אחת, בהתקף ... של רוע־לב, שאלתי אותה – מנין לה בבקיאות כה ... מה מצוי בעולם הבא? והיא ענתה לי, כשעיניה ... לות אף לא נזקקות לעפעוף קל: "סין גישריבן ... רגש" – זה כתוב בפרוש. והביאה לי ספר כלשהו, ... מותר אז גם לנשים לעיין בו. בעבורה זו ראיה ...

אז כשמדובר לא בוודאות, אלא בחייכם ובקיומכם עלי־אדמות, מגיעה לכך התייחסות רצינית יותר ... סקירה מפוקפקת בעיתון, כולל בתבה זו. או ... לחקור וללמוד ולהתמודד באופן יסודי יותר, עם ... שיש לקבל ושנחוץ ללמוד לחיות עימו, ומה ... לשנות וכדאי לשנות, ללא לאות. ■

דעת

אבי דר

חצי מטר ספרים

מדוע קונים אנציקלופדיה – האמנם רק כדי להרגיע את מצפונו של ההורה שאינו מסוגל ואינו פנוי לסייע לבנו? אם הטלוויזיה מגרה את הסקרנות – באה האנציקלופדיה ומציעה לנו מידע נוסף באותו עניין. החידוש: אנציקלופדיה לפי נושאים, לא לפי סדר אלף־בית.

תמיד טוב שיהיה בבית. אנציקלופדיה.

אנציקלופדיה זה לא ספר שקוראים לפני השינה, גם לא מקריאים ממנה פרקים נבחרים לילד לפני השינה – אלא אם אתם מגדלים גאון בבית. המורה נותנת לילדים שיעורים הדורשים ספרות עזר, הידע האישי של ההורים אינו מספיק, או שכן אבל אין להם זמן, ההורים רוצים להתכונן לקראת השיחה הבאה שלהם עם הילדים בנושא תולדות עם ישראל – יש גם בתים משונים כאלה... אין שום ויכוח, בכל בית ישראלי צריך אנציקלופדיה, השאלה היא רק מתי ואיזו לקנות.

האנציקלופדיה העברית, אביזר סלוני הכרחי בבית ישראלי של שנות החמישים והשישים, נכתבה על סמך התפיסה הבסיסית כי המלה הכתובה הינה האלמנט שבאמצעותו ניתן להסביר הכל. אם תעיינו בכרכי האנציקלופדיה העברית תמצאו תמונות ספורות כלבד, בדרך כלל דיוקנאות אישים, וכמעט שאין דיאגרמות ועל פעלולים גרפיים אין בכלל מה לדבר. באנציקלופדיה חדישה יותר כ"בריטניקה לנוער" הולכים כיום על דיגון גראפי של 40% תמונות ו־60% טקסט.

יואב ברש, מנכ"ל הוצאת הספרים מסדה, אשר לאחרונה סיים הפקת אנציקלופדיה גדולה מתורגמת מאנגלית ומותאמת לישראל בשם "חדוות הדעת", אומר: "בניגוד למה שהיה מקובל בעבר שאנציקלופדיה היתה אוסף כיתובים של הצבר ידע נתון ומסוכם בצורה תמציתית, הרי שבתנאי הטכנולוגיה כיום ובחשיפתו של הקורא לתקשורת חזותית בוטה, נשאלת השאלה האם אוסף מילים בלבד עשוי לסייע למשתמש למצוא את התשובה למה שהוא מחפש".

הגישה כיום בנושא מו"לות אנציקלופדיות שונה בהרבה תחומים כמו:

אם בעבר הייתם צריכים לחכות עד לסיום הדפסת כל כרכי האנציקלופדיה לקבלת כרך האינדקס המפתח להתמצאות באלפי הדפים, הרי שכיום נקוטה הגישה לפרסם בהתחלה את המפתח. ה"מיקרופדיה" זוהי אנציקלופדיה קטנה של ערכים קצרים שמטרתם לתת מושג כללי, עם הפניה נוספת למקורות אחרים לקבלת הרחבה נוספת למתעניינים, וה"מקרופדיה" זוהי אנציקלופדיה המרחיבה הסברים בתחומים רבים.

השינוי בגישת המו"לים מתאפשר בגלל התמחשבות ענף הדפוס: סדר ממוחשב, מחשבים מיוחדים לשימוש בצבע וגרפיקה, מקצרים את משך הדפסת פרוייקטים מסובכים כהפקת אנציקלופדיה.

קהל היעד הוא ההורים

אנו מאשימים את הטלוויזיה בהרבה חטאים אך גם בשינויים חיוביים, בכללם השינוי באנציקלופדיות. הילדים נחשפים לתקשורת כמעט מגיל אפס, כשאפשר להושיבם מול המסך המרצד ולקוות כי ישתתקו. הילדים מקבלים מן הטלוויזיה תמונת עולם רחבה, אך חסרת עומק. את הגירוי להתעניינות נוספת שיקבלו דרך הצפיה בטלוויזיה מתיימרת למלא האנציקלופדיה הביתית. האנציקלופדיה מיועדת ל'קורא המשכיל' – מונח ישן מעולם המו"לים – מיועדת לתת תשובה ראשונית לכל קורא במהלך חיי היום־יום, כאשר תמיד תהיה לו אפשרות הפניה למקורות אחרים.

קהל היעד הם ההורים. אנשים המכירות עובדים שעות נוספות על רגשי האשמה של ההורים. כאלה שאצלם בבית בילדותם אולי לא היתה אנציקלופדיה והיו צריכים תמיד ללכת לספריה או לשכנים מגזול, גם מי שהוריו רכשו עבורו אנציקלופדיה כמתנת בר־מצוה מרגיש חובה לעצמו לצייד את ילדיו באנציקלופדיה החדישה ביותר. "בארץ קל מאוד למכור אנציקלופדיות, ביחוד במכירה על ידי סוכנים העוברים מדלת־לדלת", אומר אחד המו"לים, "בפרט בערי הפיתוח ואצל משפחות ברוכות ילדים ומיעוטות הכנסה".

במובנה המו"לי מיועדת האנציקלופדיה גם לילדים וגם למבוגרים. הכוונה לילדים מעבר לגיל חטיבת הביניים בוגרי כיתה ז' ואילך, כאשר אין מבדילים כיום בסגנון הכתיבה בין קוראים צעירים למבוגרים.

שיעמדו להם 20*10 כרכים יפים על המדף, ירצו – יקראו הילדים, לא ירצו – גם ההורים יכולים לעיין בערכים בהם נתקלו כשהתבקשו לעזור בהכנת השיעורים לילדים. חצי מטר ספרים הכרוכים יפה היוו תמיד קישוט יפה על המדף.

ישנם נושאים אנציקלופדיים שתמיד יתאימו ואין צורך לעדכנם. כמו ערכים פילוסופיים, או תולדות המהפכה הצרפתית. באנציקלופדיה של שנות השבעים תמצאו נושאים שכלל לא חלמו עליהם בזמן הדפסת האנציקלופדיה העברית: בעיות אקולוגיה, נחיתת האדם על הירח, צילום בעזרת קרני לייזר, צילום עוברים בתוך הרחם, דיון פתוח בנושא חיי מין ועוד.

בשנת 1976 פירסמה הברת "מיצ'ל ביזלי" הבריטית את האנציקלופדיה "חדוות הדעת". ההחלטה להכנס לפרוייקט תרגום והדפסת האנציקלופדיה לעברית נלקחה בהוצאת מסדה בשנת 1979, הכרך הראשון יצא לאור בשנת 1982, ושני הכרכים האחרונים התפרסמו לפני מספר חודשים. פרוייקט שכזה כרוך בהשקעה של מאות אלפי דולרים ועלול להפיל מו"ל לקרשים. "אפשר להישבר הרבה פעמים לאורך הדרך ומה שהרבה עזר לנו להגיע לסיום הפרוייקט היתה האמונה שאנו עושים דבר טוב", דברי ברש. מבצע שכזה כרוך בהשקעה של כחצי מיליון דולר, מעריכים גורמים בענף, ואילו ניגשו לכתיבה עצמית של אנציקלופדיה בסדר גודל של כ־15 כרכים היו צריכים להשקיע בין שנים לשלושה מיליון דולר.

(המשך בעמוד הבא)

"פימו" – שעות של הנאה, יצירה ופרסים!

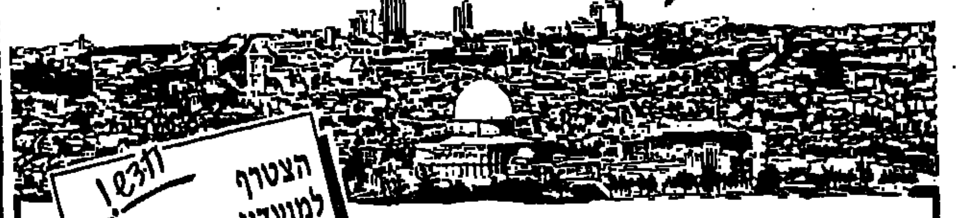

הצטרף למועדון מעצבי "פימו"
חדש!
שלח עוד היום 5 עטיפות פימו + חתימת מספורט ואנו נשלח לך כרטיס חבר אישי אשר יקנה לך מבצעי הנחות ופרסים!

במסגרת חגיגות 20 שנה לאיחוד העיר ירושלים, חברת "האן צעצועים" מזמינה את היוצרים בפימו להשתתף

בתחרות יצירות "פימו"

בנושא יום ירושלים

אשר תוצג בתערוכת הספורט בהיכל הספורט מלחה, ירושלים
בין התאריכים 28.5.87-15.7.87

התערוכה בשיתוף עיריית ירושלים
במסגרת תערוכת הספורט

פרסים יקרי ערך לזוכים

פרס ראשון: אופני .B.M.X

לתאום הצגת יצירותיכם והשתתפות בתחרות, נא לפנות
בירושלים: "האן צעצועים" טל' 02-716619
באזור ת"א: "בית החוגים" טל' 03-726533

פימו – להשיג בחנויות המובחרות בארץ ובחנויות "האן צעצועים" בירושלים

יבואן בלעדי: **האן צעצועים**
רח' התעשיה 3, א.ת. תלפיות ת.ד. 2006 ירושלים מיקוד 91020

לא לארנבות בלבד!

בבית ספר לבישול "המטבח של פילי'ס" צמחוניים ולא צמחוניים אוכלים יותר מעשבים.

בין הנושאים: בישול בינלאומי, סדנה לדיאטה, בישול לגיל הזהב, ילדים מבשלים, אפיה נעימה ועוד!

נא לצלצל/להשאיר הודעה: בטל. (03)202886.

המטבח של פילים
PHYLLIS' KITCHEN
The School For Vegetarian Cooking
בית הספר לבישול צמחוני

חצי מטר ספרים

(המשך מן העמוד הקודם)

באנציקלופדיה "חרות הדעת" כל נושא עצמאית וסגורה ומפורסם בכרך נפרד. עולם וטבע, קורות עם ישראל, היקום, ומכונה, כדור הארץ, קורות העולם. שמעניין את הבריטים מתאים להדפסה לקוראים הישראלים. המערכת העברית אילו נושאים מהמהדורה האנגלית ראויים ל לו יש לשכתב לצורך הקורא בישראל ל טו קטעים הדנים בצמחיה של חבל ונוספו מאמרים הדנים בצמחיה שבארץ ישראל.

יחידה עצמאית וסגורה

האינפורמציה מאורגנת ב"חרות הדעת" רית. כל נושא מוצג בצמד עמודים, טקסט המשולב בהרבה צילומים וגרפיקה, והקורא קומות נוספים באנציקלופדיה להשלמת ה לית. בסוף כל כרך מופיע מילון מונחים ומפתח אבתי לנושא. חסרון השיטה הוא שאין ב הפניות לכרכים אחרים של האנציקלופדיה, פיסה הבסיסית, כי כל כרך מציג בנושא כלל ועומד כספר בפני עצמו. אולם, גם הפניה ל אחרים שמחוץ לאנציקלופדיה לא קיימת ב"חרו עת", כפי שצריכה לתת אנציקלופדיה נושאית

חוות דעת של מו"ל ישראלי גדול על "חרות ה עת": "הוצאת 'מיצ'ל ביזלי' ידועה ביוזמות ובהגשה מאויירת ומהודרת של ספריה. השיטה הדעת' אינה נוחה והיא בלתי כבעית למשתמש ציקלופדיות. קשה למשתמש למצוא את ה משום שאינם ערוכים בסדר אלפאבתי אלא לדעתי היא אינה שימושית".

"חרות הדעת" תורגמה עד היום ל־12 שפות, לם סינית ותורכית. כאנקדוטה מו"לית מספר כרש, כי בית ההוצאה האמריקאי להוציא אותה בכרך אחד ענקי ונכשל כשלון בארץ ניתן לרכוש את "חרות הדעת" גם בכרכים דים, לפי הצורך, מאחר שהיא מחולקת על פי ולא אלפאבתית. מחיר 14 הכרכים: 400 שקל.

"במהלך הכנת האנציקלופדיה", מספר יואב "נוכחנו, כי נאלץ להפיק בעצמנו כרך שלם. 'קורות עם ישראל' נכתב במיוחד ל'חרות הדעת' ריכת ד"ר שלמה שביט ואילנה שמיר. בנוסף באנציקלופדיה הוא תורגם לאנגלית ונמכר בחו"ל תחת השם 'אנציקלופדיה של קורות וכיום הספר מתורגם להולנדית ולצרפתית".

אנציקלופדיסטים וותיקים יזכרו להוצאת ה"אנציקלופדיה כללית" שהודפסה בישראל השלושים, "העברית" המונומנטלית, "נעורים", שנמכרה ב־300,000 סדרות, ו"אנציקלופדיה – האנציקלופדיה המצויירת של שנות השש מספר אנציקלופדיות לנושאים ספציפיים, כ או מדעי הטבע.

"אנציקלופדיה זה לא עיתון", אומר כרש, אינם צריכים להתעדכן כל כמה שנים, ואין קדמות מהירה כל כך, לכן לא נוהגים להוציא כרכי-מילואים באנציקלופדיות להשלמת הידע, דש מאז הודפסו הכרכים הראשונים. 'חרות הדעת' רסמה במקור לפני למעלה מעשר שנים, ועורכנו כחמש שנים, כך שהקוראים עשויים למצוא ויים בחלק מהנושאים. אולם, עד כמה שהצלחתי אות, השתדלו העורכים במהדורה הישראלית לעדכ ואפילו בעיית האיידס מכוסה בכרך 'אדם, חברה'

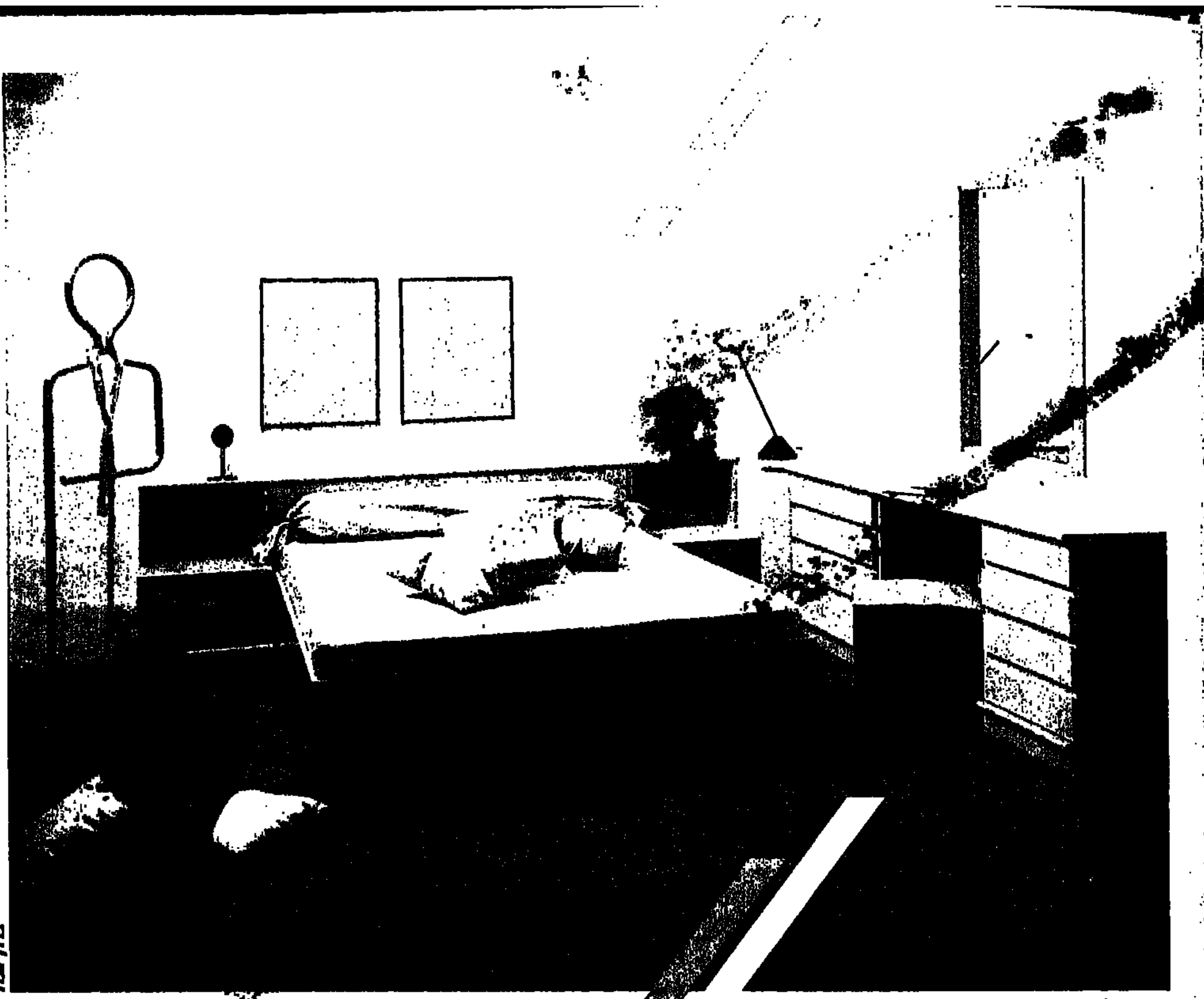

בחבלצקי יודעים שחדר שינה צריך להיות מודרני ואסתטי ולהשרות אוירה נכונה. תכנון, עיצוב וגימור מושלמים אינם סתם מילים ב"חבלצקי". אלה הם העקרונות לפיהם מיוצרים כאן בהקפדה, כבר 40 שנה, חדרי שינה במגוון סגנונות וצבעים ממיטב חומרי הגלם.

באולם התצוגה הצמוד למפעל, תוכלו לראות בעצמכם מדוע יותר ויותר זוגות מעדיפים להתעורר בחדר שינה של "חבלצקי".

בתמונה: דגם "סטודיו" עם ארגז מצעים מתרומם, בגימור שלייף-לק, פורניר אלון או תיק.

מכירה מיוחדת לעולים חדשים – ללא מ.ע.מ.

רחוב 280 יפו
מול מוסך רנו. (שד' ירושלים פינת רחוב המרד).
טל. 03-658312
בימים א'—ה' בשעות 17.30 — 07.30
בימי ו' בשעות 13.00 — 07.00

חבלצקי
אוירה שונה בחדר השינה

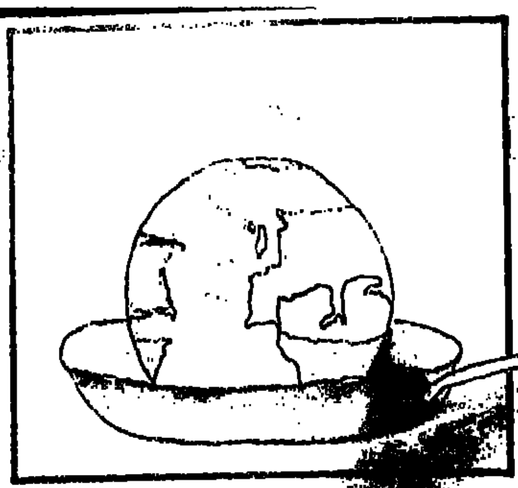

רותי קין

[illegible] לי

ל[illegible] את חשיבות לאפי[illegible] בחג השבועות! [illegible] החזדמנות החגיג[illegible] עוגות גבינה — ולזכו[illegible] של חג. נראה, כי יותר מ[illegible] העוגות האחרים, שמור לעוג[illegible] הגבינה מקום של בכורה בסדר העדיפויות של החיך הישראלי. אצלנו אפשר למצוא את עוגות הגבינה האפויות הנחדרות.

[illegible]ארצות מזרח אירופה, לצ[illegible] עוגה מזרחיות כמו חכנפה, [illegible]ות כמו פאי הגבינה, עוגות [illegible] ללא אפיה עם קרם עשיר ועוג[illegible] עשויות בצק גבינה ומילוי [illegible] מארצות הבלקן, וליד כל [illegible] הביתיות ממולאות בגבינה וש[illegible] מעדני גבינה מתוקים בפירות [illegible] השם תוכלו לבחור מתוך מבחר [illegible]לאומי של עוגות את אלה [illegible] התמגדו בשבועות. חלק [illegible] אפשר להכין מראש [illegible] לקראת החג. [illegible]

עוגה גבינה עם קרם תפוזים (ללא אפייה)

את קרם התפוזים העשיר אפשר לקשט בפלחי תפוזים, שעליהם יוצקים מעט ג'לי או ריבת מישמשים מחוממת מעט.

חומרים:

לבסיס:
100 ג' ביסקוויטים "פטי בר" (כ־10), מפוררים
50 ג' חמאה
3 כפות סוכר

לקרם:
500 ג' גבינה רכה (5%, 9%)
6 כפות סוכר
מיץ וקליפה מ־½ לימון
מיץ וקליפה מתפוז שלם
כף ליקר תפוזים
שקית (14 ג') ג'לטין ללא צבע
מיכל שמנת מתוקה
2 שקיות סוכר וניל

קישוט:
פלחי תפוזים
מעט ג'לי צהוב או ריבת מישמש

ההכנה:
מפוררים את הביסקוויטים. מתיכים את החמאה במחבת ומוסיפים את הביסקוויטים והסוכר. בוחשים עד שמתקבלת תערובת אחידה, מסירים מהלהבה ומהדקים את התערובת לבסיסה של תבנית קפיצית בקוטר 24 ס"מ (בכל [illegible] קטן יותר מתקבלת עוגה גבוהה יותר).

מערבבים את הגבינה עם הסוכר ועם קליפות הלימון והתפוז. מחממים את מיץ הפירות המסונן ומביאים לרתיחה. מסירים מהלהבה וממיסים בפרי את הג'לטין. מוסיפים את תערובת הג'לטין המומס לתערובת הגבינה.

מקציפים את השמנת המתוקה עם 2 שקיות סוכר וניל לקצפת יציבה. מקפלים [illegible] לתוך קרם הגבינה ויוצקים [illegible] התערובת על בסיס הביסק[illegible] שבתבנית. מצננים הע[illegible] 3 שעות). מקשטים [illegible] בפלחי התפוזים [illegible] ג'לי או ריב[illegible]

עוגת ק[illegible] קרם גבי[illegible]

לחכנות העוגה הזאת משתמשים באיטריות קדאיף מיוחדות, שאותן אפשר להשיג בחבילות בנות 500 ג' בשווקים (בתל אביב [illegible] לחשוב בשוק לווינסקי).

[illegible]
החומ[illegible]
500 ג' איטריות קדאיף
100 ג' חמא[illegible]
¼ כוס סוכר

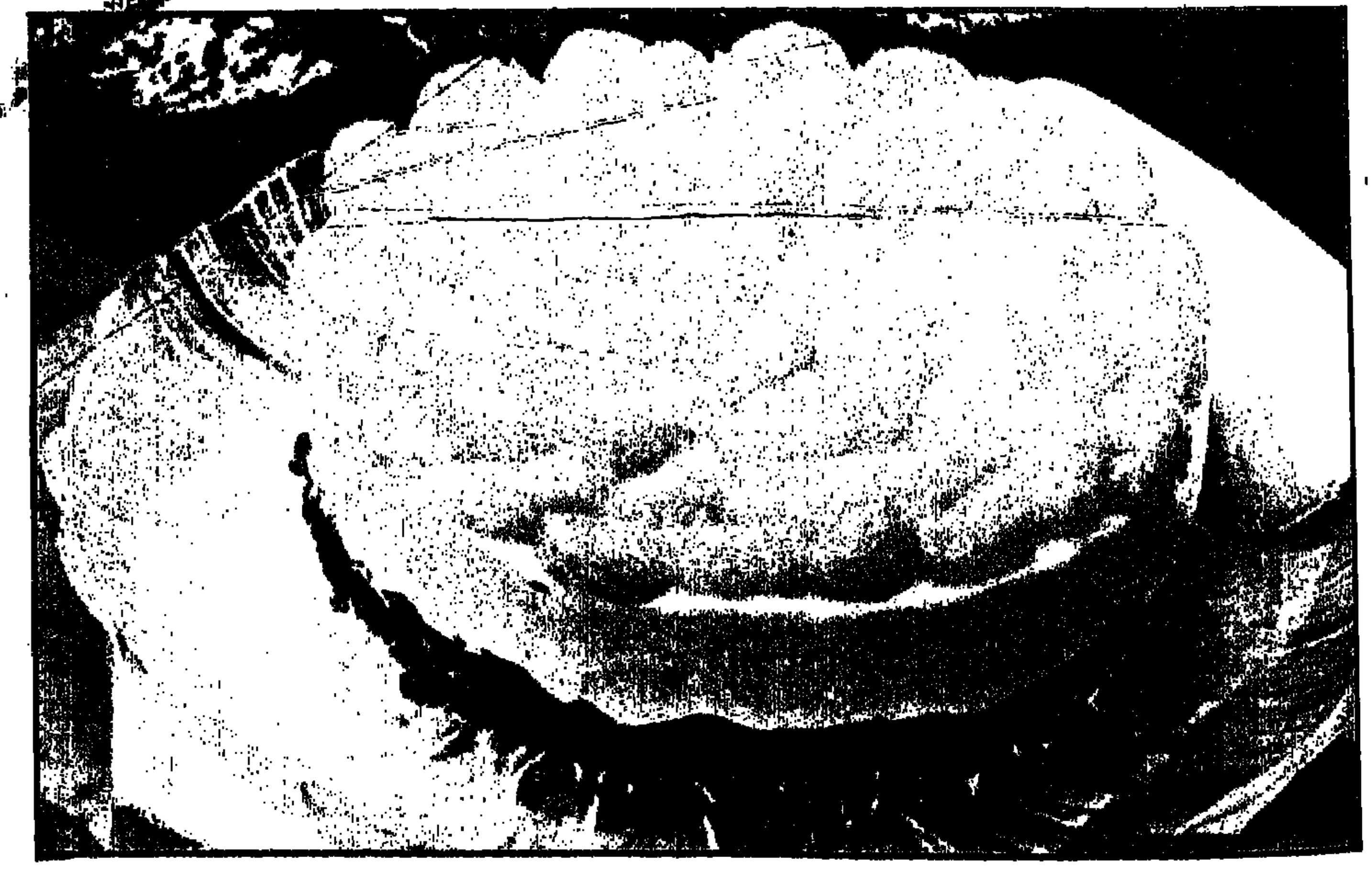

עוגה גבינה עם קרם תפוזים. הקישוט — ג'לי או ריבת משמשים.

מרפדית כושי
תעשיות בע"מ

מרפדית כושי מצמרת ענף הרהוט הסלוני בישראל משווקים בחנויות הרהיטים האקסקלוסיביות בכל רחבי הארץ ובחנות המפעל.
מייצרים פינות ישיבה בעור ובבדי הריפוד המובחרים.

[illegible]חיר שירות ואיכות ללא תחרות!

פטור ממס [illegible] חדשים

חנות המפעל: רחוב הרצל 158 תל־אביב, טל. 03־810867 (מאחורי בית מרס)
את מוצרינו ניתן להשיג בחנויות הרהיטים המובחרות בכל רחבי הארץ

מטמורפוז | סודות היופי הנשי
מולה סוטה

יחי ההבדל ה„קטן"...

"מטמורפוז". קורס בינלאומי. הצלחה אדירה בפריז, לונדון ואירופה כולה.
עכשיו – גם בישראל!
כל אחת יכולה לחזק את הצדדים החיוביים, לטשטש ולהעלים את השליליים.
צריך רק לדעת כיצד, צריך ללמוד איך עושים זאת.
שישה מפגשים מרתקים בהדרכת מיטב המומחים המקצועיים. ייעוץ, הכוונה, טיפול והתאמה אישית.

■ התאמת איפור לפי מבנה פנים. ■ איפור יום וערב. ■ התאמת תסרוקת אישית – כיצד? ■ בריאות השיער. ■ התאמת צבעים.
■ בניית מלתחה בתקציב נתון. ■ מגמות אופנה בארץ ובעולם. ■ התאמה לבוש לנתוני גוף. ■ אילתור ומשחק עם הבגד. ■ סודות הטיפול בעור.
■ שמירה על עור חלק. ■ מהו משקל נכון וכיצד שומרים עליו? ■ מה לאכול, מה לא לאכול ומתי? ■ התעמלות פנים (חדשוו) ■ ועוד ועוד...

„מולה־סנטר". דיזנגוף 224, תל־אביב. טל. [illegible]

לקרם:
2 מיכלים שמנת מתוקה
6 כפות אבקת סוכר
2 שקיקי סוכר וניל
גביע גבינה רכה (9%)
שקיק (14 ג') ג'לטין טחור
1/4 כוס מים רותחים
הכנה:
ממיסים את החמאה עם הסוכר במחבת גדולה. מוסיפים את איטריות הקדאיף ומטגנים, תוך בחישה מתמדת כ-10 דקות או עד שהאיטריות מזהיבות. מצננים. מקציפים את השמנת המתוקה עם [illegible] מאבקת הסוכר ועם [illegible] וניל לקצפת יציבה. מער[illegible] הגבינה עם יתר הסוכ[illegible] את הג'לטין במים ח[illegible] לתערו[illegible] היטב. מקפלים [illegible]
שוט[illegible] מכמות האיטריות [illegible] מלבנית (20/30 ס"מ) [illegible] עליה את התערובת [illegible] ביתר האיטריות. מצננים היטב במקרר (לפחות 4 שעות) לפני שחותכים לריבועים ומגישים.

טורט ממולא בקרם גבינה עשיר.

טורט עם קרם גבינה

אפשר להשתמש [illegible] קרם עשוי מגבינה למילוי עוגות שונות. לחלן טורט הדור, הממולא בקרם עש[illegible] גבינה.

חומרים:
לעוגת התופין:
4 ביצים
1/4 כוס סוכר
שקית סוכר וניל
כף שמן
כפית קליפת לימון מגוררת
כוס קמח
1/2 כפית מחוקה אבקת אפייה
לקרם הגבינה:
250 ג' גבינה לבנה (5%, 9%)
4 כפות סוכר
שקית (9 ג') ג'לטין ללא-צבע
1/2 כוס מים רותחים
מיכל שמנת מתוקה
שקית סוכר וניל
2 כפות ליקר תפוזים
50 ג' שקדים פרוסים, קלויים
הכנה:
מקציפים את החלבונים עם מחצית מהסוכר לקצף יציב. מקציפים את החלמונים עם שארית הסוכר ועם סוכר הווניל עד שמתקבלת קציפה בהירה מאוד וסמיכה. מאחדים את שתי הקציפות בתנועות קיפול. מוסיפים את השמן ואת קליפת הלימון. מערבבים את הקמח עם אבקת האפייה ומפזרים מעל התערובת. מבליעים את הקמח בתערובת בתנועות קיפול. יוצקים את התערובת לתבנית בקוטר 24*26 ס"מ, מרופדת בעיגול של נייר אפייה ומשומנת בדפנותיה.
אופים 15 דקות בחום נמוך (150 מעלות). כשהבלילה עולה עד גדות התבנית מגבירים את החום לבינוני (180 מעלות) וממשיכים לאפות עוד 30 דקות. העוגה מוכנה כשקיסם עץ הננעץ במרכזה יוצא נקי.
לקרם:
מערבבים את הגבינה עם הסוכר, ממיסים את הג'לטין במים הרותחים ומוסיפים לגבינה. מקציפים את השמנת המתוקה עם סוכר הווניל לקצפת יציבה ומוסיפים לתערובת הגבינה בתנועות קיפול. (אפשר להפריש חלק מהקצפת לקישוט פני העוגה).
חוצים את עוגת התופין המצוננת לרוחבה לשניים. מטפטפים על כל חלק מעט ליקר תפוזים. מניחים מחצית אחת בתוך תבנית האפייה, יוצקים עליה את קרם הגבינה ומכסים במחצית השניה. זורים את השקדים ומקשטים בשארית הקצפת או בפירות.

מליות גבינה מתוקות

גבינה רכה למריחה או גבינת שמנת עתירת שומן וקלוריות, הן בסיס מצוין למלית מתוקה לכל סוג של בצק. אפשר למלא במלית זו בצק עלים, בצק שמרים או חביתיות. אפשר להקטין או להגדיל את הכמות, בהתאם לכמות הבצק הנתונה ומספר העוגות או החביתיות הרצוי. אפשר גם להגיש כקינוח לסעודה חלבית, כמות שהיא.

חומרים:
500 ג' גבינה לבנה רכה (5%, 9%)
100 ג' צימוקים
1/2 כוס סוכר
2 חלמונים (או ביצה שלמה)
3 כפות קמח או עמילן תירס (קורנפלור)
הכנה:
מערבבים את כל החומרים לתערובת אחידה. אפשר להוסיף או לגרוע סוכר לפי הטעם.
תוספות טעם אחרות יכולות להיות:
* קליפה מגוררת מלימון או מתפוז
* 50 ג' קליפות הדרים מסוכרות
* סוכר וניל או תמצית וניל
* 2 כפות אבקת קקאו מהיר הכנה
* להכנת מלית עשירה יותר משתמשים ב-200 ג' גבינת שמנת וגביע שמנת חמוצה (במקום הגבינה).
הכמות מספיקה למילוי 2 גלילות של בצק שמרים או עלים וכ-25 חביתיות (בלינצ'ס).

פאי גבינה מיוחד

קלות ההכנה של הפאי הזה אינה עומדת בשום פרופורציה לטעמו העדין והייחודי. פתיתי השוקולד מעניקים לו גוון מיוחד ומעשירים את טעמו.

חמרים:
לבצק:
1 1/2 כוסות קמח
100 ג' מרגרינה
3 כפות שמנת חמוצה
ביצה
למלית:
250 ג' גבינה לבנה
1/2 גביע שמנת
1/2 כוס סוכר
3 כפות קמח
3 ביצים שלמות
תמצית וניל
50 ג' שוקולד בפירורים (או שוקולד צ'יפס)
הכנה:
לשים את כל החומרים לבצק אחיד ומצננים למשך הלילה. מרדדים את הבצק לעלה עגול. מרפדים בו בסיס של תבנית פאי בקוטר 25 ס"מ ושוליה.
מערבבים את הגבינה, השמנת, הסוכר, הקמח, הביצים ותמצית הווניל לתערובת אחידה. מוסיפים את פירורי השוקולד ויוצקים לקלתית הבצק.
אופים בחלקו התחתון של התנור, בחום בינוני-גבוה (180 מעלות), כ-45 דקות.

ברברים במטבח

ברבר זה לא מה שאתם חושבים. לא אדם שלוח רסן אלא דווקא עוף ציד שמקורו בדרום אמריקה. שמו בצרפתית de barbarie canared, ובלועזית mascobi duck: ברווז חבוש. השם הזה דבק בו משום שאינו מדיף ריח רע. מתברר, כי הברווז החביב הזה הוא גם האחרון מבני מינו אשר בוייית. הברבר מסוגל לעוף ולצורך ענייננו – בשרו שומר על כל התכונות של בשר ציד.
בארץ עוסקים מספר משקים בגידול ברברים, ביניהם משק "עין כמונים" בגליל העליון, המתמחה בגידול ופיטום של ברברים.
ב"חכט" שבכמר שמדיחו משווקים את בשרו ומהשף של חבית קיבלנו את המתכון שלהלן.

ברבר מוגש.

חזה ברבר על כבד ברבר בתפוזונים

חומרים (ל-4 מנות):
4 חזות ברבר
לתחמיץ:
2 כוסות יין לבן
2 שיני שום
1 כף רוטב רויאל
מלח, פלפל לבן
טימין
4 פרוסות כבד ברבר בעובי 5 מ"מ
לרוטב:
כף אבקת מרק עוף
1/2 כוס יין אדום
200 גרם תפוזונים (קומקווט)
1/2 ליטר רוטב דמי-גלס (או מרק צח)
80 גרם סוכר
כף סויה
מלח, פלפל
הכנה:
מערבבים את כל חומרי התחמיץ ושורים בהם את חזות הברבר למשך 24 שעות. מוציאים את החזות ומנגבים בנייר סופג. צולים על גריל חם מאד במשך 2 דקות מכל צד. לקראת סוף צליית החזות צולים גם את פרוסות כבד הברבר.
מתבלים במלח [illegible]
מכינים את הרו[illegible] בסיר קטן: מערבבים את כל [illegible] הרוטב ומבשלים על א[illegible] לריכוז כדי מ[illegible]
מניחים בצלחת [illegible]
מניחים עלי[illegible] את רוטב התפוז[illegible] בתפוזונים שלמ[illegible]

פטנט עולמי

מה? תפוחי-אדמה

עצות מעשיות הנוגעות לירק תפוח-אדמה:
אם הייתם חרוצים מדי וגיליתם מאוחר שקלפתם יותר מדי תפוחי אדמה (קורה, קורה) – לא צריך להתמסר לייאוש או לפתוח את כל ספרי הבישול שבידיכם בערך הנושא את שמו של הירק. אפשר פשוט:

1. לבשל אותם במים עד שהם רכים למחצה. בדרך זו ניתן לשומרם במקרר להמשך בישול-טיגון-אפייה בימים הבאים.
2. אפשר לכסותם במים קרים, שלהם מוסיפים מספר טיפות של חומץ, מאחסנים במקרר ל-3–4 ימים.

תחתית בסקוויטים לעוגת גבינה

לחלן דרך הכנה של קלתית עשויה ביסקוויטים ומיועדת למילוי בקרם גבינה. התהליך מראה הכנת קלתית עם שוליים. באותה הדרך מרפדים גם את תחתית התבנית בלבד. הכמויות החומרים משתנות בהתאם לגודלה: 100 ג' יספיקו לריפוד תבנית בקוטר 22-24 ס"מ ו-200 ג' יידרשו לתבנית גדולה יותר.
את קלתית הביסקוויטים אפשר לאפות ולהשתמש בה למילוי קרמים קרים, אך אפשר גם למלא במלית (ראה מלית גבינה) ולאפות בתנור.

החומרים לריפוד תחתית ושולי תבנית בקוטר 28 ס"מ:
200 ג' ביסקוויטים משוקים
100 ג' חמאה
4 כפות סוכר

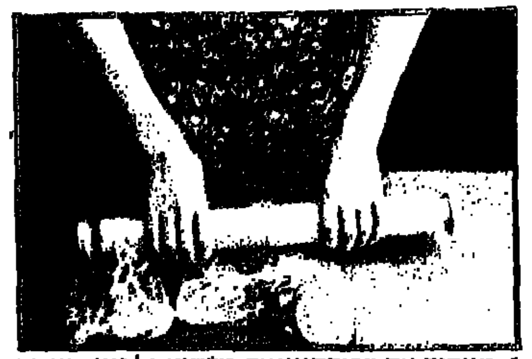
1. מניחים את הביסקוויטים בשקיק פלסטי, סוגרים את השקיק ועוברים על הביסקוויטים במערוך עד שהם מפוררים לחלוטין.

2. ממיסים את החמאה בסיר או במחבת, מעבירים את פירורי הביסקוויטים לקערה ומערבבים עם הסוכר. יוצקים עליהם את החמאה המומסת ומערבבים.

3. מהדקים היטב את תערובת הביסקוויטים לתחתית התבנית, בעזרת גב כף מתכת.

4. אפשר להדק גם באמצעות צנצנת זכוכית. הדבר מסייע במיוחד להידוק תערובת הפירורים לשוליים.

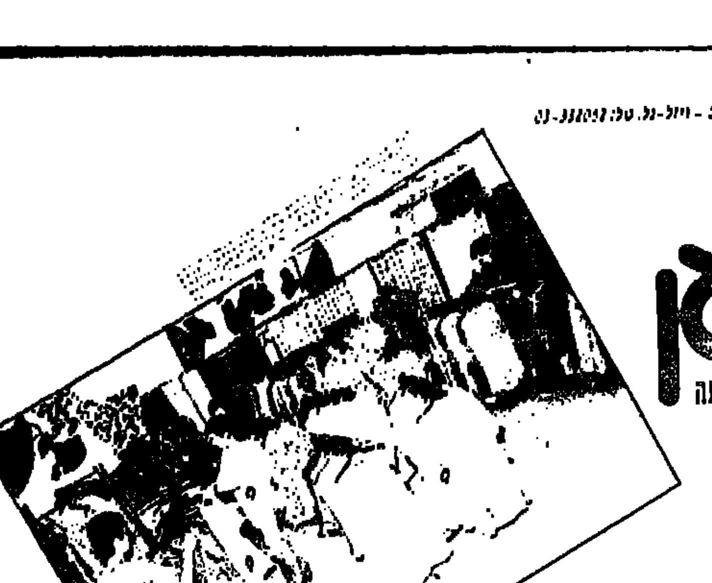

טען
האופנה מקיבוץ צרעה

אפנת כנען

אנה וקיבוץ עד לפני מספר שנים ניתן היה לחשוב עליהם כעל מושגים מנוגדים ואולם – הכל מתקשר נפלא כשאתם מגיעים לאפנת כנען, בקיבוץ צרעה, הנמצא כ־6 ק"מ מצומת שער הגיא, אחרי בית שמש. המפעל לייצור ביגוד "נשי מאד", כפי שגאים מעצביו ומייצריו להגדיר אותו, הוקם לפני 10 שנים, והגיע בזמן קצר זה לכך, שהוא משווק אפנה יפהפיה ללמעלה מ־100 חנויות ברחבי הארץ.

האפנה שמייצרים בצרעה היא ספורט־אלגנטית, ומיועדת בעיקר לנשים בגיל 25+, אם כי גם נערות יכולות למצוא בה את מבוקשן. (פוליטיקאיות וקריינות טלוויזיה לובשות בגדי אפנת כנען...). העיצוב, שעליו אחראי ציון נאמן מתל־אביב, פונה לטעמן של נשות קריירה, נשים עובדות, אשר רוצות ליהראות במיטבן בשעות העבודה וגם להרגיש נוח.

הנוחיות בלבוש היא העיקר לדעתם של העוסקים בדבר: לבגדים בדרך כלל כיסים וגזרות המאפשרות תנועה בקלות. הבגדים – אופנתיים, אך קווי האפנה החדשים מעוצבים באופן שבגד יוכל לשמש שנים אחדות, ולא להיראות מיושן. כלומר – יש כאן משיכה לקו הקלאסי, אל אותם דגמים שהוכיחו את עצמם ונשארים שנים רבות באפנה.

בחנות מבחר גדול של דגמים: חולצות, חצאיות ומכנסיים, חליפות מכנסיים וכמובן – שמלות.

אחד הכיוונים שבו משקיעים מחשבה הוא הרעיון של "MIX & MATCH" או בתרגום, שיטת "ערבב ולבש" כלומר: מבחר פריטים מתואמים ביניהם ויוצרים מספר רב של מערכות בגדים.

מחשבה מיוחדת מוקדשת לציבור שומרי המצוות, ולכן, לרבים מן הדגמים שרוולים ואורך מתאים.

הבדים לבגדים, בעיקרם מיובאים ומיוצרים באופן בלעדי עבור אפנת כנען. ייחודם של הדגמים נשמר ע"י כך שמייצרים כ־300 פריטים בלבד לדגם, והצבעים החמים, הטבעיים והשקטים ועם זאת מודרניים, גם הם מוסיפים לשלמותם.

יש לציין, כי הביקור בחנות מפעל אפנת כנען בצרעה, מהווה חוויה משפחתית: בעוד הנשים והבנות מודדות בגדים בשלווה, מטיילים האבות והבנים במתקני המשק, ברפת ובדיר.

האווירה והטיפול האישי מקנים לקניה את ההנאה השלמה.

החנות פתוחה שבעה ימים בשבוע,
בימי א'–ה' ובשבת 10.00–16.00,
ובימי ו' 10.00–12.00.
טלפון: 02-918237. מכבדים
כרטיסי אשראי ויזה וישראכרט.

אתר אמציה

על הכביש המתפתל בין שער הגיא לקרית גת, בערך במחציתו, ניצב שלט: למערות חזן – אתר אמציה. דבר האתר כבר איננו חדש ליודעי הארץ, וסיפור גילויו (בשנת 1980) מתאים לתסריט של סרט מתח, שכן, אתר אמציה נבנה על גביהן של מערות חזן הנמצאות מתחתיו, כאשר על פני השטח אין להן זכר, ואילו הנכנס לתוכן נדהם מגודלן ומתחכומן: 35 חללים, הקשורים ביניהם ברשת של מחילות ומעברים, באורך העולה על 220 מ', ובמרכזן – בית בד עתיק, בעל קיבולת של 10,000 ליטר שמן זית.

המערות, מן התקופה שקדמה למרד בר־כוכבא, שימשו בזמן המרד (132–135 לספירה) כמחנה מסתור תת קרקעי ללוחמים, ואילו בתקופה הביזנטית המאוחרת יותר, חזר המקום ליעודו המקורי – מפעל לייצור ואחסון שמן זית, ונוספו לו מבנים חדשים ובית מרחץ. פרטים על שהתרחש במערות מאז ועד עתה ימצא המבקר בדברי ההסבר שיקבל בבואו לביקור, מן המדריכים שילוו אותו. ואמנם אתם מוזמנים להצטרף ל־100,000 המבקרים שכבר ביקרו במקום ולשלב פיקניק, או ארוחה טובה (לפי הזמנה) במזנון שבאתר. כ"כ תוכלו לשלב בביקורכם זה טיול מהנה באזור ואפילו – רכיבה על סוס (פוני או ערבי) או על גמל, החל מרבע שעה ועד ליום שלם.

אתר אמציה פתוח לקהל הרחב בכל יום ובכל סופי השבוע משעה 9.00–17.00, ומנהלי האתר ומפעיליו מבקשים להקדים ולהזמין סיור מראש, שכן המקום במערה מוגבל וכדאי לייעל את הביקור.

טלפון האתר – 051-880267 ואילו משרדי המכירות בתל־אביב דש אירועים – 252656, 263628.

בית הבד

חדר אחסון לכדי שמן

האתגר שבשירותי סיעוד ביתיים

מט"ב היא עמותה ציבורית המעסיקה 1200 עובדים המעניקים שירותי טיפול וסיעוד ביתיים. [illegible]

כאשר לקחת אמי לפני שנתיים במחלה כרונית אופיינית לגיל הזקנה, עמדנו אובדי עצות. חששנו להוציאה מהבית; לא רק הגישה המקצועית המודרנית (הגורסת שכל עוד אין הכרח באשפוז רצוי להעדיף טיפול במסגרת המשפחתית־הקהילתית) עמדה לנגד עינינו, חששנו מההשלכות על מצב רוחה של אמא ומהשפעה עלינו עצמנו. עם זאת ידענו גם שהנטל של טיפול בבית, כבד מכדי שנשא בו ללא סיוע. על רקע זה עשינו היכרות עם מט"ב – עמותה לשירותי טיפול ביתיים.

1200 עובדים – 20,000 מקבלי טיפול

מט"ב היא עמותה ציבורית שנוסדה בשנת 1958 ביוזמת משרד העבודה דאז (משרד הרווחה – בגלגולו הנוכחי), בעידודם ובשיתופם של משרד הבריאות, הסוכנות היהודית, מלבי"ן, קופת חולים, ארגוני נשים ומתנדבים רבים. מאז היא התפתחה ומתפתחת, ניצבת בחזית מתן שירותי הסיעוד ע"י עובדים בשירותי טיפול ביתיים, בסיוע נוכח הצרכים [...] הכרוכים במצבי המצוקה שנגרמים עקב מגבלות פיזיות או נפשיות, תשישות בגיל הזקנה, נכות [...] שכלי, מחלות כרוניות או חולפות וכד'. גם לאחר לידה רב־עוברית ובמצבי תפקוד לקוי של היחידה המשפחתית [...], יכולות לעיתים העובדות המקצועיות [...] להיות לעזר רב.

למט"ב כיום [...] – תל אביב, חולון, [...], הרצליה והשרון, נתניה, ראשל"צ, [...], בצפון – (חיפה, חדרה, טבריה, אזור צפת, [...], עפולה ואזור העמקים), ירושלים ובדרום – [...] אשדוד, אשקלון, קרית גת, אופקים, באר שבע [...] באילת.

שירותי הסיעוד ניתנים ע"י 1200 עובדים בתפקודי העזר השונים, אשר אין בהם די למילוי הצרכים הרבים. מספר שעות הטיפול שמספקת מט"ב עולה על 1,500,000 בשנה (125 שעות חודשיות בממוצע למטפלת). מספר מקבלי הטיפול עולה על 20,000, רובם המכריע – קשישים. ל־80% מהמטופלים מוזמן השירות ע"י הגורמים המוסדיים (משרד העבודה והרווחה, קופת חולים הכללית, משרד הבריאות, משרד הבטחון, האגודה למלחמה בסרטן וכד') ול־20% ע"י מזמינים פרטיים – המשפחות והתיישבות העבודה.

שירותי טיפול וסיעוד ביתיים

בתחום הסיוע לאם ולמשפחה מספקת מט"ב שירותי הדרכה לאימהות, בהתאם לצרכים התפקודיים, הכלכליים והחברתיים. במקרים של העדר האם מסיבות זמניות מסייעים העובדים בכל הנדרש להמשך קיומו של אורח החיים המשפחתי התקין, כן ניתן סיוע זמני העוזר להתגבר על הקשיים המיוחדים שלאחר לידה רב־עוברית.

שירותי הטיפול הסיעודיים־אישיים לחולים ולתשושים (כרוניים או זמניים) ניתנים בפיקוחם של הגורמים הרפואיים הקובעים את סוג ותכנית הטיפול וזאת במטרה לאפשר לחולה להישאר בביתו ובסביבתו הטבעית.

במצבי נכות פיזית, נכות נפשית ופיגור שכלי עובדי מט"ב – שהוכשרו ואומנו לטפל בצרכים המיוחדים הנובעים ממצבים אלה – [...] על המשפחה ועל יכולתה להתמודד עם הבעיות והקשיים העומדים בפניה.

עובד מט"ב – האתגר שבו

מול הצרכים הגוברים נוכח הגידול במספר הקשישים והנזקקים לשירותי טיפול ביתיים, [...] העמותה, בכל מערכת סניפיה, להגדלת כוח האדם המיומן. מועמדים מתאימים, המוכנים להיענות לאתגר – מבטיחה מנכ"ל מט"ב עליזה עופר – יקבלו הכשרה מקצועית בקורס מוכר הנמשך 3־4 חודשים. תכניות ההכשרה נקבעות ע"י ועדה מיוחדת (בה משתתפים נציגי משרד העבודה והרווחה, משרד הבריאות, קופות החולים והנהלת מט"ב) והן כוללות לימודים עיוניים מגוונים: בעיות זיקנה, יחסי משפחה, ניהול משק בית וכד' וכן הכשרה מעשית הניתנת בבתי חולים גריאטריים, במחלקות טיפול כלליות, טיפול בתינוקות ויחידות שיקום.

לבד מן הסיפוק והאתגר האישי והחברתי, נותנת העבודה משעות עבודה גמישות ומהכנסה, בהתאם להסכמי השכר הקיבוציים.

מט"ב

לפרטים נוספים יש לפנות לסניפי מט"ב ברחבי הארץ או למרכז בתל־אביב, רח' בר גיורא 11 תל־אביב, טל' [illegible]

תכשיטי בית־ניר

לאחר נסיעה של כמחצית השעה מצומת שער־הגיא בדרך מפותלת ובתוך סביבה ונופים מרהיבים, מגיעים לשלט המכוון ימינה, לקיבוץ בית־ניר. בקיבוץ – פנינת חן חנות תכשיטים, הצמודה למפעל שבו מייצרים אותם, בתהליך מלא: עיצוב, הבניית תבניות, יציקה, שיבוץ וגימור.

כל הפריטים הטובים חוברים במפעל זה על מנת להשיג את התוצאה: תכשיטים שעיקר ערכם הוא בייחודם ובמקוריותם. המעצבות, זיוה ונילי, השתלמו בבי"ס לאמנות עיצוב התכשיטים, החומרים הם זהב 14K, כסף סטרלינג ואבני חן מרהיבות ביופיין.

הקו שנבחר בקפידה, הוא קו אומנותי, והמגוון הרב כולל רבידים וצמידים תואמים, עגילים, סיכות, תליונים וטבעות. חלק רב משיווק התכשיטים הוא לארצות חוץ (אירופה, ארה"ב) ואילו חנות המפעל הומה ממבקרים מכל קצוות הארץ שחלקם באים אף לביקור חוזר.

שעות הפתיחה של חנות המפעל: א'–ה' 8.00–15.30, שבת וחג 10.30–14.00, טלפון: 051-874313

מעליות מדרגות בע"מ

מיסודם של

חברת מגן מעליות בע"מ
על בר מוצרי שיקום בע"מ

תל־אביב, רח' [illegible] 6, טל' 03-419050

והפעם, ברצינות

מדריך מין לנער המתבגר/ ד"ר ג'יי גייל/ תרגום: אריה חשביה/ הוצאת מילכה

דומה שספרי ההדרכה בתחום המין רק יגבירו כוח ויוסיפו חיל בעתיד. אולי מפני שהדורות החדשים שואלים יותר שאלות מקודמיהם. בכל מקרה, לא צפוי הרגע הזה שבו נאמר: או.קי, עכשיו אנחנו יודעים הכל, אז תנו לנו להנות בשקט מן הסיפור הזה. גלי נוער חדשים יציפו, בעזרת השם, את הארץ, והם ידעו יותר משידעו הוריהם בגילם, והם יגעו יותר משהגיעו הוריהם, והמבוכה ואחותה החרדה, יפחתו אולי. הספר שלפנינו הוא דוגמה טובה להסברה עניינית, מקיפה, יסודית, ערכנית. הוא מיועד דווקא לבחורים הצעירים, אך כולם, גם הבנות, מוזמנים לקרוא בו, עד שיגיע הספר הבא שמבטיחה ההוצאה לנערה.

מה יש כאן? איורים ברורים, שאינם משאירים מקום לדמיון תועה. הסברים מדעיים, קלים להבנה, על תהליכים פיזיים הכרוכים בהתבגרות המינית ובהתנהגות המינית. יש כאן הכרות עם אברי המין של הנערה, שאף אחד לא יצטרך לנחש במה הוא נוגע עכשיו.

יש פירוט מהימן של מחלות הקשורות ביחסי מין ואברי המין. יש כאן עיסוק רציני ורחב ברגשות ובהתרחשויות הנפשיות המוליכות את יחסי המין, והנגרמות כתוצאה מהם. יש כאן התיחסות לנושאים זנוחים בדרך כלל בספרים מן הסוג הזה. למשל: נגיעה באחרים. לא כל נגיעה של גבר בגבר מסתירה מאחריה נהייה הומוסקסואלית. גברים יכולים להתחבק לא רק אחרי בעיטת גול לשער מגרש הכדורגל. גבר יכול לנשק לאשה גם אם לא ייצא מזה משגל. התרבות המערבית הכתיבה הרבה תיסכון בהבעת רגש בנגיעה. הכותב מקווה כי בנו יידע להנות גם מנגיעות שאינן צומחות ממין ואינן מוליכות אליו.

בסוף הספר מילון מונחים שהאות אלף בלבדה מכסה בו טווח עצום, החל מאביונה וכלה באשכים, דרך אוראלי ואסטרוגן. ספר הראוי לכותרת המשנה שלו: "הגוף והנפש – הגלוי והנסתר". ומה שמעבר לנסתר, יגלה כל צעיר בעצמו. לטובת המין האנושי ייאמר, שככל שהוא משכלל את הבנת עצמו בעזרת מינוחים מילוניים, תמיד ייוותר לו איזה מעגל פנימי חבוי ששום ספר הדרכה לא יוכל להגיע עדיו. ■

אמא של

אמא של אסף כותבת מכתבים/ נירה הראל/ איורים: דני קרמן/ הוצאת שבא

יש אנשים כאלה. שיותר קל להם לומר בכתב. גם אם הם רוצים לומר דבר לעצמם, הם כותבים. נירה הראל מנקזת תסכולי אם על הנייר. היא לא עושה מצרות היום־יום הקטנות שירים או דבר ספרות. היא פשוט מדברת בכתיבה, בניסוח הישיר והחסכני ביותר. מכתביה מופנים אל דמעת עצמה, שאותה לא ידעה איך להסביר לבנה. היא כותבת אל השניצל שאסף משאיר בצלחת, אל האם האחרת, שההתמודדות עם הניפלאות שלה חסרת כל סיכוי. היא מדברת גם עם עיר הולדת הוריה הרחוקה, עם גברת סגל מן המכולת של ילדותה. הפניות הפשוטות נוסח "שלום משקפיים", מיועדות לחפצים, לרגשות, לזכרונות, לרעיונות. באמצעות מכתב מפוגג־ כעסים אפשר גם לומר לאבא של אסף שהוא תורם לקלקול בחינוכו של הילד.

המכתבים נועדו לקטנים התפצים למצוא דרך אל הלב הנבוך של אמא, שהיא גם מסובכת וגם בכלל לא. הרבה צמתים של אי־הבנה במשפחה אפשר לרכך באמצעות הסברים פשוטים כמו של הראל. צריך רק להשיג קהל קוראים קשוב ונכון להבין ברדיוס המשפחתי הצר וגם מעבר לו. ■

גיבור

מיכאיל סטרוגוב/ ז'ול ורן/ מצרפתית: אביטל ענבר/ הוצאת ספריית מעריב/ שני כרכים

"מיכאיל סטרוגוב היה גבה קומה, חסון, רחב כתפיים ואדיר־חזה. בראשו רב העוצמה ניכרו תוויו היפים של הגזע הקאווקאזי. גפיו בעלות המפרקים החזקים היו כמנופים המנועים הכות מכני לצורך עשייתן המושלמת של עבודות המחייבות כוח. בחור יפה־תואר ובנוי לתלפיות, שלא בנקל יכולת להזיזו ממקומו שלא על דעתו, מפני ששתי רגליו הקבועות על הקרקע ניראו כמכות בה שורשים".

כך מתואר הסופרמן של המאה הקודמת, בספר הקלאסי של ז'ול ורן. אך הפעם אין מדובר בבדיון. לא רומן הרפתקאות עתידני לפנינו. ורן מקבע את סיפור גבורתו העילאית של סטרוגוב ברוסיה הצארית, המוזרעת במלחמות פנימיות, פרי מרדנותם של שבטים פרימיטיביים, כפי שהספר מתארם.

ורן למד את הנושא שלו. הוא מאריך בתאורים הסטוריוגראפיים של הנוף, הערים שאותן חוצה גיבורנו עצום הנפש בדרכו ממוסקבה לאירקוצק שבסיביר. הספר ממריא בתאורי גודל כוחו הפיזי והרוחני של בלדר הצאר, שאפילו עינוי עוורון שגוזר עליו הבוגד אוגריוב המנהיג את המורדים, אינו עוצר אותו מדהירתו אל מחוז חפצו. עוורונו הפיזי יעיד אולי על עוורון הרוח, שבו חייב ללקות כל מי שנשבע נאמנות־נצח למנהיג כלשהו. יש פנאטיות נחושה בחתירה חסרת הפשרות של סטרוגוב על פני מרחבי רוסיה. אפילו האהבה לאשה או לאם אינן מטות אותו מדרכו. מובן שהאשה והאם ראויות לאהבה המאופקת של הגיבור. גם הן כולאות רגשות במעצורים מזועים. סטרוגוב פולח סערות איומות, נחשולי נהרות, עינויי תופת והשפלה מיד הטאטארים, אבל הוא מגיע בסוף. הוא מציל את אחי הצאר, את אירקוצק, את הממלכה.

חוטים של הומור ורגי שוזרים במיקלעת החמורה הזאת. הסופר מציב שתי דמויות חביבות ומגוחכות בשולי הארועים, עיתונאי אנגלי וצרפתי, הממתנים את נוראות ההתרחשויות. גם גילויי הגזענות של ורן, כלפי יהודים, צוענים, ושאר חשוכי תרבות, מעלים חיוך על פני הקורא. זהו תרגום ראשון של מלוא הספר, וראוי לקרוא אותו ולו למען הקוריוז. הנוער יתוודע כאן לקלאסיקת הנעורים של ההורים. ההורים יזכרו את קורט יורגנס, ענק לבן שחיוכו עצוב, בתפקיד סטרוגוב הקולנועי. ■

ועוד מדריך

בין הורים לדור העשרה (תשע הבעיות המטרידות ביותר ודרכים לפתרון) / ד"ר לורנס באומן עם רוברט ריצ'ה/ תרגום: יעקב שרת/ הוצאת מילכה

"אותי מטרידה בעיה מספר תשע", אמרה לי אם לעשרה, שהבחינה במדריך החדש. וכך נחתנו שוב בתחום המין. "אחרי מזג האוויר," קובעת השורה הראשונה בפרק מספר 9, "אין החברה האנושית יודעת נושא מוכר ומדובר יותר מחיי המין". ההורים לבני עשרה מפסיקים, אולי, להתעניין אפילו במזג האוויר. "לנערה נדרשת רק הזדווגות אחת כדי להרות", מגלה הספר, למי שלא יודע, וההורים מחסרים שינה מעיניהם בגלל עובדת החיים הזאת. הם מוטרדים מפני שאינם בטוחים אם ומתי עליהם לאסור יחסי מין על ילדיהם.

הספר מציע קריטריון: אהבה. גם אהבת גורים היא אהבה שיש בתוכה חמימות וצורך להבעה גופנית. ממה צריך להזהיר את הנוער? מיחסי ניצול, מיחסים המושתתים על הצורך להפגין, להשוויץ, להיות בעניינים. כמו תמיד, מוצעות להורים שיחות עם הילדים. על הסכנות, על ההנאות.

שאר פרקי הספר עוסקים בבעיות הנובעות מלחצי הגיל הכאוב הזה: שקרים, כעס, שיעמום, נכשלות בלימודים, מחסור בחברה, ועוד צרות. קריאה בספר יכולה לספק תריר הצצה למי שמרוחק מאד מן ההבנה. הדרך להבנה שלמה ואולי גם לשיפור – הרבה יותר ארוכה מעיון בספר הדרכה. ■

האם אתה סקרן?

איך אני? 10 מבחנים להכרות עצמית/ לבנה מושון/ הוצאת תמודבר

אז אם אתה סקרן, ודאי לא תמצא אומץ לפסוח ולו גם על עמוד אחד בספר הזה. שאחרת, איך תדע אם אתה סקרן, ואמיץ, וישר, והרפתקן ושמא נצלן או חסר סבלנות או רכלן, רחמא ליצלן? הספר, בפורמאט אלבומי, מוגשת לקורא הצעיר שורת מבחנים עצמיים בנוסח האמריקני. שיטת הכר את עצמך על פני הנייר, עם תשובות מוכנות מראש, עם שלוש אפשרויות לכל תכונה. א. או שאתה פחדן חסר תקנה, ב. או שאתה קצת חושש, ג. או שאתה אמיץ ללא חת. ההשתעשעות במבחנים האלה, שהיו לחלק אינטגרלי מעיתוני נשים ונוער, גם אם אינה מועילה, לבטח לא מזיקה. סוף הספר מגלה לכל הסקרנים האמיצים אם הם באמת כאלה. בין מבחן למבחן שורה המחברת סיפורי לקח מתאימים. ■

לוקי קאי
Ruthie Hamburger
דגמי אופנת קיץ '87
שכבר יצאו לשוק אפשר למצוא:
★ "משכית"
★ "לולך" – רוטשילד 48, כפר־סבא
★ "פינתי" – מרכז אפרידר, אשקלון
ובמו כן בסטודיו הפרטי –
רותי המבורגר,
כיכר המדינה, ה' באייר 22/11
תל־אביב טל. 03-251738

מועדון מטיילי מעריב
לגלות עולם נסתר
עם מדריכי נאות הכנר
תורכיה
טיולים מיוחדים
תורכיה בחיק הטבע
22 יום. טיול קמפינג
7.8 ,17.7
שייט יאכטות לחופי תורכיה
22 יום. לחופי הים התיכון והים האגאי
11.9 ,14.8 ,17.7
מזרח תורכיה
19 יום. למזרח אנטוליה
10.8 בהדרכת אבנר גורן
14.9 בהדרכת פרופ' הוכברג
לקבלת פרטים: 03-439207
קרליבך 2 ת"א

ספרית מעריב
קוקה קולה – הסיפור האמיתי
חדש
מאת: תומס אוליבר
הכל על המאבק בין פפסי קולה לבין קוקה קולה.
הכל על תאסטרטגיות השיווקיות הגיחולוות, פרשיות, מניעים, מאבקי מוחות, תככים שליטה.

טיולים זה השטח שלנו
קניה - ספארי
16/23 יום
קמפינג - $1290 לודג'ים - $1670
1.10 ,13.8 ,6.8 ,30.7 ,16.7
איטליה
17 יום $1600 30.9 ,27.7
אלפים ודולומיטים
17 יום $1550 11.7
יוון
16 יום $990 4.8 ,13.7
אנגליה
20 יום $1875 10.8
נפאל
33 יום 1.10
מע' תורכיה
17 יום $1080
5.10 ,12.8 ,15.7
מז' תורכיה
15 יום $1080 31.8
יוגוסלביה
18 יום $1495
30.9 ,6.8 ,16.7
צפ' ספרד והפירנאים
17 יום $1550 17.7
ספרד
19 יום $1500 1.10
סיני
לבודדים ולמשפחות בליווי גמלים
בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.
טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 381044, 03-375063
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א
החברה להגנת הטבע

מערכת סופר כל ★ למדפים ★ ספריות ★ חדרי ארונות
הינם תומכי מדפים ומסילות קיר ללא חריצים
העשויים אלומיניום מצופה, חזק ובלתי מחליד בשילוב מדפי עץ.
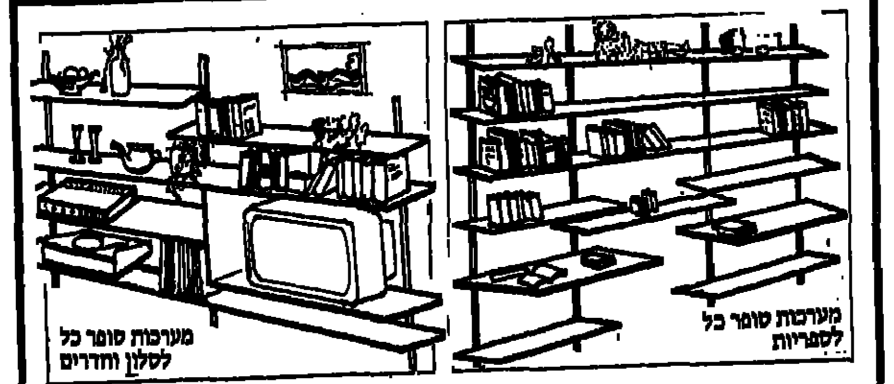

להשיג: ★ המשביר המרכזי חומרי בנין ★ רהוט משרדי ★ היפרשוק מחלקות חובבות ★ ת"א – א. יחזביץ – מקור העמוד והמדף – עמודון – יהושע קורצמן – גולדמן פירזול ★ פ"ת – כלבו כל – היפרשוק מחלקת חובבות ★ ירושלים כלבו הומינר – וילשטיין – עץ לי – המשביר המרכזי ★ באר שבע – בשירי פרזול – המשביר המרכזי ★ נתניה – דקורמרקט פרזול ★ אילת – לביא שמואל חומרי בניין
★ לפרטים: ג'י.בי. ביצוע תעשיות בע"מ, א.ת. קרית־ביאליק 04-703686

אסתר אדלשטין
קופנהגן

אנדרסן והפיות

מוגנס אנדרסן מתעקש לנסות במקום שאפילו ההורים התייאשו: הוא עובד על הפיכת ילדים אוטיסטים לצעירים המסוגלים להשתלב בחברה. זאת הוא עושה בבית שהפך למעון אוטיסטים. בבית הם חיים, עובדים, מפיקים תוצרת. אנדרסן מעדיף את ההגדרה "מסתוריים" על "מטורפים".

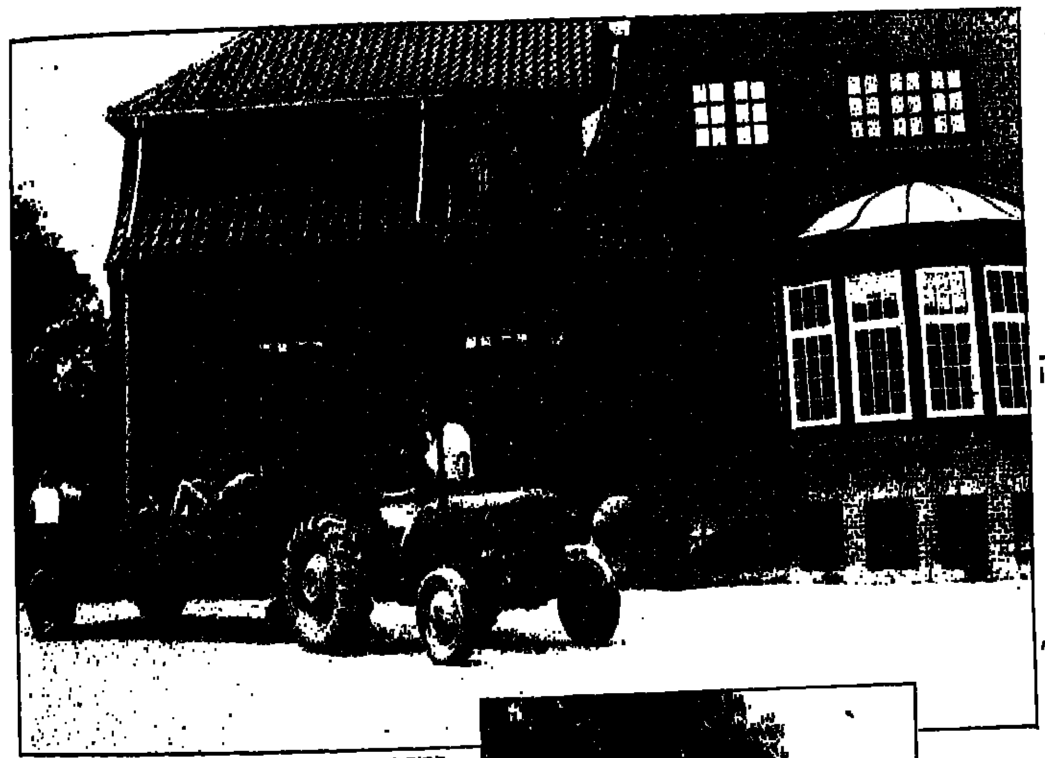

הבית הראשון בעולם לילדים אוטיסטים. שהפך לדגם חיקוי. 15 דיירים. דנמרק.

אין זה בדיוק מוסד. זהו בית המשתדל לתפקד כבית-מגורים רגיל, עם דיירים מאוד לא רגילים: 15 דייריו, בגילאי 18 עד 25, הם אוטיסטים.

„הטיפול האפשרי באוטיסטים הוא אחד ויחיד – תרפיה סביבתית" טוען מוגנס אנדרסן, שהקים בדנמרק את הבית הראשון בעולם לצעירים אוטיסטים. המחנך בן ה-43, לו ותק של חמש-עשרה שנות עבודה עם אוטיסטים, יזם את פתיחת הבית בשיתוף פעולה עם הורי הילדים ועם עיריית העיר הדנית אלארוד. המטרה – לנסות לאפשר לאוטיסטים לתפקד כבני-אדם רגילים, עם חוויות יום-יומיות של „אני כן יכול, אני כן מסוגל".

רבות נכתב על האוטיסטים, החריגים המתקשים ליצור מגע וקשר כלשהו עם הסביבה. רבים מהם נולדים כילדים יפהפיים, לכן הוענק להם הכינוי „ילדי הפיות". כשני פרומיל מהילדים הבאים לאוויר העולם הם אוטיסטים, בדרגות שונות. במקרה של הדרגות הקשות יותר, מדובר באנשים המנותקים כליל מסביבתם, מרוכזים בעולם הפנימי שלהם. במקרה כזה הם הופכים לנטל אדיר על המשפחה והחברה, לעיתים קרובות הם נכלאים ומתאשפזים בבתי-חולים לחולי נפש.

המדע והחינוך המודרני עדיין לא מצא את הדרך לחדור לעולמם האטום של האוטיסטים. דנמרק היתה מאז ומתמיד חלוצה בנושא. המחנכת הדנית סופיה מארסן היתה הראשונה בעולם שפתחה בית ספר מיוחד לאוטיסטים. מוגנס-אנדרסן מתבסס על השיטה הפדגוגית של סופיה מארסן, אך הוא הרחיב את הרעיון והקים את בית האוטיסטים.

השכנים פחדו מהם. עתה משתפים פעולה.

„חשוב לצעירים אלו לחוש שהם שווי ערך, שהם יכולים ומסוגלים ליצור ולהביא תועלת", מסביר אנדרסן. „ומשום כך הקמנו, בצמוד לחווילת המגורים, סדנת עבודה ומפעל מזון שבו הם עובדים ומספקים תוצרת חקלאית ובשר לכלכלת הבית ולממכר חוץ. בסדנת הנגרות מייצרים הצעירים לוחות קיר, לממכר לכמה קניינים קבועים". הנסיון להעניק עצמאות חברתית וכלכלית לצעירים עלה כה יפה – עד כי הבית הפך להיות דגם-חיקוי, כמה מדינות באירופה הודרכו להעתיק את המודל לצורך טיפול באוטיסטים שלהם.

לרשות קבוצת הנערים והנערות חדרי מגורים פרטיים בחווילה ישנה, שני מטבחונים לשימוש עצמי, ומטבח מרכזי שהוא חלק ממפעל המזון. פרגוגים מנחים את הצעירים בעבודות כביסה, נקיון ושאר השרותים העצמיים. בחלקות האדמה שמסביב לחווילה מגדלת הקבוצה גזר, תפוחי אדמה ושאר ירקות, יש רפת לפרות לחליבה, לול עם כמאה תרנגולות, דיר לחזירים לתעשיית נקניק. בבית סובבות גם כמה חיות-בית, שהן רשות הכלל.

„רקמנו תוכנית לטווח של עשר שנים. דיירי הבית הצעירים יכולים להמשיך ולהתגורר במקום כל ימי חייהם – אך המטרה היא שאלו המסוגלים לאחר טיפול להתמודד עם הסביבה, יעברו לגור בקולקטיבים פרטיים באזורים שונים של דנמרק, ויסתייעו במחנך שיבקר בקולקטיב פעם בשבוע", מספר אנדרסן.

אינטליגנציה גבוהה

„התחלנו את הניסוי בשנת 1982, בחווילה זעירה עם ארבעה ילדים אוטסטים. שנה לאחר מכן, לאור התוצאות המעודדות, עברנו לחווה, הגדלנו את הקבוצה והקמנו את סדנאות העבודה. אנו מחלקים את הצעירים לקבוצות, בהתאם ליכולת ודפוסי התנהגותם. הנסיון מורה שאוטיסטים אגרסיביים, מסוכנים לעיתים לעצמם ולסביבה, הופכים בבית שכזה לחלק טבעי של הסביבה, מסוגלים לתפקד בכוחות עצמם ולתרום לשוק העבודה".

דוגמה לתיפקוד פונקציונאלי: בשנה שעברה מכר הבית מוצרי נגרות בשווי של 8000 דולר. „יש להם פוטנציאל עצום" מדגיש אנדרסן, „הם לא רק נורמלים לחלוטין – אלא שמבחנים מורים כי רמת האינטליגנ-

מוגנס אודרסן. "תכנית ל־10 שנים".

ציה שלהם גבוהה לעיתים קרובות במיוחד, לעיתים היא עולה על 140. בחינות פסיכוטכניות הנערכות להם מצביעות לעיתים על גאונות. אלו ילדים מסתוריים, שיש למצוא מהם את הטוב והמועיל לטובת עצמם והסביבה. מספיק להדריכם פעם אחת, והם קולטים מיד. בעייתם הגדולה היא חוסר יוזמה-עצמית. מטרתנו היא לתת להם כל הזמן תמריץ והנחיה".

היה על אנדרסן להיאבק קשות בדעות הקדומות והפחדים של השכנים בסביבה – אבל במשך הזמן הפכו הפחדים להערכה, הכנה ושיתוף פעולה. באיזור להורי הצעירים האוטיסטים – אלו לוקחים חלק פעיל בתרפיה הקבוצתית. במקום נערכות מסיבות משותפות, והצעירים מרבים לבקר בבית ההורים. אנדרסן מספר על משפחות שלא היו מסוגלות להתמודד עם הבעייה, שהתייאשו מילדם החריג – אך היום הם גילו את בנם מחדש, ממש „ראו שיש להם בן אחר. יש הורים המתארים את השינוי בילדם כנס של-ממש".

לרשות הצעירים חדר-אירועים משותף, אך מחוץ לו נשמרת הפרטיות של כל אחד ואחד. פעם בשבוע צופים הדיירים בסרט. אחד מערבי השבוע מוקדש לריקודים או שירה-בציבור. הצעירים מגלים על-פי רוב אדישות ליוזמות, וכאן בדיוק נכנסים הפרגוגים: הם דורשים מדיירי הבית למלא תפקידים מסויימים, אפילו כשברור חוסר-העניין של הצעירים במילוי התפקידים. השתתפות בערבי הבידור היא חלק מהטיפול, כמו כסיורים משותפים ברחבי דנמרק.

במקום מתגוררים יותר נערים מנערות. הסיבה – יותר ילדים מילדות נפגעים מהתופעה, משום-מה. בעיות-המין האפייניות למאושפזים במוסדות לחולי-נפש אינן מוכרות כאן: הצעירים הסגורים בעולמם, אינם יוצרים קשר עם אחרים או אחרות. אך יש להם את הבעיות האפייניות להם – וכדי לסייע להם, עומדים לרשותם פסיכיאטר ופסיכולוג.

„הם אינם מטורפים", מדגיש אנדרסן, „כליאתם של אוטיסטים במוסדות לחולי נפש היא שגיאה רצינית. אפשר להפוך אותם לאזרחים מועילים". וזה בדיוק מה שהוא עושה ב„בית-הפיות" שלו.

בארץ: מעון בשיטת האילוף

„ילד אוטיסט זו קללה שלא כתובה בתורה", אומרת לאה רבין, יו"ר האגודה הארצית לילדים אוטיסטים – אלו"ט.

מספרם של האוטיסטים בארץ הוא כמה מאות. אין אפשרות לדעת מראש אם הילד שיוולד יהיה אוטיסט או לא. מדביקים לאוטיסטים סטיגמות שונות. הסטיגמה הנפוצה ביותר – שיוכם לקבוצת המפגרים. יש הטוענים כי אוטיזם זו בעצם סתם מילה יפה, המצאה של הורי הנפגעים: במקום לומר „יש לי ילד מפגר", הם מעדיפים לומר "יש לי ילד אוטיסט" – אך למעשה אין הבדל בין שתי ההגדרות.

בארה"ב הוגדרה המחלה בשנות הארבעים, אצלנו החלו בהגדרות ונסיונות-טיפול לפני עשרים וחמש שנה בלבד. הבוגרים שבהם, נפלו בין הכסאות. מצבם עגום, הם מעולם לא טופלו כהלכה. אגודת אלו"ט מנסה לשקם לפחות את הילדים שזוהו כאוטיסטים בשנים האחרונות, ולהביא אותם למצבי תפקוד מינימלי.

בתל-אביב פועל בית-ספר מיוחד לילדים אוטיסטים, „יחדיו". „יחדיו – זה בדיוק מה שהם לא", אומרת לאה רבין. „הם מתפקדים כל אחד לעצמו, אין לאף אחד מהם קשר עם האחרים".

במקומות שונים בארץ יש כתות מיוחדות לטיפול באוטיסטים. לאחרונה הולך ומוקם מעון לבוגרים. המעון אמור לפתור, באופן חלקי, את המצוקה של אלה המסיימים את בית הספר, ושאין אפשרות להחזיק אותם במסגרת הבית.

למעשה, אין היום מקום מוגן לילדים אוטיסטים. הם לא משולבים במעונות למפגרים. הרשויות קבעו חלוקה שרירותית, לפיה ילדים מפגרים שייכים לשרות למפגר שבמשרד הרווחה. האוטיסטים, משום מה, הוגדרו כפסיכוטיים, חולי נפש, בהם מטפל משרד הבריאות. למשרד הבריאות אין מוסדות משלו – ולכן רוב הילדים האוטיסטים מאושפזים בבתי חולים לחולי-נפש, לעיתים במחלקות סגורות.

„ההורים כבר התייאשו, ולא לוחצים להוציא אותם משם", אומרת לאה רבין, „בבתי החולים לא עושים איתם שום דבר. מסממים אותם וקושרים למיטה. אין פלא שהם בדרגת ההתפתחות הירודה ביותר, כמעט אבודים".

המעון המוקם בימים אלה נמצא בסמוך לכפר-הירוק, ויהיה מוכן לקלוט את הילדים בסביבות אוקטובר שנה זו. 35 אוטיסטים יאכלסו אותו. „זה לא מספיק לנו", אומרת לאה רבין, „אבל זה, בינתיים, מה שהצלחנו לגייס מתרומות וקרנות שונות. הבית אמור לשמש לילדים כתחליף למשפחה. ההורים ישלמו אגרה חד-פעמית גבוהה, דבר שיבטיח לבניהם מקום במעון לכל החיים, עם השגחה של 24 שעות, פעילויות, עבודה ולימודים.

„עם כל הכאב, התסכול והקושי, אפשר להגיע להשגים מסויימים באמצעות טיפול נכון. אפשר ללמד אותם קרוא וכתוב, לצייר ולתפקד מעט, לעסוק במלאכת יד. הכל בשיטת האילוף. אסור בשום אופן לסגור אותם בבתי חולים לחולי נפש, זהו גזר דין נורא".

כדוגמה למה שאפשר להשיג מספרת לאה רבין על תזמורת קטנה שקמה בבית ספר „יחדיו", תזמורת של ילדים אוטיסטים, שמנגנת יפה בצוותא: „זוהי תופעה נדירה: ילדים אוטיסטים קשובים זה לזה, משתפים פעולה ומנגנים ביחד. לא ראיתי דוגמא כזאת בשום מקום בעולם". ■

אביבה מע.

יום ההתרמה לאלו"ט נערך היום. הכספים שייאספו – להשלמת בניית הכפר ולתפעולו.

חמי זילברג

להביא תיאטרון לילדים

חניתה דביר, 45, נשואה ואם לשניים, היתה מורה כמעט 25 שנים. היום היא בעלת המשרד הפרטי הגדול ביותר לאמרגנות הצגות ומופעים לילדים.

שנים ארוכות חשה חוסר נחת ממקצועה, ופזלה לעולם התיאטרון – כמו רבים אחרים. את חיידק התיאטרון ששכן בה, ניסתה לפצות בפעילות של דרמה יוצרת עם תלמידיה.

לפני חמש שנים יצאה לשנת השתלמות, ולמדה הנחיה ודרמטית בסמינר הקבוצים. שם פגשה את דבורה סויר, מורה שביימה הצגת תיאטרון בובות – משלים. חניתה החליטה לסייע לה למכור את ההצגה לבתי הספר. אמרה ועשתה – ובמקביל לעבודתה כגננת"ס, החלה לכתת רגליה בין הגנים, והצליחה למכור את ההצגה.

בשלב זה, הבינה שהיא בכיוון הנכון, והחליטה לעבור באופן מסודר.

חניתה דביר. סגנון שונה. צילום: נאוה שמש.

אך איך מוצאים הצגות מתאימות? מספרת חניתה: „היום זה קל, כי מרבית הקבוצות שמפיקות הצגות ילדים מגיעות אלי. בעבר רצתי מהצגה להצגה. כך למשל, ראיתי את שי שוורץ בתיאטרון הסימטה. הצעתי לו לעבוד על חומר אחר, והוא בחר את הנסיכה שלא צחקה. זה היה הלהיט הראשון שלנו. היום יש הצגות אחרות של שי ודפנה שוורץ בתכנית שלנו".

הצגות אחרות שחניתה מקרמת נושאות את חותמה של נסע פלוצקי עליהן. מספרת חניתה: „לפני כשנתיים הגיעה אלי נסע עם קבוצת סדנת התיאטרון שלה, וכאמתחתה הצגה יפנית הזקן שהפריח דובדבנים. קצת חששתי, כי אני מכירה את הצרכנים שלנו. אך ההצגה הצליחה. במיוחד נכון הדבר לגבי הגיל הרך. עם הגדולים יותר יש בעיות. הם צוחקים ואינם יודעים איך לקבל את הסגנון השונה".

לחניתה יש הרבה ביקורת על בתי הספר. „לפעמים השחקנים באים להופעה, ונאלצים לשטוף את הבמה, כדי שיוכלו להשתמש בה. התלמידים נכנסים לאולם בפראות, לעתים קרובות המורים אינם מצטרפים, או עומדים בצד ומפטפטים, גם במשך ההצגה. אז איך הם רוצים לחנך קהל טוב לתיאטרון, אם זו הדוגמה שהם נותנים?".

למרות הביקורת, שומרת חניתה על קשר הדוק עם המורות, ושומעת מהן על הנושאים החשובים להן. מתוך קשר עם קבוצת מורות, התפתחה הצגה חדשה שמתחילה לרוץ בימים אלה, חמכה, שעוסקת בבעיות האלימות בקרב ילדים.

דבורה שפירא
צילום: סקופ 80

בתוקף מעמדו של בעלה

ילי אהרוני. חייה התנהלו בצילו של פרופסור יאיר אהרוני, הבעל. דגם שהיה יכול להיות טיפוסי לחיים בחממה אקדמאית, אילמלא פרצה החוצה והחל לייצר "סיפורי ארג". גם החיים שלה, בעצם, הם מלאכת אריגה שלה...

ילי אהרוני היא נשוא קינאה לפנויות רבות בארץ הזו. בגיל 31, כאשר סיכויי החתונה שלהן הולכים ופוחתים, נישאה היא, לפני 13 שנה, לפרופסור יאיר אהרוני, מרצה בבית־הספר למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב, מקימו של המוסד הזה, הדיקן הראשון שלו וגם מנהלו של מכון ג'יב (המכון לניהול־ירושלים, בו נערכים קורסים למנהלים בכירים במשק).

חייה נחלקים לאלו שלפני הספירה ולאלו שאחריהם, כאשר פרק ב' שלה הוא תפנית של 180 מעלות – כולה לטובתה. סיכום דברים טרי לתחילת קיץ זה: בימים אלה מקיימת נילי תערוכת שטיחים ראשונה, מעשה ידיה – "סיפורי ארג" היא מכנה אותם – בגלריית החצר לאומנות סיבים ומלאכת חוטים, ברובע היהודי בירושלים ליד הקרדו. היא נרגשת, ברור. תהיה זו הפעם הראשונה שתצא מרצונה החופשי ותוך נטילת סיכונים מיזעריים, מחיי החממה האקדמיים שהיא משוקעת בהם, בתוקף מעמדו של בעלה. הציבור ישפוט את כישוריה של נילי כיוצרת ולא כרעייתו־של. עבודות הנושאות שמות כמו "כותונת יוסף" – מעין קימונו־שטיח ו"הדשא של השכן" – כולן בעלות טקסטורות שנוצרו מקישורי שאריות אריגים אופנתיים על שטיחי בסיס שארגה – תעמודנה למיבחן.

"אני לא תומרקין"

היא מודעת לעובדה, שכל מה שהיא מייצרת בתחום אמנות האריגה, הוא עדיין עיסוק ביתי לא מכניס. לעת עתה יש רק הוצאות סביב השאיפות האמנותיות שלה – לא הכנסות. "אני גם לא תומרקין", היא אומרת ביושר, "אבל התערוכה הזו היא, אולי, סיפתח לבאות".

סיפור חייה האישי מסמל יותר מכל את כישוריה כאורגת נחושה. ילדה טובה תל־אביב, בת לאם צברית ולאב יוצא פולין, בוגרת "תיכון חדש", לימודי אנתרופולוגיה באוניברסיטת תל־אביב ואי־מימושם בתחום המקצועי. דיילת בחברת התעופה "אל־על", תקופת־מה מזכירתו של משה שביט ז"ל, מנכ"ל "אגרסקו" אז, ומאוחר יותר – מזכירה במשלחת הרכש של משרד הביטחון בלונדון. מיד אחרי מלחמת יום הכיפורים שבה ארצה.

עד אז פיתחה עין רגישה, צופיה ופאסיבית לאמנויות. זה הכל.

פרק ב' שלה מתחיל עם היותה אסיסטנטית של פרופסור יאיר אהרוני, אז אלמן טרי ואב לילדה בת שמונה. "הכל התחיל מיחסי עובד־מעביד, התפתח לידידות ובעבור תשעה חודשים עברתי להתגורר בביתו ברמת השרון", היא מספרת. "נדלקתי עליו מיד. העובדה שהוא פרופסור וגבר חכם משכה אותי. אף פעם לא חיפשתי עובד עיריה, אלא מודל שישמש לי דוגמה. הוא היה נשוי 21 שנה ופטירתה של אשתו, מירה, היתה בשבילו משבר נוראי. הם עשו כיברת דרך ארוכה ביחד והיו אפילו תקופות שהיא פירנסה אותו כשלמד ב'הרווארד'. אני נדלקתי עליו מיד. אצלו זה לקח זמן להחליט".

היא נרתמה "לעיסקת חבילה" שכללה את האיש שרצתה, את הבת אורנה מאשתו המנוחה, ואת ביתו התלת־מיפלסי "הוקרתי מאוד את טעמה המשובח של אשתו, אבל לא יכולתי לחיות בבית בלי שינויים, אפילו קטנים. עם הבת יצרתי מיד מערכת יחסים נהדרת". כך מתחיל, למעשה, סיפור האריגה האמיתי של חייה. "היה זה בית מפוצל ומפורק. צריך היה להרכיב מחדש את הפאזל ואני מדברת בעיקר על הנפשות הפועלות, יאיר ואורנה. פעלתי אינטואיטיבית. גרמתי לכולם להרגיש שאנו יחד, שיש חום ותשומת־לב".

מצעד ה"אמהות הגדולות"

נשמע פשוט, אך קשה לביצוע ולו רק משום שעל מקומה התחרו כרבקות רבות מבנות העיר־הזו. אחרי ככלות הכל, לא כל יום נפלט למעגל הפנויים שידוך חם כמו פרופסור אהרוני, בעל המוניטין הבין־לאומיים ומשאת שידוך של כל אם יהודיה.

הצפת נשים – כך ניתן להגדיר את מה שהתרחש אז בביתו. הן הגיעו מטופחות, משתדלות, בידיהן עוגות ומיגדנות ומיני תבשילים ובלבד לכבוש את ליבו. הן שפעו חיוכים והבנה לבתו הרכה, הפכו מיידית לאמהות אופטימאליות, סופר־מבינות, מלכות הפסיכולוגיה, ובלבד להתנחל בבית היפה הזה, להיות אשתו־של. והוא היה צריך למיין, לגלות היכן טמון הבלוף. ובינתיים התבאס ממצעד הנשים הפוסעות בסך אל תוך ביתו, מהשתדלנויות שלהן וממשחק "האמהות הגדולות" שהן שיחקו.

לנילי היה יתרון ברור על פניהן. היא עבדה בצמוד אליו, ממש התאחתה לתוך המנטאליות שלו. נראה, שגם יחסה האמיתי לבתו עשה את שלו. כעבור מספר חודשים נישאו. היא רצתה להמשיך לעבוד במחיצתו, אולם הוא סבר שאין זה יאה. "בדיעבד הוא צדק, ולוא רק מבחינת שיקום ההריסות של הבית".

"העובדה שהוא פרופסור וגבר חכם משכה אותי. נדלקתי עליו מיד. מעולם לא חיפשתי עובד עיריה, אלא מודל שישמש לי דוגמה."

מיד אחרי נישואיהם ישבה בבית בשקט. כעבור מספר חודשים נסעו לאוניברסיטת "ברקלי" בקליפורניה למשך שנה. שם, כדי להעסיק את עצמה התוודעה, לראשונה, לאמנות. "הרגשתי שזה האלמנט שלי, אבל עדיין לא תפסתי כיוון מוחלט". כשחזרו ארצה, נרשמה למדרשה לאמנות ברמת־השרון ולמדה שם במשך שנתיים. "הייתי צריכה לעבור קורס חובה ובחרתי באריגה, מבלי לדעת לאן אני נכנסת".

מאוחר יותר, כאשר טס להרצות ב"הרווארד", הצטרפה אליו עם בתו, ונרשמה לקורס בבית־ספר לאמנויות "הייסטאג" במיין ושם למדה לארוג "כמו שצריך". במוזיאון ישראל עברה סדנאות נוספות. עתה, עם נסיעתם הקיץ למשך שנתיים לאוניברסיטת "דיוק" בצפון קרוליינה, שם ירצה בעלה על מינהל עסקים ויערוך מחקר בעסקים בין־לאומיים – היא מתעתדת ללמוד שוב. יש במקום קבוצת אורגות מצויינת, אך קודם לכן תדאג להתאקלמות מאיה, בתם, תלמידת בית־הספר העממי. הגדולה, אורנה, משרתת בצבא ותישאר בבית.

יש לה חיי חממה הסובבים סביב חיי האקדמיה של בעלה. אירוחים לא מופרזים בטעם טוב, תיכנון של פנים־בית מרוסן, סינטזה של בית ים־תיכוני פשוט ובית קליפורני. בלי חפצים מיותרים, הרבה לבן, מטבח חדש (וכמובן לבן) של סלט חסה ותפודים אפויים ("את הממולאים והגפילטע פיש אני משאירה לאחרות"), בקיצור – סוד הצמצום הנבון בריהוט, בבישול ובכלים. יש גם הרבה נסיעות לחו"ל. את הקיץ מבלים בארה"ב, בדרך כלל בבוסטון, שם הוא מרצה. נסיעה חפוזה נוספת באמצע השנה. "אני הרבה בחוץ ולכן יש חשיפה גדולה לאמנות.

קהל אבסקלוסיבי

לא הרבה נשים בארץ מכירות את צורת החיים הזו של נשות אקדמאיים בכירים, הנעות עם בעליהן לחו"ל פעמיים בשנה, ואחת לכמה שנים מתמקמות בארה"ב לתקופה ארוכה, לצורך מילוי המצברים של הבעלים. יש בחיים הללו הרבה יתרונות אך יש בהם חסרון בסיסי לאשה, הרוצה לייצר קריירה עצמאית אמיתית. רובן חיות כנשות פרוורים אמריקניות לפני עשרים שנה. הן הנהגות של ילדיהן, המארחות המלוטשות של הקולגות של בעליהן, ויצרניות החממה המושלמת להתקדמות. בזמנן החופשי הן מחפשות עיסוקים מעניינים כלשהם, שלא יתבלו, חס ושלום, בקריירה של הבעל. רק למעטות מביניהן יש קריירה עצמאית, שוות ערך לזו של הבעל.

נילי אהרוני שייכת לקהל האבסקלוסיבי הזה.

בעדינות הטביעה קצת מיישותה בבית התלת־מיפלסי. ביצעה מספר שינויים מיזעריים, קרעה פתחים יותר גדולים והחליפה קצת רהיטים. עם החללים היתה צריכה להשלים, כך גם עם הגומחות שליד התקרות, אותן מילאה בסלי נצרים. עליית הגג של הבית, המרוצפת במירצפות טרה־קוטה, הפכה לבית הפלך שלה. שם, בין צמרים, נול אריגה, פיסות בדים אופנתיים שליקטה בפחי הזבל ברחוב העיר, וחבלים מלופפים בחוטי צמר – היא מתנתקת ויוצרת. שטיחים־פסלים ווהרים עם גוון מרומז של הומור.

"יש יתרון בעבודה בבית", היא מגינה על פרק ב' של חייה, "את נמצאת בו כאמא, כעקרת־בית, כמארחת, ובנוסף לכך יש לך את העיסוק שלך. העבודה בחוץ לא חסרה לי. מה שאני עושה ממלא אותי. אני יודעת להתנתק ממנו, אבל כשצריך – אני שם", אומרת האשה התמירה, בעלת הפנים הסלאביים והעיניים הכחולות והמלוכסנות. אצלה באמת מומלץ להרשם לקורס "אריגת החיים".

לא כל יום נפלט למעגל הפנויים שידוך חם בעל מוניטין בין־לאומיים, משאת נפש של כל אמא יהודיה

נילי ופרופ' יאיר אהרוני. הכל התחיל מיחסי עובד־מעביד.

"יש הרבה בחו"ל ולכן יש חשיפה גדולה לאמנות".

כל מיני

איזה מזרן אתה שוקל?

רעיון

בשנים האחרונות "הפציצו" אותנו יצרני המזרונים בשמות בשמות משמות שונים למוצריהם. מדברים על קושי המזרן, על סוגי בד שונים, על מספר הקפיצים ועל אורך חיי המזרן. אתה, הלקוח הפוטנציאלי, עומד נבוך בבואך לבחור את האחד המיוחד המתאים לך. ב'רהיטי-מוניטין 122' שברחוב נחלת בנימין 122 ת"א, מצאו דרך לעזור לך: משקל-מזרוני. הרעיון מבוסס על הידיעה שקושי המזרן בנוי ביחס מסוים למשקל האדם האמור לשמש אותו. בהתאם לכך, החליפו את סקלת המספרים המעליבה, בסקלה עליה מסומנים שמות המזרונים בהתאם למשקל הלקוח. לא מן הנמנע שמשקל כזה יופץ בקרב משווקי המזרונים כ'מורה נבוכים' ללקוחות.

אגב, ב'מוניטין' ניתן לבצע הזמנה בטלפון, אבל אז כמובן, מפסידים את יתרון המשקל! ■

מגש לדרך

פטנט

נוסעים לטיול ... דתום לכסאו האחורי. מרחב המחיה שלו מצומצם למדי, כך שלא נותר לו אלא לנדנד ... וללהפוך את הטיול ... סיוט.

באמריקה הממונעת חשבו על הדרך חדשה להעסקת הקטנים גם תוך כדי נסיעה. חברת "טוי טיים" מניו המפשייר הכינה מגש פלסטי מיוחד הנקשר אל אחד הכסאות הקדמיים באוטו. ומשמש את הקטן שמאחור כ"מגרש משחקים". קל לחברו לכל טוגי המכוניות ויצרניו ערכו לו בדיקות בטיחות.

בעזרת המגש יוכל הילד לשחק, לצייר ולאכול גם על גלגלים, וכל המתעניינים בתלאות הדרך או ביופי הנוף יוכלו לעסוק בשלהם. ■

בועז קוסטר

כושר גופני בסלון

חובבי הטלוויזיה נדלקו עליהם ועל שטיפת המוח שהם עושים עשרה חודשים. רבים מהם כבר שומרים על כושר גופני גבוה. חיה הלפרין, יעקב לוזון, דליה מנטבר, אורה חיון ואבי פאנק – כוכבי התכנית "שעת כושר" – עשו ועושים את שלהם: החדרת המודעות לשמירה על כושר-גופני בסלון. לא עוד הצורך בחדרי כושר ובאולמות התעמלות מפוארים, אלא פעילות קצרה ועולה בבית.

ובים נוטים לשכוח מהי חשיבותו של הכושר הגופני תוחלת החיים. רובנו נתונים ... יחתחות ופשיים,

ספורט

... חייב לשמור על עצמו ... פעילות גופנית ... מורה לחינוך גופני ... למורים לחינוך גופני ... ומגייט, וכוריאוגראפית מן ... הראשון בארץ, מי שחשבת ... בתחום הכושר הגופני באמצעות התעמלות ללא משקולות, הוציאה לאחרונה את "שעת כושר" עפ"י תכנית הטלוויזיה החינוכית הישראלית. ... יחד עם עמיתיה, מציגים ... הצבעוני מגוון עשיר של ... לנשים ולגברים ... כשהזמן המוצע לכל פעילות הוא עשר עד חמש עשרה דקות. היא מסבירה בספרה כל תרגיל וקל מאד להבין את הנדרש. חשובו מי שהחליט להתחיל בפעילות גופנית – עליו להחליט גם להתמיד בכך. ■

ברוריה ביגמן

לראות ולנגוס

צילום: נאמא

קתרין מארי נחנית מזכות מיוחדת: לה, בניגוד לכולנו, מותר לשחק עם האוכל. היא אפילו מרוויחה ממשחקים אלה לפרנסתה.

קתרין היא "אמנית אוכל

בתיאבון

מקצועית", או במילים אחרות – פסלת באוכל. הדברים שאנו אוכלים משמשים אצלה כחומרי גלם לפסלים ומוצרים שונים. היא מכינה דגמי בתים מסוכר-שרוף, בובות מגלידה, ברווזים ממרגרינה, ספרים ממרציפן, מכוניות משוקולד...כל מה שתזמינו, לכל הזדמנות. כקישוטים למסיבות, לחתונות, לפגישות מכל סוג אחר. להתבונן, לחנות – ולטעום.

עד עתה היה חדר-העבודה שלה במרתף דירתה. לאחרונה היא עובדת ומציגה את עבודותיה בחנות מיוחדת בפריס, ובקרוב מתוכננת תערוכת של עבודותיה. התערוכה תהיה פתוחה לקהל הרחב שלושה ימים בלבד: לאחר מכן, העבודות מתחילות להתקלקל... ■

אריה רייכמן

ערכת ועד בית

חדש

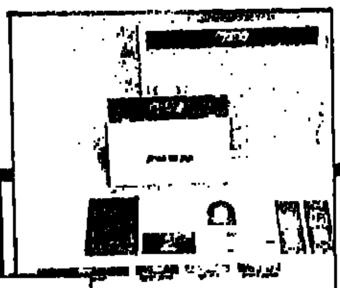

חברת הבניה "אשדר" מחלקת בימים אלה ערכת פעילות לועדי הבתים שלה. הערכה כוללת לוח מודעות ותיק ובו ספר תקבולים ותשלומים, פנקסי קבלות, אגרות ברכה ותליוני תזכורת לתליה על ידית הדלת – למי שלא שלמו את מסי הבית במועד. החברה גם מתחייבת לספק את אביזרי הערכה לפי הצורך.

יחיה נחמד להיבחר לוועד. ■

ליה קרן

מבצע חיסול החרקים החל!

הקיץ בפתח ועימו החרקים.
סנו מכריזה על מבצע הנחות מיוחד לחודש בלבד: הקדימו תרופה למקק, לנמלה, ליתוש ולכל חרק. עכשיו

חדש
סנו קומבט
נגד מקקים. יעיל - ולא רעיל!
בלעדי לסנו. בכל אריזה 4 יחידות מוגנות של פתיון חסר-ריח.
מחיר רגיל - ~~12.90~~ ש"ח.
מחיר היכרות - 11.61 ש"ח

K-500
חדש
חקץ לנמלים!
מיתות בלעדי של סנו לטיפול מונע ולהשמדת נמלים וחרקים זוחלים בבית ובחצר.
מחיר רגיל - ~~5.79~~ ש"ח
מחיר הכרות -
4.92 ש"ח בלבד.

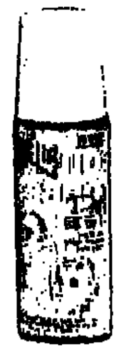

סנו די
חדש
מגן אישי נגד יתושים
באריזת רול-און נוחה במיוחד. מרחו - ואף יתוש לא יתקרב.
מחיר רגיל - ~~5.79~~ ש"ח
מחיר הכרות -
5.21 ש"ח בלבד.

K-300
מדביר החרקים המקצועי.
התכשיר שאין לו מתחרים. עשו זאת בעצמכם וחסכו כסף רב.
מחיר רגיל - ~~6.59~~ ש"ח
במבצע - 5.93 ש"ח בלבד.

K-400
תרסיס מקצועי נגד יתושים.
מחסל מקצועי של יתושים, זבובים, פשפשים ועש
מחיר רגיל - 6.59 ש"ח
במבצע - 5.93 ש"ח בלבד.

ועוד במבצע

★ **כדורי סנו** נגד עש.
מחיר רגיל ~~1.99~~ ש"ח.
במבצע 1.79 ש"ח.

★ **סנוטוקס** אדום או ירוק.
מחיר רגיל ~~5.39~~ ש"ח.
במבצע 4.85 ש"ח.

★ **סנומט** מכשיר + טבליות. דוחה יתושים
מחיר רגיל ~~11.99~~ ש"ח.
במבצע 10.79 ש"ח.

★ **טבליות סנומט** למכשיר. דוחה יתושים
מחיר רגיל ~~4.09~~ ש"ח.
במבצע 3.68 ש"ח.

★ **אלתוש 15** נגד יתושים.
מחיר רגיל ~~5.79~~ ש"ח.
במבצע 5.21 ש"ח.

מה הבעיה? קחו סנו לקיץ נקי מחרקים.

אריזות דנטל לסוכריות דרז'ה עכשיו גם בישראל!

מקרב עדות המזרח – הכותרת הניל ברורה ומעוררת ... אסוציאציות של שמחה משפחתית.

לבני העדות ה"מערביים" – המושג 'דנטל לסוכריות דרז'ה' אינו מוכר, ולהם מגיעות כמה מילות הסבר:

עדות המזרח הביאו באמתחתם, עם עלייתם לארץ, מנהג המעוגן במסורת עתיקת יומין, שעל פיו מעניקים לאורחים מתנה צנועה, עם הגעתם לאירוע הקשור בחתונה וחינה, מסיבת המקווה וכו') ולעיתים גם בשמחות משפחתיות אחרות. השי המוגש להם קיבל צורה מסורתית של אריזת דנטל קטנה בעלת אריגה מיוחדת בדיק, ובתוכה ארוזות, בחן רב, סוכריות מיוחדות המכילות ... (דרז'ה) במגוון של צבעים פסטלים.

אותן משפחות, שהמנהג מקובל עליהן, קיימו אותו באדיקות רבה, למרות הקשיים שעמדו בפניהם. תוך כדי ... לוגיסטי, מורכב לעתים, של הארוע, היה עליהם למצוא את אריזת הדנטל יש מאין, אחדים ייבאו אותה מצרפת ואיטליה ואחרים גזרו רצועות מתאימות ... הנתפרה שמלת הכלה או החינומה, ... במשך ימים שלמים ותוך השקעה עצומה של זמן וסבלנות, את האריזות העדינות לשמחה.

וכאן אנו מגיעים לבשורה גופא: מעכשיו ניתן למצוא בישראל מבחר גדול של אריזות דנטל יפהפיות במגוון של רקמות ודגמים.

בקוטיליון – יבוא ושיווק בע"מ בקניון רמת-גן, תוכלו למצוא את המבחר הגדול מסוגו בארץ, של אריזות דנטל ייחודיות ומסוגננות, שחדרו לשוק בסערה של מוצר ..., שחשוק המתין לבואו בכיליון עיניים.

... המודרני, הפורץ בתנופה לכל תחום בחיינו, חסל סדר העבודה הקשה עד היום האחרון, חסל סדר החיפוש ... אחר דנטל ייחודי ומקורי יותר. קוטיליון נותנת את התשובה במבחר של דגמים ומחירים לכל כיס וטעם.

הַסְתַּכֵּל הִתְפַּעֵל – נוּרִיאֵל

נוריאל ריהוט אנגלי

מבצע בסופרפארם

בקנותך 2 מברשות שיניים טריזה תקבל חינם נוזל מיוחד ללימוד צחצוח נכון ע"י צביעת הרובד החיידקי בשיניים

היבואן: ח.נ.ח.
טל' 443028

א.ל.ט
אקדמי לימודי שפות בע"מ

חופשת לימודים באנגליה
לנוער למבוגרים
פרוייקטים לגיל צעיר

פרוספקטים והזמנות למבוגרים: טל. 03-7527503

ייעוץ
נישואין/גירושין
פגישה ראשונה – חינם
צוות רב מקצועי מנוסה
מבנים אושיום רח' בן יהודה 212, ת"א. טל. 03-442650

באזרוע מלכים

שפי גבאי

אני, המלך [illegible]

גם למשפחה מלכותית יש בעיות", אומר מלך מרוקו. "אמנם מוטלות עלי משימות כבדות ביותר של הממלכה, אבל אני לא שוכח את חובותי כלפי הבית, כלפי המשפחה". המלך מבשל, מנגן בפסנתר, משחק טניס, כותב ספר – ונהגה להתראיין לאמצעי התקשורת.

המלך מתלבש בהתא[...] לנסיבות. בתרבוש אר[...] ובגלביה צחורה – אצ[...] הסהרה המערבית. טו[...] וחליפה פראנג'ית – ב[...] חליפת ספורט – במש[...] טניס.

מלך מרוקו חסן השני מוגדר בעולם "השליט הערבי האלגנטי ביותר שמשליטי ערב מבחינת הופעתו החיצונית". הוא עצמו אוהב מאוד את ההגדרה הזאת, בשום אופן לא מפתיעה, משום שהוא מאמין כי שאלת ההופעה החיצונית האלגנטית היא עניין שקשור למחשבה של האדם. "אם האדם הוא אלגנטי במחשבתו, הוא מופיע ברבים בלבוש אלגנטי, דואג מקפידה רבה להופעתו". המלך דוחה על הסף את האימרה העתיקה "לבושו של אדם הוא כבודו", ומשנן אותה אחרת: "לבושו של אדם, היינו הופעה חיצונית נאה, הוא כבוד לזולת".

"אבי, המלך מוחמד, לימד אותי שעלי לשמור על הופעה נאה בכל פגישה עם אנשים והוא הזהיר אותי, פן אנסה לקצור מאנשים מחמאות על לבושי הנאה. הוא אמר כי עלי להראות להם, כי התלבשתי יפה רק משום שאני רוצה להעניק להם את הכבוד הראוי, ואני מיישם זאת אפילו כשאני הולך לפגוש את האויבים שלי". חסן השני מאמין כי האלגנטיות נולדת עם האדם ולדעתו זהו אופי העובר בירושה ואשר לפיו ניתן לקבוע כי אותו אדם הוא צאצא משפחה אצילית. לדבריו, אדם יכול להתלבש בהידור רב, להתנפח כתרנגול הודו, ולאחר שיחה קצרה עימו מגלים כי מדובר בשבר כלי. "רק אדם שכשל במחשבתו, יודע להתלבש ולהרשים את הסובבים אותו, ללא צורך באמצעים מלאכותיים של חזה מנופח".

המלך חסן יודע להתאים את הופעתו החיצונית לכל סביבה, לכל חברה. ארצו הגדולה מושפעת מחברות שונות והוא מתאים, לדבריו, את לבושו בהתאם לנסיבות. הוא חובש לראשו את התרבוש האדום ועוטה על גופו את הגלאביה הצחורה והרקומה – כשהוא הולך לראות את בני עמו הפלאחים בשדות, או להתארח באוהלי קדר של בני הסהרה המערבית, או לשתות קפה אצל שוכני המערות הברברים בהרי האטלס. הוא חובש את המגבעת האנגלית ואת החליפה הפרנג'ית ההדורה – כשהוא משוטט בערי הממלכה, שרוב תושביהן דבקים בתרבות הצרפתית.

מתכונים פרטיים

הוא מספר, כי מלתחתו עשירה בחליפות אלגנטיות ובכיסויים לראש לכל המצבים, כולל בגדי ספורט. חסן השני רואה עצמו כספורטאי. הוא מעיד על עצמו כשחקן טניס מעולה. אולם יותר מכך הוא שחקן גולף. הוא גאה מאוד על כך שבארצו קם דור חדש של שחקני גולף מהטובים בעולם והוא שמח על החלטתה של התאחדות הגולף הבין־לאומית לראות במדשאות הגולף רחבי הידיים במרוקו כטובות מסוגן בעולם. המלך תובע עתה מההתאחדות הבין־לאומית לקיים על אדמת מרוקו תחרויות גולף בין־לאומית על גביע, שישא את שמו – "גביע חסן השני".

מספר המלך: "תחומי ספורט אלה אינם התחביבים היחידים, שלי. אני אוהב סוסים ואני מחזיק בחוות סוסים. אני אוהב גם להשתעשע עם כלבים מכל הסוגים ומכל הייחוסים. אבל אני מגדל גם צאן ובקר". הוא מוסיף, כי התחביב האהוב ביותר עליו זה הבישול. "כן, בישול! מה אתם מופתעים מכך, שהמלך הוא גם טבח?" שואל את צוות כתבי השבועון הסעודי "אלימג'אללה", שתמהו למשמע דברי המלך. "דעו לכם כי מלאכת הבישול היא אמנות והתוצאה היא יצירה ככל יצירה. אתם רואים לפעמים ציור של צייר ופוערים את פיכם מיופיו ואתם אוכלים לפעמים מאכל ערב לחך, שלא תחדלו לדבר על שבחו משך תקופה ארוכה".

חסן השני מספר, כי הוא אוהב לבשל, אפילו חיבר מתכונים משלו. תחביב זה התחיל דווקא בנסיבות אומללות בהיסטוריה החדשה של מרוקו, בעת שהוגלו הגברים שבמשפחתו למדגסקר, בראשית השלטון הצרפתי בארצו. לדבריו, הוא נהג לבשל לאביו ולשאר בני המשפחה והללו הופתעו מיצירות המטעמים שלו. בתום תקופת הגלות צבר התחביב הזה תאוצה אצלו. "הבישול זה עניין שקשור עם דמיון מפותח. האלף־בית שלו זה לדעת כיצד לבחור את החומרים שמשליכים לסיר ובאיזה אופן להכינם, ממש כפי שמתאימים את הצבעים לציור מסויים. אני חוזר וטוען, כי ארוחה מוגשת חייבת להיות יצירה. אני מבקש בהזדמנות זו שלא תחשבו שאני זולל גדול. הנה, גופי הצנום יעיד על כך. כידוע, מי שעוסק בבישול רוצה לרצות את האורחים שלו, רוצה לשמוע מהם מלת השתאות, אבל הוא עצמו, הטבח או היוצר, מאבד את התאבון בעת ההגשה על השולחן".

חסן השני לא אוהב לדבר על משפחתו, אף מרחיק את רעייתו ואת שתי בנותיו מזרקורי אמצעי התקשורת. אך הוא מביא את שני בניו, במיוחד יורש העצר מולאי מוחמד, לכל האירועים המלכותיים, אפילו לנאום לעם בטלוויזיה. "בני מוחמד אימץ את עקרונות סבו מוחמד, שהם גם עקרונות שלי. הוא ישר אופי, אלגנטי, יודע לשרת כמוני את האנשים, אך בשום אופן לא כעבד. והכי חשוב: הוא לא יודע לשקר ולא שיקר מעולם ועל כך גאוותי שלמרוקו יהיה בעתיד מלך טוב". מספר חסן השני על עצמו: "אמנם מוטלות עלי משימות כבדות ביותר של הממלכה, אבל אני לא שוכח את חובותי כלפי הבית, כלפי המשפחה. בניגוד לשליטים אחרים ששוקעים בשררה ושוכחים את הבית, אני עמדתי על כך לטפל בכל בעיות המשפחה משום שגם למשפחה מלכותית יש בעיות".

המלך המרוקני קשור מאוד לאביו. בכל שיחותיו מרבה להזכירו כמי שעיצב את אישיותו. הוא מספר: "כשהייתי נער הורה לי אבי ללמוד פריטה על פסנתר. אחרי תקופה קצרה הוא בא אלי והורה לי לחדול מזה. מאוחר יותר הבנתי, כי אבי הבחין שאני שקעתי כליל בפסנתר, שהתאהבתי במוסיקה, שבזבזתי שעות יקרות בכל יום לעניין הזה. אני משוכנע היום שהוא צדק.

הוא אמר לי אז שלא אכעס, משום שעלי להחליט – או לעסוק במוסיקה או לעסוק בהכנות למלוכה. היום אני אוהב לפעמים לנגן, אבל לא שוקע בזה". המלך נזכר: "לאחר שסיימתי את בית הספר התיכון רציתי מאוד ללמוד היסטוריה, אבל אבי דרש ממני ללמוד משפטים. לא הימרתי את פיו. הבנתי שאבי ידע שאני עתיד לשפוט אנשים, לשפוט עם שלם וטוב יהיה שאלמד חוקים ומשפטים.

קצת רפואה, קצת משפטים

"אבל היה לי סיפור יפה עם הרפואה. למדתי רפואה במשך שנתיים במדגסקר. היה זה לימוד עצמי בסיועם של מורים־רופאים משום שבאוניברסיטת מדגסקר לא היתה אז פקולטה לרפואה. אני אומר היום, שחבל שלא למדתי רפואה באורח מסודר ולזכות אף בתואר דוקטור. לדעתי, השתלבות שני המקצועות משפטים ורפואה זה משהו אידיאלי", מספר המלך. גם היום הוא מתעניין בספרים רפואיים מעניינים. "אני לא אוהב לקרוא כל ספר אלא מתרכז בקריאת יצירות ספרותיות צרפתיות במקור משום שרק המקור הוא היפה והמעניין. חבל שאינני יודע לקרוא יצירות ספרותיות אירופיות אחרות במקורן. אני אוהב למשל את שקספיר, במיוחד את השיר שמתחיל במלים – נשבי, נשבי, הו רוח הצפון/ לא תחיי לעולם אכזרית יותר מאותם אנשים כפויי הטובה".

המלך אוהב בניה קלאסית, ואכפת לו שכל הבניינים בארצו ייבנו ויתוכננו בסגנון הקלאסי המסורתי בארצו. מדובר בסגנון ששאב את יופיו המיוחד מהבנייה הקדומה בספרד כמו ארמון אל־חמברה בגרנאדה. לדבריו, הוא דואג שהארדיכלים לא יציפו את ארצו בבנייני קוביה חסרי הדמיון והמעוף. "אני אוהב כל דבר יפה ובכלל זה בנין השואב את עוצמתו ואת יופיו ממסורת הבנייה של אבות אבותי".

מתברר כי המלך כתב גם ספר אישי, שמהדורתו הראשונה אזלה והוא מתכונן עתה להוציא מהדורה שניה שלו מעודכנת. הספר "האתגר" חושף את פגישותיו של חסן השני עם גדולי עולם. אולם לדבריו, הוא לא חושף את כל השיחות, אלא טפח קטן מהן. מדובר באישים שרשמו את ההיסטוריה של המאה הזאת כמו רוזוולט, צ'רצ'יל, טיטו, פרנקו, נהרו, סקוטורי ועבד אל־נאצר. "נאצר היה אישיות משכמו ומעלה חרף שגיאותיו הנוראיות כלפי העולם הערבי", מדגיש המלך.

חסן השני נהג להעניק לאמצעי התקשורת ראיונות לא־פוליטיים, משום שהפוליטיקה המסובכת של המזרח התיכון מרגיזה אותו מאוד. הוא עסוק מאוד במלחמת 13 השנה עם כנופיות הפוליסריו, לוחמי הסהרה המערבית, שהקימו בסיועה של אלג'יריה שכנתו, מדינה חדשה בשם "הרפובליקה הערבית המדברית", על אדמה ריבונית של מרוקו. הרבה דם והרבה משאבים כלכליים הקריבה מרוקו במלחמה זו. כנופיות הפוליסריו ממשיכות להשתולל בסהרה. חסן השני זעם מאוד על אש"ף באחרונה, עד כדי ניתוק יחסים עימו, משום שערפאת הזמין את מה שמכונה "נשיא הרפובליקה הערבית המדברית" לטקס הפתיחה של המועצה הלאומית הפלשתינית. הוא בוכה על הפילוג והפיצול בעולם הערבי והוא מלא צער על המאמצים שנעשים על־ידו ליישוב הסכסוכים הנצחיים הללו ואשר בתמורה להם הוא זוכה בביקורת קשה ללא כל סיבה. "הזמנתי אלי את שמעון פרס בצעד ראשון לפתור את הבעיה הפלשתינית, אבל רוב העולם הערבי וגם בעלי הבעיה, ראשי אש"ף, התקוממו נגדי. איך אפשר לפתור את הבעיות שלנו ככה?" ■

נטע שרמי

„לא מוכרים!"

החיים מתרכזים במרפסת המעוגלת. צילום: הנס אונלסמן

זהר ודוד קרתי מתגוררים בראשון לציון בבית שנבנה ע"י הוריו של דוד בסוף המאה הקודמת. הם נלחמים בקידמה, מנסים לשמר את העבר.

פעם היה כאן סוף העולם של ראשון. שדה של חרציות מימין לבית, גבעת כורכר משמאלו, בחוית מקשת אבטיחים, ומאחור הרעידו מדי לילה יללות ה„שקלאים", התנים של אז.

היום מנהלים זהר ודוד קרתי מלחמה נואשת מבי־תם. „אנחנו בונים קירות כדי לברוח מהקידמה ולהסת־תר מפניה".

מלחמה אבודה.

בתי דירות סוגרים עליהם בצפיפות ורעש מכוניות העולה מעורק תנועה סמוך מכניע בזלזול כל מחסום.

את הבית בנו הוריו של דוד קרתי. הם התישבו בראשון לציון בסוף המאה הקודמת, רהיטי בית הכנסת הראשון במושבה היו מעשה ידיו של האב מאיר הנגר שזכה לחיות בימים ההם עמל כפיים הצדיק אפילו קריאת רחוב על שמו כשנפטר.

משלא נותרה פיסת אדמה פנויה במזרח המושבה, מקום מושבם של „המייסדים" (במלעיל, על פי הז'רגון הראשוני) התנחלו הנגר ואשתו ב־1951 בלב מקשת אבטיחים ממערב, ומתחת לבית המגורים בנו דירה נוס־פת וחנויות להשכרה ש...יהיה.

כמו בבתים המזרח־תיכוניים התרכזו החיים במרפסת המעוגלת עתירת הממרים „להפקיר את הגוף בקיץ למשבי רוח הבאים מן הים הבוהק, הייתה שלווה אמי־תית", נזכרת זהר קרתי, מי שרכזה שנים רבות את האגף לתעסוקת נשים במשרד העבודה.

הצטרפותה למשפחה הובילה לרמח סדרות שיפוץ בפנים הבית. „לא רציתי חנויות ודירה להשכיר והכנס־תי את כל זהבית לבית". רק פתחי האוורור לכל אורכו יכולים להעיד על גלגוליו של המקום.

שנים רבות לפני ש"הענתיק" הפך לאופנה בבית קרתי הוא היה כבר סגנון. לא זרקו שם דבר.

מתפעלת כל פעם מחדש, מצביעה בעלת הבית על רהיטים, שנקנו בשנות ה־30 ביריד המזרח, כשעץ היה עץ ועבודה היתה עבודה. תופנת בחיבה כלי כסף חרו־טים, קופסאות עץ מגולפות, תחרות מתעוררות וגובל־נים עדינים מעשה ידיהן של בנות המשפחה; ובחדרת קודש מציגה ספרי רפואה עתיקים ברוסית שלצדם כר־כי ה„תקופה" ויצירות מופת בהוצאות „שטיבעל" ו„מצפה".

החיים בבית הזה עושים למשפחה לדורותיה מה שע־שה פעם באירופה מקצוע שעבר מאב לבן, או חלקת האדמה המשפחתית בכפר הערבי: שורשים ושייכות, מובלעת ירוקה ססוגת אורה, בעיר, שבעיני דוד קרתי, היום מנכ"ל המועצה לארץ ישראל יפה, איבדה את צביונה וכל חוותה כעיר של תושבים ארעיים עוברי אורח. „אילו היה זה סתם בית ייתכן שהיינו עוזבים אותו, אבל אנחנו קשורים אליו", שלא לדבר על הלית (25) וזיו (23), שהם כבר מזמן הודיעו ש„את הבית הזה לא מוכרים אף פעם". ■

מי שתחבוש לראשה אחד מן הכובעים הללו מחוץ למסלול התצוגה – ראויה לפרס על אומץ לב. אך הכובעים לא נועדו לחפגנת אומץ לב, אלא לתוספת אווירה והשלמת המראה בתצוגת בגדים וחוף של גדעון אוברזון, הצעד חזואו קרן מוסי ודרור בוויש. הצלם: ירב ארז, דוגמניות: מריוה, סיבל וסיסי, מאפרת: סירב בן נחן.

בא להם כובע

היא בלונדינית, מעוגלת, מסולסלת, משקפים מסוגננים, 168 ס"מ של יצירתיות – סטודנטית בשנקר. הוא גבוה, דק, שחרחר – סטודנט לארכיטקטורה.

הצמד קרן מוסי ודרור בוויש, חברים לחיים, מזה 4 שנים, מצאו עצמם יוצרים כובעים מלאי מעוף ודמיון, שהדהימו את הקהל, לתצוגות האופנה של עודד גרא וגדעון אוברזון. הכובע שלהם מעניק תחושה של משהו קסום, משלים את המראה הטוטלי.

הם בחיים שלהם לא יהיו מוכנים לייצר כובעי קסקט, ברט, תרבוש. הכובע אצלם לא נקרא כובע, אלא כיסוי ראש, לרוב עשוי כך שאפשר לחבוש אותו בווריאציות שונות. מאיפה הרעיונות?

בעבודה עם מעצבים, הם בודקים את סוג האווירה שהמעצב רוצה ליצור, מה כיוון הקולקציה – אבל מקבלים יד חופשית ליצור. 80% מהעבודה זה חיפוש בדרום העיר אחר חומרים. מהחומר – בא הרעיון. ב"שנקר" יצרה קרן כובע – מצלחות של פירות, לתצוגה של גדעון אוברזון יצרו לדוגמניות מסכה דמוית עטלף, על מנת לעזור לה, לא להרגיש כל כך עירומה בבגדי־הים החדש.

קרן ורתעת מדברים טכניים, את הפתרונות ההנדסיים נותן דרור. בארץ שהסמל שלה הוא כובע טמבל, אין תודעה לחבוש כובע, למרות קרן סבורה שהקיץ כל כך חם שבא לבן־אדם לחיות מה שיותר עירום. כובע דורש התייחסות אישית, בהכנתו צריך להשקיע עבודת־יד, ולכן הוא גם יקר.

מה עם שוק הדתיות? הדתיות מסקרנות אותם והם היו רוצים לשנות את הכובעים "המצחיקים" של הדתיות. לכובע יש כמה פונקציות בארץ, מגן על הראש, שומר על עור הפנים, ועל צבע השיער שלא ידהה. בעולם מורגשת תנועה של חזרה אל הכובע, זוהי המאה שחוזרת אל האביזרים.

את קרן מעניין עולם התיאטרון, תלבושות ואחריך אולי גם תפאורה. הם יצרו את כיסויי הראש, לבלט הישראלי, להצגת "סינדרלה", דרור חושב שהאתגר הגדול האמיתי הוא דווקא השוק הפרטי. צח"ל פנה למכללת שנקר בבקשה לייצר כובע לחיילות. מנהל המגמות לאופנה ערי קוונה פנה לקרן. הדרישות קשות: הכובע צריך להתאים לגילים השונים, וזה לפבוסה, צריך להתקפל. קיבלו דוגמאות של בד ויצרו שני כובעים לדוגמה, האחד פונקציונלי, עם ווריאציות שונות – אבל יותר יקר, השני, קל בעבודה ובמשקל. עכשיו מחכים להכרעת צה"ל. ■

בילי מוסקונה לרמן

לינדה זנדהאוז: אמנית מתקתקה. צילום: צביקה ישראלי.

לינדה, לינדה...

ציירת־מתעדת. אספנית של זמן שהאובססיביות שלה נשמרת רק בסטודיו

הקצב של הכתבה יתאים לתקתוק של מטרונום. יכול להיות גם תקתוק רקע של סתם שעון אחר. לא חזק מדי, לא חלש מדי. צליל קבוע, מאד יציב, מאד צפוי. המפגש בין הצליל לאשה יצור את המתח הנכון בין התנועה למילים. לינדה זנדהאוז מסתובבת משועשעת בין שני החדרים בסטודיו שלה בנוה־צדק. השערות הקצת פרועות שוברות את הגבול של התקתוק הקבוע. לעומת זאת, הבגדים והנעלים והחולצה: פשוטים, ישרים, בצבעי שחור־אפור, שומרים על גבולות ברורים. אופן הדיבור עם הניגון הצרפתי. שעולה ויורד, צוחק ונרגע, לא נכנס לתבנית סגורה. ההגיון שבונה את המילים – כן.

במילים אחרות: האשה הזו זזה בחופשיות בין שתי תבניות. האחת סגורה, מתוקתקת, חתוכה בסדר קבוע. השניה בלי גבולות מוגדרים, בלי זויות חדות, עם חום. אשה בת שלושים ושבע, בבית בעל ושני ילדים ומטבח מסודר ומכונית. ועוד קצת. לבעל יש שם מוגדר וסטטוס יציב כמעצב גראפי בעל שם. שמעון זנדהאוז, ג'וגול, מעצב עיתונים ("חדשות", "מעריב") ועטיפות של ספרים. הכירו במחלקה הגראפית ב"בצלאל". כשהיא התחממה לגמרי על סיפור של תומאס מן וביקשה ממנו, ממש ביקשה, שיתן לה לעצב את העטיפה, והוא הסכים לניסיון. הציור על עטיפת הספר "בית בודנברוק" שלה. ככה עוד כמה ספרים. סידור לא קבוע שנחמד לשניהם.

במעגל הביוגרפי היותר רחוק שלה מצויינת עליה מטוניס בגיל שבע־עשרה – פרק סגור בפני עצמו. ברדיוס המקצועי האינפורמציה מינימלית: מסלול גרפיקה ב"בצלאל", שבע שנים עבודה מאחורי דלתות סגורות. מכלול של עבודות שאיש עוד לא ראה. בתחילת החודש תערוכה בגלריית ארטיפקט בתל אביב בשם ינואר 87', ימים ולילות. בניו־יורק, לעומת זאת, יש גלריה אחת שמציגה אותה באופן קבוע כבר כמה שנים. מסלול עם קודים מסקרנים.

עד שנגמר הגליון

הדלת בסטודיו בנוה־צדק דווקא פתוחה. גם החלונות. האשה שמציירת בפנים, מזיזה מכחולים בסדרי זמן קבועים. לשני החדרים בנווה צדק היא מקדישה שלוש שעות כל יום. בבקר, אחרי הפרק של הבית, היא נכנסת למכונית, נוסעת, חונה בשכונה האחרת, יוצאת מהמכונית, צועדת צעד לפני הדלת, מרימה קצת ראש, מריחה אוויר אחר ותוקעת את המפתח בחור המנעול.

בפנים מחכים, בסדר מדוייק, ארבעה עשר במספר – שמונה גיליונות נייר וששה בדים. היא עוברת מגליון לבד מטביעה חותמת של אותו רגע, אותו יום. הארבעה עשר מתחלקים לשלושה מישורים: עבודה אחת שהיא למשך זמן של כל החיים. וליד העבודה הזאת שאר הסדרות: סוג עבודות שמתחיל ומסתיים באותו יום, וסוג עבודות אחר שמתאסף לתרגומים של חוויות יומיות עד, פשוט מאד, שנגמר הגליון. במשפט הזה, הצירוף, מקופל למעשה כל הסגנון שלה אשר מתועד גם במספרים. העבודה מתחילה ביום מסויים, בחודש מסוים, בשנה מסויימת. ההתחלה והסוף נרשמים בתאריכים מדוייקים. אין התחמקויות.

העבודה שתימשך כל החיים מתורגמת לקווים ורודים צבעוניים. העבודה הספציפית הזאת התחילה לפני שבע שנים. אופנים אחרים של עבודות הם בצורת רישומים, קולאז'ים, אבסטרקטים ואחרים. ליד הסגנון גם השיק. בשביל השיק צריכים מילים חדשות. בשיק כלה יש הרבה חום. אמוציות. הפתעות.

התיעוד של הזמן אצל זנדהאוז מקבל גוונים חמים וקרים. כל יום מקבל תירגום של צבע אחר. מעניין שגם לגוונים המאד כחולים־קרים שלה יש איזשהו דר־לה חמה. ליד השחורים נצמדים וורודים פסטליים חרקים של ציורי ילדים, או של נעלי ריקוד, או סתם של מסטיק בזוקה, מה שבוחרים. ליד הכחולים הטורקיזים יש זהבים, הזהבים שלה מקפלים בתוכם חומים חמים.

דלתות סגורות

היא לא פותחת את הדלת בנוה־צדק עם קונספציה ברורה בראש של "מה יקרה". גם כשגליון הנייר פרוס לפניה, היא לא יודעת איך הוא ייראה בסוף, אפילו לא באמצע. לזנדהאוז יש תפיסת זמן אחרת. מאד ריגשית. עכשווית. חוויתית. כשעולה לה מהבטן חוויה היא מתורגמת לצורה ולצבע. זה הסדר, פחות או יותר. תפיסת הזמן הנינוחה שלה מסבירה את הדלתות של הסטודיו, שהיו סגורות שבע שנים. היא לא צריכה קבלות מיידיות על עבודות. את הסיפוקים היא סוגרת בינה לבין עצמה ומסתדרת עם זה יופי.

לילות היא מתעדת במשיכות מכחול גסות: לבן עכור, אפור שחור. פסים פסים. את הצבע היא בוחרת לפי החלומות. ימים שהיא חולה, או נוסעת למקומות אחרים, מסומנים על הגליונות בסימון מיוחד של חסר. האובססיביות נשמרת רק בסטודיו. בבית, היא אומרת, עם הילדים וההתנהגויות היומיומיות, היא לא מקפידה. לא שומרת על מעגלים סגורים. לא מתנהגת עם תקתוק של שעון ברקע. האיסוף של הדקות, מסתבר, הוא בינה לבינה ולא החוצה. התרגום היחיד הוא על הבד.

האיסוף של הזמן לא התחיל עכשיו. סיפור: לא מזמן ראתה אדם שלא פגשה עשרים שנה. הוא הסתכל עליה משועשע ושאל אם היא לא מחזיקה איזה פרוסט תחת הזרוע. הרומן הראשון שלה עם המילים הסתכם במרסל פרוסט. אספה את כל הביוגרפיות על אודותיו, יודעת לצטט את כל המכתבים שכתב, עברה ברגל בשבילים של הבית שלו ליד הכנסייה הרוזה המאורכת, בקבור, נורמנדי, צרפת. ההבדל הקטן ביניהם שהוא אסף את הזמן, מנותק מהסביבה, ממורמר, מנוכר, לא מתקשר. היא אוספת זמן עם המון סקרנות. לא מפסידה תמונות, ריחות, קולות של שכנים בקיר הצמוד בנווה־צדק ובעיר.

יש בה משהו שנמשך לאופנתי, לחיצוני, למנוכר, את זה היא לובשת על החוט הטבעי שלה מהבית, מטוניס. עם התערובת הזאת היא יוצאת לבדים. לטוניס האלו גם שייכים הצבעים החומים, הציחקוקים המתאימים באמצע המילים, תנועות הידיים. וההתלהבות שייכת לילדותיות. הסקרנות לאופי הבסיסי. הטון האופנתי לשיק הצרפתי שלה. עם הסל של הדקות היא מחווה קידה קטנה, חיננית, לפרוסט. כל הפאזל הזה בתערוכה אחת ראשונה. מאה ושמונה עבודות. יבול אישי של חודש אחר. ■

מורה פרטי: פתרון "אינסטנט"

כתבה של נורית דברת, "החינוך השחור" ("סגנון" 29.4.87), הביאה פרטים הנוגעים לנושא, אך, לדעתי, לא שרטטה תמונה שלמה. להלן מספר עובדות, שתארנה צדדים נוספים של הנושא:

מאז הפך ביה"ס התיכון הד־4 שנתי למוסד על־יסודי 6 שנתי, חלו בו שינויים רבים, שהמרכזי בהם הוא שינוי אופיו של ביה"ס ממוסד סלקטיבי למוסד המעניק חינוך כמעט לכל. דגל הרפורמה היה האינטגרציה, זו שדיברה על מתן שוויון הזדמנויות לימודיות לבני כל השכבות – בני עשירים ובני עניים, ושילובם החברתי של בני כל השכבות בביה"ס ובכתה.

גם אלה המטילים ספק בהצלחת הרפורמה הנ"ל, יסכימו ודאי כי רעיונותיה מצויינים, אך ביצועם לא תמיד עלה יפה. כל מי שמצוי אצל מערכת החינוך יודע, כי זו מערכת "ההולכת ומתקצצת" זה מספר שנים. וזהו תהליך מנוגד לרפורמה, באשר הגשמת הרפורמה מצריכה משאבים רבים ולכתות מאוכלסות פחות, להקבצות במקצועות מסויימים, לשעורי עזר והדרכה. למתן הזדמנויות שוות לכל הבא בשערי ביה"ס אין משמעות, אם אין בצידו נסיון להביא את כולם לקו התחלה אחיד, שמשמעותו תיגבור החלשים.

הקיצוץ במערכת החינוך הביא לכך, שלא היה ניתן להקטין בהדרגה את מספר התלמידים בכיתות (כפי שהומלץ לעשות על ידי ועדת עציוני), עם זאת נעשה קיצוץ מתמיד בשעות הוראה של מקצועות רבים, זאת בשעה שחומר בחינות הבגרות לא השתנה.

במצב זה קורה, כי מורה מלמד בכתה הטרוגנית, בה מספר רב של רמות. אם לפניו כתה בת 40, או במקרה הטוב – 38 תלמידים (כתות י"א י"ב), הוא חייב לדבר במשך שעור אחד "בלשונות" הרבה, כדי לכוון לרמות השונות של תלמידיו. ענין זה, שהוא קשה ומתסכל כשלעצמו, יוצר מה שמכונה בפי אנשי חינוך "שולי כיתה". אם המורה יפנה דבריו לרמת הטובים והמצויינים – ימצאו הבינוניים והחלשים בשוליים, ולהיפך. ואולם, לבד מהמורה המתוסכל יהיו גם רבים מתלמידיו מיואשים, משועממים או מתוסכלים.

נכון, ניתן לפתור את בעיית ריבוי "הרמות" של התלמידים על ידי שיטות הוראה בהן כל תלמיד מתקדם על פי יכולתו האישית. כל בוגר בי"ס לחינוך מכיר, לדוגמא, את ההוראה בקבוצות, ואולם משהוא מגיע לביה"ס הוא מגלה עד מהרה, כי בשל מצב המבנים והחוסר משאבים עליו לגנוז את כל הרעיונות ה"מהפכניים" ולחזור להוראה הפרונטלית. במצב של "שולי כתה", בו אין החלשים, הבינוניים, הטובים והמצויינים מקבלים את המיטב והמירב, אין פלא שרבים פונים לעזרת המורה הפרטי, הנותן להם הכל על פי קצבם ותפישתם האישיים.

הקיצוצים המתמידים בחינוך מהווים גם את אבן הנגף העיקרית בפני המבקשים שכר הולם למורים. אין פלא, איפוא, שמהנדס האלקטרוניקה, עמו שוחחה נורית דברת, הלך לתעשיה, שם הוא מנהל מפעל, ולהוראה הוא בא, כמו רבים מעמיתיו, כאל "חלטורה" ולא כייעוד. בשל המחסור הגובר במורים למתמטיקה־פיזיקה מתפשטת והולכת תופעה, שנקראת הוגם בפי כל "ההוראה האפורה". במסגרתה מקבל מהנדס העושה "חלטורה" בבי"ס פי שניים ושלושה ממורה מן השורה המלמד אותו מקצוע.

בצד המצב העגום בו נתונה מערכת החינוך, הגורמת לתלמידים לבקש פתרון למצוקותיהם אצל המורים הפרטיים, יש לייחד מלה גם למורים ולתלמידים. בעבר, היו הורים רבים נחלצים לעזרת בניהם המתקשים בלמידה. היום, משאוכלוסיית ההורים משכילה יותר משהיתה בעבר, פנויים ההורים פחות ופחות לתמוך בילדיהם המתקשים בלימודים. הסיבות למצב זה מגוונות, אך ביסודן העובדה, כי במשפחות רבות יוצאים גם האם וגם האב לעבודה מחוץ לבית, ולכשהם שבים, אין הם פנויים או נכונים להתמודד עם חומר הלימודים של בניהם. במקרים אלה הפתרון שוב הוא המורה הפרטי.

אשר לתלמידים, אין בהם היום אותה נכונות להתמודד עם קשיים בתחום הלמידה בכוחות עצמם. המורה הפרטי הוא פתרון נוח, שאינו מצריך השקעה ומאמצים רבים מידי. אין ספק, שקל יותר לפנות למורה פרטי לאנגלית, מאשר להתמודד לבד עם חומר בדקדוק, קריאת ספרים והאזנה עקבית לבי.בי.סי.

בתחומים רבים של החיים מחפשים אנו פתרונות "אינסטנט". אין ספק, זהו גם הפתרון שמוצאים הורים ותלמידים במורים הפרטיים. אך עדיין, יש בכל זאת מורים רבים שרואים בעובדה שתלמידיהם נזקקים לשיעורים פרטיים, מעין עלבון וחשים תחושה של כשלון, למרות שברוב המקרים אין זה כשלון אישי, אלא תוצאה של המצב העגום בו נתונה מערכת החינוך כולה. ■

חנה מרון
יו"ר המחלקה להסברה ולדוברות
הנהלת ארגון המורים בבתי־הספר העל־יסודיים

לא המורים אשמים

ברצוני להגיב על מאמרה של נורית דברת "החינוך השחור". נורו שם חיצים לכיוון המורים הרוצים להתעשר, ועושים יד אחת עם חבריהם כדי לממש זאת. אך לא המורים בלבד הם הכתובת לטענות:

א) קשה מאד להעביר חומר ולהביא להצלחת כל הכיתה, כשיש בה 40 תלמידים. איך אפשר להעניק לתלמיד יחס אישי? להגיע לכל אחד ולתת את המגיע לו בתנאים כאלה? (האם יכולה אם ל־10 להעניק אותה תשומת לב כמו אם ל־2?)

ב) משרד החינוך קובע "מכסה" של חומר, שלא תמיד מתאימה לזמן המוקצב (קיצוצים, קיצוצים...) ואז – ה"ריצה" עם החומר היא כורח־המציאות. ומי יכול לעמוד בהז החוקים.

ג) במדינה קטנה כשלנו, מדינת "עם הספר", כל אחד רוצה להצליח, להתעשר, להשכיל (מי עובד עבודת כפיים? מי מנקה מדרגות?) מספר ה"קופצים" על האוניברסיטאות גדול מן ההיצע, ולכן מעלות אלה האחרונות את הדרישות, ומשתדלות לבחור במוכשרים ביותר עפ"י הקריטריונים שלהם. אבל גם רמת כל התלמידים עולה במקביל. גם העובדה, שאנו חיים בחברת־שפע, מהווה פיתוי רציני ודוחפת אותם "ללמוד פרטי" (היום זו כבר לא בושה, לצערנו).

ד) והחשוב מכל: כאשר חינוך על־יסודי הופך למצרך עממי (חינוך חינם) ולחינוך חובה, וכאשר תלמידים, שבעבר נמנע מהם המשך לימודים בשל חוסר־יכולת, ממשיכים כיום עד כתה י"ב – גדל, בהכרח, גם מספר התלמידים המתקשים, ובאופן טבעי גם יורדת רמת הכיתה. האם בכך אשמים המורים? ■

א.ב. **(מורה המבקשת להשאר בעילום שם)**

המורה הפרטית מדברת

התחלתי לתת שעורים פרטיים, כשלא יכולנו לעמוד בתשלומי המשכנתא על דירת השיכון (בת שני חדרים בלי מרפסת), בה גרתי עם שלושת ילדי. גם בשלב מאוחר יותר נזקקתי לכך כדי ל"גמור את החודש".

אנגלית שפה קשה. שפה לומדים ע"י דיבור. לכל תלמיד בכתה בת 40 ילד יש הזדמנות לדבר בכתה דקה אחת בכל שעור – 5 דקות בשבוע. מה כל כך רע בכך, שידבר 50 דקות אצל המורה הפרטית, שתתקן לו את שגיאותיו הספציפיות ותעניק לו בטחון עצמי לפתוח את הפה? והיא תיתן לו, כמובן, ספרי עזר לתירגול נוסף.

במתימטיקה כנ"ל. מקסימום יפתור התלמיד תרגיל אחד ליד הלוח והיתר במשותף. בכל זאת ישנם תלמידים, שבהסבר אישי מבינים יותר טוב מאשר בהסבר קולקטיבי בכתה.

במה שנוגע להמלצה – ברור שאמליץ על מורה המוכרת לי היטב בטיב עבודתה (לאו דווקא חברה שלי) ושאני יכולה לערוב בפני ההורים לתוצאות עבודתה.

ובאשר למחיר: זהו, כמובן, עניין של אתיקה. יש רופאים פרטיים טובים שלוקחים מחיר סביר עבור בדיקה של 10 דקות ויש הפושטים את העור.

נראה לי, ש־20 שקל עבור שעת עבודה (העוזרת שלי מקבלת 11) אין בהם כדי להפוך את המורה הפרטי למיליונר וכדאי גם לראות את הצד השני והשלישי של המטבע. ■

יהודית דרדר
תל אביב

עדנה כצולסון
פסיכולוגית חינוכית קלינית

בר גידול

זה הקטן – גדול יהיה

ההתפתחות המהירה ברפואה בכלל, ובטפול נמרץ בפגים בפרט, גרמה לעליה פי 4 בשעור ההוותרות בחיים של פגים שמשקלם פחות מ־1500 גרם. כ־80–85% מהפגים שמשקלים בלידה 1000–1500 גרם נשרדים, וכ־ 65% מן הפגים שהגיחו לאויר העולם כשהם נושאים עליהם 500-1000 גרם – זוכים לגדול ולהתפתח.

לידתו של פג במשקל נמוך גורם למתח וחרדה להורים. "האם יהיה"? ולאחר־מכן: האם יתפתח כילד נורמלי? האם יהיה ככל הילדים?

ידוע שאחד מכל 5 פגים קטנים (פחות מ־1500 גרם בלידה) – ישאר עם נזק קבוע. יש ממצאים המעידים על קשר בין משקל לידה נמוך אצל פגים לבין עיכוב התפתחותי וליקויים שכליים ולשוניים בילדות.

תוצאות ראשוניות של מחקר, שנעשה בארץ על־ידי רחל לויישיף ואנשי צוותה מהמחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת בר־אילן, במהלכו נבדקו ילדים בני 8־10 שנים, שנולדו כפגים במשקל נמוך: הממצאים מראים, שלמרות מנת־משכל תקינה ואף גבוהה יחסית, אחוז גבוה מהילדים סובל מהפרעות קשב וריכוז, זאת בנוסף להפרעות במערכת התפיסה, בשליטה המוטורית ובתיאום ביניהם.

לידת פג היא לעתים קרובות ארוע בלתי צפוי, המתרחש במהירות ללא הכנה נפשית מוקדמת. ההורים מוצאים עצמם עומדים מול מיני־תינוק, כחוש וזעיר, הנאבק על חייו ביחידה לטפול נמרץ, מחובר למיכשור אימתני: צינורות הנשמה, הזנה, מוניטורים מצפצפים ומאותתים. ההורים יושבים כשכל מעיניהם אל הצפצופים, הגרפים המספרים והאותות שפולט המכשיר, מנסים לאתר הפסקות נשימה או שינויים בדופק הלב, ספק מבינים ספק מנחשים את המתרחש באינקובטור. לעתים, אין להם מידע לגבי הצפוי לילדם, הצוות העסוק לא תמיד יוזם מתן אינפורמציה וההורים מפרשים את אי־מתן ההסבר כאות מבשר רע.

קשה להורים להשלים עם העובדה שזרים מטפלים בילדם, והם חשים חסרי בטחון מול המיכשור, הידע והמיומנות של הצוות הרפואי וחוששים שלא יוכלו לטפל בילד טוב כפי שעושים אנשי המקצוע. הם מאבדים את בטחונם כהורים, דבר שיקשה, כמובן, על תפקודם בעתיד.

אמהות עלולות לחוש אשמה על שלא עשו די כדי למנוע את הלידה מוקדמת, או את לידת התינוק הקטן: לא הקפידו על ביקורת רפואית, תזונה, ומנוחה הולמים ומתחילות לפשפש במעשיהן וליחס לכל פרט משמעות הרת־גורל. לעתים ירים האב אצבע מאשימה כלפי אשתו, שלא מלאה תפקידה על הצד הטוב ולא הביאה לעולם ילד במשקל תקין, ללא הסיכונים והקשיים שהביא עמו הפג לעולם. המתח בו שרויים ההורים עקב לידת פג עלול להגביר מתחים קיימים ביניהם, אם כי גם ההפך אפשרי – הם עלולים להזיז הצידה את כל הכעסים אוי־ההבנות מן העבר כדי להתגייס יחדיו לטפל בתינוק.

מחקרים העלו שהזמן הטוב ביותר להיווצרות קשר בין התינוק לבין הורים ובין ההורים לבין ילדם – הוא מיד לאחר הלידה. אז קיים צורך ביאלוגי־נפשי בעוצמה ניכרת התורם לקשר זה. אם ההורים אינם מטפלים בילדם אחרי הלידה, אינם שותפים לתהליך התפתחותו, בפרט הורים היוצאים הביתה בלי תינוק הנותר מאחור, בבית החולים לזמן ממושך – עלול להווצר קושי בבסיס הקשר מאוחר יותר.

מחקרים העלו שהפגים מהווים קבוצה "בסיכון גבוה" לגבי הקשר הורים־ילד. (למשל, אחוז גבוה מבין הילדים המוכים, היו בלידתם־פגים). מחקר אורך שעקב אחרי התפתחות יחסי אם־פג ואב־פג, החל מהיציאה מהיחידה לטפול נמרץ עד גיל 3 שנים העלה, שבתקופת הפגיה מעורבת האם בטפול הפג יותר מאשר האב, אולם, במשך השהייה בבית, היא מפחיתה את מעורבותה, ואילו האב, מגביר את מעורבותו, כך שבסוף השהייה בבית־חולים, הם מעורבים במידה כמעט שווה, אם כי דפוסי המעורבות שונים: האבות בעיקר משחקים ומגרים לפעולות, ואילו האמהות בעיקר מטפלות. שוני בדפוסי הטפול בפגים דומה לשוני בהורות בין הגבר לאשה. אבות לפגים מעורבים בטפול בתינוקם יותר מאשר אבות רגילים, והפער נשאר גם בשנה הראשונה לחיי הפג.

הגורם המכריע הקובע את התפתחות הפג ללא סיכונים ובעיות, הוא הטפול ההורי שהוא מקבל. יותר מאשר לגבי תינוק רגיל – הפג זקוק לטפול ולטפוח עקבי בשנים הראשונות והמכריעות לחייו. חשוב לכן, לעודד את הקשר בין ההורה לפג, למרות החרדות ואי הבטחון הראשוני, לאפשר להורים לבקר את הפג, להשתתף בטפול בו, לעדכן את ההורים לגבי מצבו ולא לדחות את כניסתם לתפקיד ההורי לזמן שהפג יצא מבית־החולים.

מותר להורים לבטא רגשותיהם בגלוי: רגשות כעס, אשם, חרדה העולים סמוך ללידה, ולא לטאטא רגשות טבעיים מתחת לשטיח תוך הטפת מוסר יאסור לדבר (לחשוב כך "אתם עסוקים בשטויות" וכדומה. ההורים צריכים להיות חלק מהצוות המטפל בתינוק כדי לרכוש בטחון שהם יהיו הורים טובים לילדם. רצוי, במידת האפשר, לתת גם לאחים לפגוש את אחיהם/אחותם המיניאטורים, כדי ליצור קשר ראשוני, גם אם לזמן קצר. כעסם של הילדים האחרים על הוריהם הנעלמים לשעות ולימים פוחת – אם הם מבינים ונוכחים לאן הם הולכים ומשתכנעים שיש הכרח בטפולם בתינוק. הורים לילדים שהחלו את חייהם כפגים, יכולים גם הם להיות קבוצת תמיכה "לא משוחדת" לאלו הנאבקים על חייו של תינוק זעיר לראשונה בחייהם, וחוששים ממה שטומן להם העתיד.

אמהות המתקשות להתמודד עם פג הן על פי רוב בעלות השכלה נמוכה, צעירות, שילדן נולד במשקל נמוך במיוחד. במחקרים נמצא שהקשר פג־הורים מהווה גורם משמעותי בהתפתחות הפג, יותר מאשר לגבי תינוק במשקל נורמלי. מעבר לטפול הרפואי המתקדם הניתן לפג עדיין מהווה הטפול האנושי החם והאכפתי גורם ראשון במעלה, הקובע את סיכוייו של זה הקטן להיות גדול ללא בעיות ומגבלות. ■

רות קרייצרדביג,
דיאטנית קלינית

דיאטה

פחות מלח? – לא כל אחד

פחות מלח! הוראה חותכת זו מושמעת זה שנים מפי רופאים ודיאטנים, כלפי אנשים הסובלים מיתר לחץ דם. ונימוקם היה עמם – יותר מלח פירושו יותר נוזלים, שפירושם לחץ גובר על מערכת כלי הדם.

אולם המחקרים האחרונים מצביעים על כך שלא כל אחד רגיש למלח ולא כל אחד חייב להזהר בצריכתם של מלח ומאכלים המכילים אותו בכמות גדולה.

מומחי המרכז לחקר לחץ הדם בניו־יורק מעריכים שרק 30־50 אחוזים מן האוכלוסיה בארה"ב (ויש להניח שגם בארצות המערב האחרות) רגישים ליתר מלח במזונם. האגודה האמריקאית למחלות הלב מעריכה שלא יותר מ־15 אחוזים מהציבור יפיקו תועלת מהגבלת המלח בתפריטם.

אדרבא, מחקרים מוכיחים שישנם אנשים שהמלח עשוי דווקא להועיל להם. מחקרים אלה מסווגים את בני האדם לרגישים למלח ולבלתי רגישים למלח. מכאן, שהבעיה היא לקבוע לאיזו קבוצה שייך כל אחד מאתנו.

המדענים קבעו שהגורם הקובע בעניין רגישות זו הוא – התורשה. אחת התיאוריות היא שלכליות יש תפקיד מכריע בנושא שלפנינו. הן מייצרות הורמון בשם "רנין" שמווסת את מאזן המלח בגוף. אנשים המפרישים כמויות קטנות של רנין הם, בדרך כלל, רגישים למלח. אנשים המפרישים כמויות גדולות – אינם רגישים למלח. מתברר, למשל, שכושים רבים בארה"ב מפרישים מעט רנין ודבר זה מסביר, לדעת החוקרים, ריבויים של מקרי יתר לחץ בקבוצה אתנית זו.

אולם הפרשת הרנין אינה התשובה המלאה לדרך הזיהוי של אנשים רגישים למלח. שכן ישנם אנשים המפרישים כמויות נורמליות של רנין ובכל זאת הם רגישים למלח וסובלים מיתר לחץ דם לגבי אלה, הרנין אינו מהווה אינדיקטור.

לפיכך, גוברת הנטיה בין הרופאים בארה"ב להמליץ על בדיקות שיקבעו אם המלח אכן מגביר לחץ דם. בביה"ח קורנל־מדיקל־סנטר בניו־יורק בודקים זאת ע"י מתן דיאטה דלת־מלח כדי לברר אם לחץ דמו של הנבדק אכן יורד.

הדיאטה המומלצת לנבדקים הסובלים מיתר לחץ דם מכילה פחות מ־1 גרם מלח ליום ואם אין שינוי בלחץ הדם במשך 3־4 שבועות, כנראה שהנבדק אינו רגיש למלח. במשך תקופת הבדיקה נאסר על הנבדק לקחת תרופה כלשהי. מכאן, שבדיקה זו אינה מתאימה לאנשים שחייבים ליטול תרופות נגד יתר לחץ דם.

את כמות הרנין בהפרשה בודקים בשתן שנאסף במשך 24 שעות. בארה"ב נמכרות ערכות מיוחדות לביצוע בדיקות אלה ע"י רופאים או מעבדות. אין דרך לחזות מראש כמה רנין יפריש האדם

לגבי אנשים בריאים, אין עדיין הוכחה ניצחת שהגבלת המלח בתפריטם אכן תמנע או תפחית לחץ דם גבוה. לגבי אנשים הסובלים בלחץ דם ברמה נמוכה, כדאי לבצע בדיקה ע"י דיאטה דלת מלח. במקרים אלה אפשר לדעת אם המלח מחמיר את הבעיה ואם יש צורך בבדיקות נוספות. לגבי אלה שהוכח שהם רגישים למלח, ממליצים הרופאים, לנסות ולוודא אם הם יכולים לעמוד בדיאטה דלת מלח או שהם זקוקים לטיפול תרופתי.

בדרך־כלל לא מומלץ ל"הכנס ללחץ" ולהקטין להלוטין את המלח בתפריט. מאחר שהגורמים המשפיעים הם רבים וטרם הוגדרו בוודאות, מומלץ שלא להרבות במלח. כמו בנושאים אחרים בתזונה הנכונה, גם כאן שולט הכלל – "הכל במידה". ■

מילכה למדן

חבר מאותו כוכב

לא פמיניסטית, לא תלושה

היא מרכזת הצד האדמיניסטרטיבי של מכון אקדמאי בצפון, אחראית על ענייני משרד, מינהל, יחסי ציבור, מחקר, הדרכה ועוד הרבה. עלית, אורחת הערב שלנו ב"חבר מאותו כוכב" היא ילידת קיבוץ, בת ארבעים ושש אלמנה כמעט עשר שנים ואם לבן בגיל העשרה.

היא רזה, דקיקה, לבושה בטוב טעם, וקצת נפגעת כשמתפעלים מהופעתה האלגנטית: "אני בשום אופן לא פמיניסטית", היא טוענת, "ואינני מבינה מדוע נשים אחרות נוטות להזניח את הופעתן החיצונית".

ההערה בדבר ה"לא פמיניסטית" איננה מקרית. עד לעבודתה הנוכחית הספיקה עלית להיות קיבוצניקית, לעבוד במושב, להיות נהגת, להיות חוקרת פרטית, לעבוד במוסד לנוער עבריין, ועל אף הופעתה העדינה יש בה גם משהו, "חברמני" כזה, שמוסיף עוד איזה תבלין מיוחד לרושם שהיא יוצרת.

במידה רבה היא אידיאליסטית: חשובה לה הארץ, אתריה ההיסטוריים ונופיה. היא מוכנה לעשות הרבה למען שימור הטבע ולמען שיפור אירוח במדינה. מעסיקות אותה גם שאלות פילוסופיות בסיסיות: משמעות החיים, השפעת האמנות לסוגיה השונים על האדם, עד כמה יכולה המוסיקה להעשיר את עולמנו הפנימי, והתנסויות חדשות – מה תרומתן לגבושו של כל פרט.

בשאלות אלה היא אף מתכתבת באופן שוטף (עלית אוהבת מאד לכתוב ולקבל מכתבים), והקטע הבא הוא דוגמא לסוג השאלות המטרידות אותה: הפרט, האינדיבידום שחלוקות הדעות על מספר הנפשות הפועלות בו.

"ביכולתנו לאהוב מספר רב של נפשות בעת ובעונה אחת, כשלכל נפש שמורה אהבה המיוחדת לה, (ובחרתי במונח "אהבה" מאחר שהוא החיובי ביותר בהתיחסות שלנו לזולתנו – אהבה, אדישות, שינאה), אהבה שמרכיביה מיוחדים וחד־פעמיים. אהבה שהיא יחידה שלמה המורכבת משני חצאים: החצי שלי – שהוא תוצאה גנטית של שתי תרכובות גנטיות כימיות שונות שחברו יחד במקרה, חצי המושפע מתורשה גנטית ורוחנית הקשורה בזמן ובסביבה בה היא נמצאת מאז יום היולדה, והחצי השני – שאף הוא תוצאה של השפעות השונות לעתים לחלוטין מהחצי הראשון. שני החצאים היוצרים יחד יחס הדדי חד פעמי יחודי, היכול להמשך למשך זמן משתנה, והעבדה שאנו יכולים לאהוב מספר נפשות בעת ובעונה אחת הרי שכביכול יש בנו המון חלקים. מכאן הנחתי הלא מדעית שקיימת בתוכנו קונפדרציה של נפשות היוצרות יחד את האינדיבידום האחד המוכר בחברה האנושית הסובבת אותו".

עלית. מחפשת איש כלבבה.

אבל שלא תהיה אי הבנה: עלית איננה טיפוס תלוש. אם להסתמך על דעתה שצוטטה לעיל, הרי היא פשוט מורכבת מהרבה פנים שונים ומשלמים זה את זה. היא אוהבת מאד מוסיקה, מאד רגישה, אינטליגנטית, מחפשת את היפה שבחיים, מעט הרפתקנית כהגדרתה ומעט רומנטית. מה שחשוב לה למצוא הערב בעזרתכם קוראי "סגנון" הוא פרטנר משכיל ונבון, בעל עולם פנימי עשיר, אולי מוטב לצטט את דבריה כלשונם:

"אני מקוה שאוכל למצוא לי איש כלבבי, שעמו אוכל לחלוק את שמחותי ורגעי הקשים יותר, להחלק באלה שלו, לבנות עולם משותף עשיר בכל היופי המצוי סביבנו..."

אם כן הערב, יום רביעי, תתארח עלית באולפן "חבר מאותו כוכב", ומי בכם קוראי "סגנון" המבקשים להחליף עמה דעות, ליצור קשר ואף להמליץ על מכרים או קרובים שנדמה לכם כי יכולים למצוא עם עלית שפה משותפת, אתם מוזמנים להתקשר אליה (לטל. 03־210111) מיד לאחר חדשות השעה 22.00 ברשת א' ולהכנס לשידור. ■

יוכבד בוקסר

בריאות

לרזות בנתניה

איפה לא היינו במירדף אחרי הרזון הנכסף. אחרי שגמרנו את חו"ל עלינו לגליל העליון, לחשוב רק על כמות הקילומטרים שעברנו – איזה קילו אחד פחות, מקסימום שניים. אז עכשיו ניתן לרזות ממש על יד הבית. וזה בחסותה, בפיקוחה ובהדרכתה של הכוהנת הגדולה של הדיאטה – דליה ניר.

אחרי שהירצתה, הדריכה, יצרה וכתבה מתכונים והוציאה ספרי בישול דיאטטיים במשך עשרים שנה, מתמסרת דליה ניר לאתגר חדש. היא נוטלת תחת חסותה קבוצה של מרזים במלון פאלאס בנתניה. מדוע נתניה? "מתוך נסיון שלי, של שמנה בעבר – היא אומרת – מצאתי שחשוב למרזים הנתונים בעיצומה של דיאטה להמצא בתוך עיר, כדי לרכוש פינוקים. במקום לקנות עוגות, הם קונים בגדים, כמו בחו"ל".

דליה עצמה מבשלת במטבח של המלון ארבע ארוחות משביעות, היא אינה מאמינה בשיטת ההרעבה של מיצים ומים. יותר אוכל ופחות קלוריות. תפריט המבוסס על 700 קלוריות ביום ומכיל את כל אבות המזון. כל בוקר צעדה ברגל, התעמלות פעמיים בשבוע, תצוגות אופנה ותכשיטים, הרצאות בנושאים יחסי אנוש ומודעות עצמית, וקורס בישול דיאטטי. הכל כדי להסב את הדעת מהאוכל, תחת עינה ובפיקוחה הצמוד של דליה ניר, הרואה בזה את מפעל חייה.

מלון פאלאס הוא בעל שלושה כוכבים. אמבטיה ורודה בכל חדר. מזגנים, ים קרוב ומס'אז'יסטית במלון כתוספת, אם רוצים. הקורס, בשיתוף "מועדון מטיילי מעריב", מתקיים בימים א'-ו' והמחיר, בינתיים, מחיר הכרות: 485 שקל ליחיד בחדר זוגי. ■

עליזה עולש

יופי

רגל קייצית

שאלה: אני רוצה להתחיל את עונת הרחצה בים, אך רגלי שעירות. מהי הדרך היעילה ביותר להיצאת השיערות מהרגליים?

תשובה: מה שלא תהיה הדרך, דבר אחד אסור בתכלית וזהו הגילוח, מפני שהוא מחזק את צמיחת השערות ברגלים והופך גם את הפלומה הדקה והבלתי נראית לשערות עבות וקשות. קיימות 7 דרכים להורדת השערות:

1) שעוה חמה – סעוות דונג שיש לחממה לפני השימוש. זוהי דרך טובה מאד, אך הבעיה שיש לבקר בקביעות אצל הקוסמטיקאית. במקום שאני הולכת אליו עולה "התענוג" 15 שקל לרגל שלמה.

2) לימון וסוכר – יש לדעת לבשל את הלימון והסוכר, כדי שיהפכו לתכשיר דמוי השעוה החמה, ודרך ההורדה זהה להורדה בשעוה חמה.

3) שעוה "קרה" – את השעוה הקרה מושחים על הרגל בעזרת ספטולה (אותו "מקל" שהרופא בודק בעזרתו את הגרון) או בעזרת סכין. יש למשוח את השעוה עם כיוון צמיחת השיער, להדביק עליו חתיכת בד ברדחב של כ־10 סנטימטר (רצוי בד ערבי) ושוב להדביק

היטב – ולמשוך את הבד נגד כוון צמיחת השיער. גם שעוה זו יש לחמם – בתוך סיר עם מים. מי שוריזה בידיה, תוכל ללמוד את "התורה", ולעשות את הוצאת השיער בעצמה.

4) hair up – זהו תכשיר שנקנה בבית־מרקחת או פרפומריה, עליו מודבקת השעוה על ניר כסף, הפרינציפ זהה לטיפול בשעוה קרה. יש להדביק את ניר הכסף עם כוון הצמיחה – ולמשוך נגד כוון הצמיחה.

5) חוט – בעזרת חוט מורידים שערה שערה, זהו טיפול החייב להעשות בידי מומחים לדבר, הוא טוב אבל ממושך מאד.

6) משחה להורדת שערות – מצויים בשוק משחות שונות, "מסריחות" ברוב המקרים; זוהי המשחה שאנשים דתיים מתגלחים בה. מושחים אותה על איזור השערות, מחכים כמה דקות ומורידים. אינני ממליצה על שיטה זו – היא כפרינציפ עושה אותה הפעולה, כמו הגילות – ומחזקת את הפלומה.

7) מכשיר חשמלי – הוא עולה במקום שבדקתי 89 שקלים, זהו מכשיר חשמלי שבעזרת סכין סיבובית מורטת את השערות. גם בו צריך לפעול נגד כוון הצמיחה של השערה. יש לו חסידות רבות ומתנגדות רבות, הטוענות שהטיפול כואב וממושך מאד. לא אוכל להמליץ עליו אישית כי לא ניסיתי. אם טוב לך הטיפול במכשיר, ההוצאה הגדולה החד־פעמית – כדאית.

בית השחי – יש נשים אמיצות שאינן פוחדות מהכאב, ומוכנות להוציא את השערות בבית השחי, באחת השיטות שהזכרתי בתשובתי. בכל מקרה, מיד לאחר הוצאת השערות מבית השחי לא כדאי יום או יומים להשתמש בדאודורנט, כי הנקבוביות פתוחות. לאחר כל הוצאת שערות מבית השחי, יש לנקות את האזור במי פנים עם אלכוהול, על מנת לעזור בסגירת הנקבוביות. ■

ברידג'

אדריאן שוורץ

תחרות באוניברסיטה

המשחק שלהלן נערך בארה"ב בתחרות מוגבלת לסטודנטים בלבד. הרמה הכללית הגבוהה הוכיחה שלנבחרת ארה"ב יש עתודה חזקה מאד.

צפון
♠A K Q J
♥A 5 3
♦A 3
♣10 9 8 7

מערב
♠10 9
♥9 8 7 4 2
♦9 8
♣A K 6 5

מזרח
♠8 7 5 3
♥— —
♦7 6 5 2
♣Q J 4 3 2

דרום
♠6 4 2
♥K Q J 10 6
♦K Q J 10 4
♣— —

כולם פגיעים, מחלק דרום.

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 הארט	פאס	2 ספייד	פאס
3 דיאמונד	פאס	3 הארט	פאס
4 קלאב	פאס	4 דיאמונד	4פאס
			הארט

פאס 4פאס ספיידפאס5 דיאמונדפאס5 ללא שליטפאס6 הארטפאס7 הארטפאס

פאס פאס

ההכרזה הטובה הביאה לחוזה המצויין של הסלם בהארט. לאחר הסכמה על הצבע וסידרת Cue Bids המגלים את הקונטרולים, שאל צפון על-ידי 5 ללא שליט מה מצב בן-זוגו בשליטים. דרום השיב, שלזכותו שני שליטים בכירים (מתוך שלושה) ואז הכריז צפון על הסלם הגדול. הסלם מצויין וכדרך כלל הוא צריך להיות קל מאד לביצוע, אך חלוקת הקלפים גרועה ביותר.

מערב יצא במלך קלאב והכרוז טרף בידו. הוא שיחק את המלך הארט בתקווה שלאחר זאת יוכל "לתבוע" את מימוש החוזה. אך כשמזרח לא ענה לצבע, הסתבכו הדברים. חרף זאת, עלה בידי הכרוז לבצע את החוזה.

הוא שיחק את האלוף והמלך ספייד (ממש משחק הכרחי) והמשיך באלוף ריאמונד ובדיאמונד שני אל המלך בידו. על הדיאמונד השלישי השליך מערב קלאב ואם יטרוף, יעלה הכרוז מעליו באלוף השליט ו"ימשוך" שליטים עד שידו תהיה גבוהה. הכרוז השליך ספייד מהדומם ושיחק דיאמונד נוסף. מערב השליך עוד קלאב וכמוהו עשה הכרוז מהדומם. גם על הדיאמונד האחרון השליך מערב קלאב ואילו הכרוז השתחרר מהמלכה ספייד. עכשיו בידי מערב רק שליטים, אך הם נמוכים. הכרוז טרף איפוא את הספייד שבידו באלוף (מערב נאלץ גם כן לשחק שליט נמוך) והגביה את ידו (שלושת השליטים גבוהים), כך שעלה בידיו לבצע את החוזה למרות הקשיים. לולא שיחק הכרוז שני ספיידים ולולא הקדים את הדיאמונדים, היה מערב משליך ספיידים והסלם היה נכשל. ■

שחמט

שאול הון

מאבק הגדולים

אלוף העולם "שיחק על כל הקופה" בסיבוב האחרון בבריסל, כדי לחלק מקום ראשון-שני עם ליובויבין (כל אחד קיבל $7000). הוא אף העז להקריב כלי לאשף התחבולות, מיכאל טל, להשגת הנקודה הדרושה.

קספרוב — טל

1. ר4ד פ-ו6, 2. ג4 ה6, 3. פ-ג3 ר-ב4, 4. ה3 0-0, 5. ר-ד3 ד5, 6. ג:ד ה:ד, 7. פז-ה2 ג5, 8. 0-0 פ-ג6, 9. א3 ג:ד, 10. ה:ד ר:פ, 11. ב:ר פ-ה7 (עדיף ר-ז4-ה5-ו6, טוב גם פ-ח5. טל רוצה ר-ו5 וקספרוב משבש תוכניתו), 12. מה-ג2 ר-ד7, 13. ר-ז5 (מונע ז6 עם ר-ו5) פ-ו6, 14. ו4 ח6, 15. ר:פ מה:ר, 16. ו5 פ-ה7, 17. פ-ז3 פ-ג8, 18. צ-ו4 פ-ד6, 19. מה-ו2! (מכין התקפתו בקפידה) צו-ה8, 20. פ-ח5 מה-ד8 (על מה-ז5? בא ו4 עם ח4 וזוכה במלכה), 21. פ:ז7! (הפתעה לאשף התחבולות) פ-ה4 (אסור מ:פ? בגלל ו6+ עם מה-ז3 או מה-ח4), 22. ר:פ צ:ר, 23. ו6 מ-ח7, 24. צ:צ ד:צ, 25. מה-ו4 ר-ג6, 26. צ-ה1 מה-ו8, 27. ו4! מה:א3, 28. פ-ו5 מה-ו8, 29. צ-ה3 ר-ד7, 30. צ-ז5 (מאיים ז5 ושחור חסר אונים) ר:פ, 31. מה:ר+ שחור נכנע, על מ-ח8 בא ז5 וכופה מט.

לרסן "התמחה" בהפסדים מהירים. כך נגד ספסקי ב-1970 (ברה"מ נגד שאר העולם) וכך עתה בבריסל, אף ששיחק בלבן.

לרסן — קורצ'נוי

1. ג4 פ-ו6, 2. ז3 ג6, 3. פ-ו3 ד5, 4. ב3 מה-ב6 (הפתעה, הפעלת המלכה בהקדם, לפני שאר הכלים), 5. ר-ז2 ה5!, 6. 0-0 (אסור פ:ה5? בגלל מה-ד4. עתה לשחור מרכז חזק) ה4, 7. פ-ה1 ח5! (לאחר סילוק פ-ו3 פותח שחור בהתקפת בזק על המלך הלבן), 8. פ-ג3 ח4, 9. ד4 ח:ז, 10. ו:ז3 מה-א5, 11. מה-ג2 ר-ב4, 12. ר-ב2 ר-ה6, 13. ג:ד פ:ד5 (מאיים פ-ה3), 14. פ:פ ג:פ, 15. א3 ר-ד2, 16. מה-ד1? (ודרוש צ-ג1) ר-ה3+, 17. מ-ח1 מה-ג7! לבן נכנע, אין למנוע מה:ז3 ומט.

ליובויבין קיבל גם פרס הסיום היפה בהקרבת צריח לקורצ'נוי.

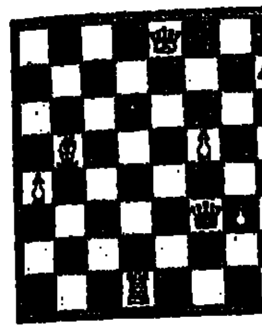

המשחק נמשך 39. מה-ה6! מה:צ, 40. ר-ג4 מה-ב2+, 41. מ-ח3 מה-ר (כפיי), 42. מה:מה ר-ג5 ושחור קווה להחזיק מעמד. אך המלך הלבן התקדם עד ו7 וכייע לכפות מט.

★ ברה"מ: באליפות המדינה ניצחו בליאבסקי וסאלוב, כ"א 11 מ-18. אחריהם אלויסט ואיינהורן 10.5, צ'רניך ויוסופוב 10. האלוף היוצא, צשקובסקי, הגיע אחרון (!) עם גורביץ – 5.5 כ"א. באליפות מוסקוה ניצח חולמוב, 10.5 מ-15.

★ תל אביב: בליגה למקומות עבודה (14 קבוצות, 152 שחקנים) הפתיעה בנצחונה תעשיה אוירית ג', שצברה 19.5 נקודות, לפני תעשיה אוירית א' ועץ רב-אמן ליברזון) 19, כל"ל 17 ומשטרת ישראל 16.5 (הופיעת בכורה מוצלחת). הצטיינו רפי הוד (דיסקונט) 6.5 מ-7 ונצ"מ אליעזר ביכלר (המשטרה) 6, ללא הפסד. המשחקים נערכו מטעם "הפועל" ת"א בבית חבורי.

★ "שחמט": הופיעה חוברת אפריל, מהודרת בצורתה ובצבעוניותה ועשירה גם בתוכן. מידע משחקי מהארץ והעולם, פינת התיאוריה וההתבוללות, בידור, מים ובעיות.

★ גבעתיים: בפסטיוואל לנוער (72 ילדים) ניצח בתחרות הקבוצתית ביה"ס רמת אפעל – 29 נקודות. באליפות יחידים ניצח אלון סגל ובדרגה ב' ניצח ידיב כהן. ■

בולים

אליעזר בן

שוודיה מנציחה את ראול ולנברג

שלושה אישים דגולים יונצחו על בולים בשוודיה, הראשון ביניהם הוא ראול ולנברג, "מציל אלפי יהודי הונגריה ממחנות השמדה וגבורתו נודעת בכל העולם" (דברי משרד הדואר השוודי). הבול השני יוקדש למזכיר האו"ם בשנים 1953־1961 דג המרשילד, והבול השלישי יציג את דיוקנו של המתווך מטעם האו"ם הרוזן פולקה ברנדוט, שהציל אלפים של שבויי מלחמה ובני נוער יהודיים בעת מלחמת עולם השניה (ונהרג בא"י, כנראה ע"י אנשי לח"י).

המלחין גונו בצרפת

חותמת צרפתית מיוחדת, עם דיוקנו של המלחין שרל פרנסואה גונו (1818–1893) תיטבע במקום מותו של גונו – סנט קלוד פל – לציון זכרו. כן מופיעים תוים של אחת מיצירותיו.

בין האופרות המפורסמות שלו היו "פאוסט", "רומאו ויוליה" ו"הרופא בעל־כרחו".

SAINT CLOUD PPAL

אנריקו קרוזו בארה"ב

זמר הטנור האיטלקי, שנחשב לגדולי הזמרים במאה ה־20, אנריקו קרוזו (1873–1921), מופיע על בול אמריקאי בערך של 22 סנט, המציג את הזמר בתפקיד הנסיך פון־מנטוס באופרה של ורדי "ריגולטו".

בריאות הנפש בפינלנד

בול פיני בערך של 1.70 מרק מציג ציור סמלי המתאר בעיות נפשיות של אורח, והוא הוקדש למלאות 90 שנה ליסוד האגודה למען בריאות הנפש בפינלנד. סיסמת האגודה "לכל אחד זכות לקבל עזרה בהבראה נפשית".

כאיי אלנד מונפקים 3 בולים שהוקדשו לפיתוח האי ע"י הפינים. ■

הדברים היפים של לה־קאזה

חנות לכלי בית, מתנות, מנורות ונברשות במבחר ייחודי ומיוחד.
ועכשיו גם רהיטי ילדים יפהפיים מעץ טבעי או בצבעי פסטל יבוא מצרפת.

רחובות – ויז' ויצמן 9, 08־471440
כפר סבא – ויז' ויצמן 138, 052־441461

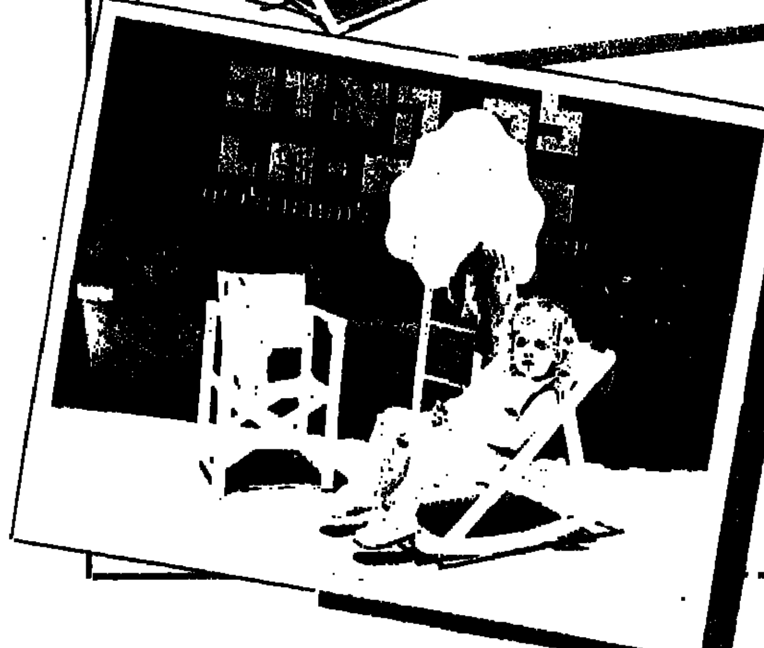

לבקר בלה־קאזה – חגיגה מיוחדת במינה

מונגש ע"י גרין קארד

מועדון צרכנים קוראי מעריב

חיש פרס בדרום כל אחד זוכה!

20.034 פרסים!

קנה בבתי העסק המומלצים במדור זה וזכה במקום בכרטיס חיש פרס*

*הפרסים כוללים: מערכות ריהוט סלוניות, מקררים, מכשירי וידאו, מיקרוגלים, כרטיסי טיסה, מצלמות, ארוחות, שעונים, מחשבי כיס, מנויי גרירה, עטים, מצתים, כרטיסי גרין קארד, כרטיסי קולנוע ועוד...

מערכות הריהוט באדיבות רהיטי בת הגר – פ"ת

אמינות
חיש פרס – מעל 200 ש"ח
מכירת מוצרי אלקטרוניקה וחשמל מכל הסוגים.
מעבדת שירות ותיקונים (טייפים, טלויזיות, וידאו ומערכות סטריאו)
מרכזת טלפונים
מנויי בעיר – התקנת אנטנות עם מגבר כיוון מיוחד
רח' רמז 10, ליד השק"ם החדש אשקלון טל. 051־21355

מסעדת יעל
מאכלים ביתיים משובחים וגריל
* סלטים תוצרת בית
* מבחר משקאות
* שירות מיוחד לחולי צה"ל
ניתן להזמין לארועים ומסיבות
כביש מסמיה־קסטינה, 055־87577

* אוכל מוכן ומגוון בטעם ביתי
* ממולאים, מעדני בשר, מעדנים צמחוניים
* ניתן להזמין לארועים – כולל הציוד
מפעל הקייטרינג והמזון שכולם מדברים עליו
מטעמי הדרום בע"מ
כשר
חיש פרס על כל הנעשים
המפעל: א. התעשיה קרית עקרון טל. 08־412586־8
בערב: 051־36115, 08־451878

פוטו אורי
* צוות צלמים מקצועי לצילומי ארועים
* צילום וידאו במצלמות אולטרה (ברמות שידור)
– אשקלון
בית א.מ.י. 13
טל. 051־29832

רהיטי ס. אברהם
עיצוב בבית הלקוח ללא תמורה
אפשרות עד 12 תש'
אשקלון – רח' הרצל 57, 051־23085

דפוס אקספרס
פלקטים
הדפסות שונות לתעשיה ומסחר
הזמנות לחתונות, בר מצווה, בריתות
אשקלון – א.ת. ליד לידרו
ת.ד. 394, טל. 051־22720

המחסן לנגר ולחובב
חגיגה לידיים
9643753
כ־50% חסכון

מעדני פיקנטי
מבחר עשיר של נקניקיות, סנדויצ'ים וסלטים.
ניתן להזמין לארועים
בית א.מ.י – אשקלון
טל. 051־29098

"מאל מורי"
RENT A CAR • השכרת רכב
חיש פרס להשכרת רכב מעל יומיים
רח' בית המשפט 2 – אשקלון
טל. 051־22622

מועדון צרכנים לקוראי מעריב . יצחק שדה 34, ת"א, טל. 337129/5

מוגש ע"י גרין קארד

WOODSTORE
ריהוט בסגנון כפרי
וודסטור

לראשונה בארץ!

לסוחרים ובעלי חנויות

יבוא רהיטים מאנגליה בסגנון קלאסי מעץ משובח ובגימור מעולה

פינות אוכל
מזנונים
חדרי שינה
שולחנות סלונים

עכשיו במחיר הכרות

בדבר פרטים נא לפנות לטל. 9231764, 9231762־03

SINIORA

אטליז סניורה

נוסד בשנת 1920. הוו היחידים שספקו בשר ומוצריו בכל חלקי ארץ ישראל (פלשתינה דאז).
באטליז ישנם כל סוגי הבשרים, הנקניקים מהמין המשובח ביותר
אפשר למצוא גם יינות מכל הסוגים, אפרטיפים למיניהם וגבינות משובחות.
האחים סניורה הם היצרנים היחידים של בשר ומוצריו בכל הגדה.

הזהרו מחיקויים

המפעל: השער החדש טלפון 02־280730
החנות: שער יפו טלפון 02־283380
החנות: בבית לחם טלפון 02־743776
החנות: אל עזריה טלפון 02־271773

מונגדו בבית לחם

מישהו אמר לי פעם, שאם רוצים לאכול מאכלים מזרחיים אמיתיים צריך לנסוע עד לבית־לחם.

למה דווקא לבית־לחם? מפני ששם, בעיר התוססת הזאת, שיש כל מיני דברים יפים ולא יקרים, המאפיינים את החווי הערבי האוטנטי, תמצא גם את המסעדה של פואד קאטותי. פואד הוא איש מקומי מאוד המציג את השלום הפרטי שלו בשטח ועושה זאת כך דומה, יותר טוב מכל הפוליטיקאים ביחד.

המסעדה שלו שקרא לה "מונגדו" שפירושו: עולם, מסמלת בעיניו, ובעצם בעיני כל מי שבא אליה, את היכולת של כולנו לחיות ביחד. באים אל פואד תיירים בני כל הלאומים וישראלים מכל חלקי הארץ שכבר התוודעו אליו.

גם אני הגעתי לפואד בעקבות לחישת ציפור שרמזה לי על המקום הזה. התפריט כאן הוא בעל אופי מזרחי – קונטיננטלי ומתאים לטעמו של כל אחד. סטייקים על האש, סטייקים מיוחדים, סלטים מכל הסוגים שבראשם החומוס והטחינה הישר מן המקור ואפילו פיצה ולאזניה. יש גם תפריט מיוחד עבור ילדים ויש ארוחות עסקיות כולל לקבוצות גדולות.

ה"מונגדו" של פואד היא מסעדה רחבת ידיים, עם מרפסת משגעת המשקיפה אל כל ההרים בדרום ירושלים. ביחד עם ניגוני החומוס והטחינה תוכל לסבר עיניך בעצי הזית היפהפיים שרק הסביבה הזאת יכולה להציע לך. תוסף לכך את אויר ההרים הצלול כיין והרי לך פרק גסטרונומי מהנה במיוחד.

לשבת אצל פואד בצוותא עם ערבי, אמריקאי, צרפתי, איטלקי ואולי גם אוסטראלי זאת בהחלט תחושה אחרת, של נצחון המציאות בשטח על פני כל דמיון צעקני של מישהו בעולם.

פואד מתכנן להרחיב את המסעדה ולפתוח גם אולם חתונות מפואר, שאפשר יהיה לקיים בו תצוגות אופנה וערבי ריקודים.

מונגדו פתוחה מדי יום פרט ליום ב', בשעות 11.00 – 22.30. יש חניה בשפע, מכבדים כרטיסי אשראי ויזה ודיינרס.

שווה לטרוח לבאן מכל מקום.

רחוב מנג'ר, בית־לחם טל' 02־742949.

הביטוח המבטיח של האחים בראנסה

מאת: יואב עופר

במשך עשר שנות קיומה, הצליחה סוכנות הביטוח של האחים סעיד וואליד בראנסה לתקוע יתד עמוקה בענף הזה, שכולו בנוי על אמינות אישית. הם בנו לעצמם שם של מקצוענים המשרים תחושה של בטחון אצל הלקוח. אך טבעי הוא שכל כך רבים פונים דווקא אליהם בנושא זה. התמחות מיוחדת שלהם: מפעלי תעשיה.

כאשר החליטו האחים סעיד וואליד בראנסה להפנות את עתידם לכיוון הבי־טוח, הם גיבשו לעצמם, כבר בהתחלה, קו מנחה ברור לפיו ישתדלו לשרת את לקוחותי־הם על הצד הטוב ביותר. האחים בראנסה הבינו שכדי להצליח בענף הביטוח עליהם ליצור אמי־נות אישית ובעיקר מיומנות מקצועית רבה. בשנת 1977 הקימו האחים את סוכנות הביטוח שלהם ומאז, בהתמדה ראויה לציון, הם עושים בה רק חיל. הסוכנות שלהם מייצגת כמה חברות ביטוח מקומיות וזרות. עיקר העבודה היא עם חב: שמיר וקבוצת הסנה והתמחותם הבולטת בביטוח מפעלי תעשיה וחברות.

כך למשל, מבטחים האחים בראנסה את חברת החשמל בירושלים המזרחית, את חברת החשמל בשכם וכן מפעלים רבים באזור ראמאללה, בית לחם, שכם והסביבה. הסוכנות שלהם משרתת את אזור ירושלים והגדה המערבית דרך המשרד הראשי ברח' צאלח־א־דין ויש אפילו סוכני מיש־נה בכל רחבי הארץ. לאחים בראנסה סניף בנצרת המשרת את אזור הצפון.

מאז הוקמה הסוכנות של האחים בראנסה היא צוברת תאוצה ללא הרף וקצב התפתחותה מד־היים אפילו את ספקני הענף. המוטו שלהם: לתת ללקוח הרגשה של בטחון ובענין הזה, כך מס[...] יש להם קבלות של הצלחה בשטח. במ[...] הקריירה בת עשור השנים שלהם כבר [...] לפתרון אי־אלו בעיות של לקוחות והמ[...] זאת על הצד הטוב ביותר ביעילות [...] רבים.

השמועה על הצלחתם הרבה של הא[...] בראנסה עוברת בדרך כלל בין הלקוחות [...] מהם מפנים למשרדי החברה את קרוביהם מכריהם כדי שגם אלה יהנו ממגוון שרו[...]טוח שלהם.

אז מה עוד אפשר להוסיף? כל הכבוד [...] סעיד וואליד בראנסה סוכנות [...]

צאלח־א־דין 22, ירושלים.
טל. 02־285141
מרכז מסחרי נצרת
טל. 06־551376